

Proleter DEVİRİMCİ DURUŞ

Devrimler tarihin lokomotifidir!

Aylık siyasal dergi

ISSN: 2147-4028

Haziran 2020 Sayı: 88

Fiyatı: 3 TL

Bir siyah daha ABD'de polis tarafından öldürüldü. George Floyd'du adı. Son sözleri, "nefes alamıyorum" olmuştu. Geçtiğimiz yıllarda yine bir polis tarafından öldürülen Eric Garner gibi... Bu söz, Floyd'un öldürüldüğü Minneapolis'ten başlayarak tüm dünyaya yayılan eylemlerin de sloganı oldu.

Nefes alamıyordu siyahlar Amerika'da ve dünyanın pek çok yerinde. Hem de yüz yıllardır...

Güya kölelik kaldırılmıştı! Irkçılık yasaktı, siyahlar da beyazlar gibi tüm haklara sahipti! Öyle ki, bir siyah, ABD'ye başkan bile olabilmişti! Yani devlet ırkçı değildi, bazı "münferit" olayları da büyütmemek gerekiyordu!

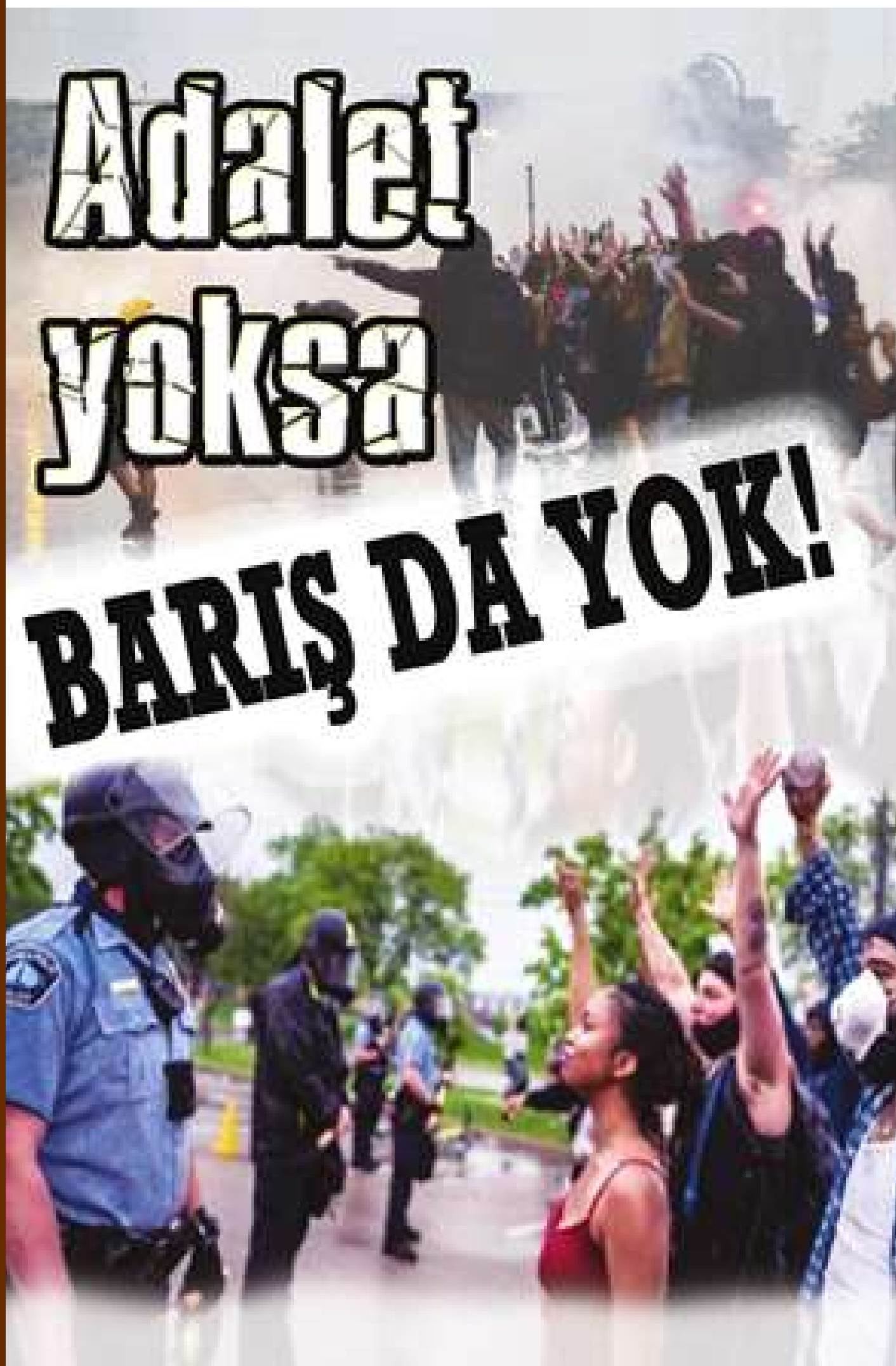
Böyle söylüyordu ABD yetkilileri ve yandaşları... Her yıl bini aşkın siyah, polisler tarafından öldürüldüğü ve o polisler ceza almak bir yana, "tatile" gönderildiği halde...

George Floyd'u öldüren polis de tutuklanmadı önce. Ta ki, "nefes alamıyorum" eylemleri yayılıp katil polisin evi kuşatılana dek...

Nefes alamayan sadece siyahlar değildi tabii. Emperyalist-kapitalist sistemde, işçiler, emekçiler, ezilen halklar, sisteme muhalif olan herkes nefes alamıyordu.

Salgınla birlikte bir yandan artan ölüm korkusu, diğer yandan işsizlik ve açlık girdabında, nefesleri daha da kesilmişti. Bir zamanların "rüya ülkesi" ABD, vaka ve ölüm oranlarıyla birinci sıradaydı. İşsizlerin sayısı 40 milyona ulaşmış, parasız yemek alabilmek için binlerce kişi saatlerce kuyrukta bekler olmuştu.

Sayfa 2'de sürüyor

Adalet yoksa barış da yok!

George Floyd'un ölümü, biriken bu öfkeyi patlattı. Nefes alamayan yüzbinler sokaklara döküldü. ABD'nin neredeyse tüm eyaletlerinde protestolar yükseldi. Böylesi bir bileşenle bu kadar yaygın ve kitlesel eylemler, ABD'de ilk kez yaşanıyordu.

Avrupa da ayağa kalktı. Onbinlerce kişi bu ırkçı saldırıyı protesto etmek için meydanlara çıktı. Salgınla birlikte sistemin çürümüşlüğüne daha fazla açığa çıkması, bunu tetikleyen en önemli faktördü. Düzenin adaletsizliğine duyulan öfke, eylemlerin temel talebini de belirledi: Adalet!

Adalet, Türkiye'de de son yılların en sık kullanan kavramı. Bu taleple açlık grevleri, ölüm oruçları yapıldı; yürüyüşler düzenlendi.

Sistemin açmazları büyüdükçe, adaletsizliği de artıyor. Sömürünün kendisi en büyük adaletsizliği oluşturuyor zaten. Buna vergi adaletsizliğinden tutalım da, sağlık, eğitim, barınma gibi en temel haklara kadar uzanan adaletsizlikleri ekleyebiliriz.

Ama her şeyden önemlisi, yaşam hakkı tehlike altında. Sokak ortasında vurulabilir, öldürülebilirsiniz. Ve katiller ya yakalanmaz, ya da en hafif cezalarla salıverilir. Hele ki devletin kolluk güçleri tarafından işlenmişse...

Salgın döneminde polis şiddetinin ne kadar arttığına tanık olduk. Adana'da Suriyeli bir genci tek kurşunla kalbinden vurup öldüren polis, "oruçluydum, ayağım kaydı" diyerek, "hafifletici sebep"ten kurtulmanın yollarını düzdü bile. Kaç kadın cinayeti bu şekilde örtbas edilmedi mi? Ve salgın günlerinde kadına yönelik şiddet arttığı halde, resmi makamlar "azaldığını" iddia ederek, örtbas etmeye devam etmiyor mu?

Salgınla birlikte devletlerin ne işi yaradığı daha fazla sorgulanır oldu. Söylenildiği gibi "vatandaş"ın çıkarlarını ve güvenliğini değil, sermaye sahiplerini koruyordu. Vergi toplamak ve sopa sallamak dışında yaptığı birşey yoktu. Sadece salgın döneminde 700'ü aşkın ürüne, yüzde 30'a varan ek vergi getirildi. Salgının daha ilk günlerinde halka IBAN numarası gönderip yardım istemelerini de unutmamak gerekiyor.

Peki toplanan paralar nereye gitti? 30 milyon TL'nin seyircisiz konser verdirdikleri yandaş sanatçılara akıtıldığı söyleniyor. Salgın günlerinde bile durmayan yeni saray inşaatları, Diyanet'in devasa müftülük binaları da hesaba katılmalı...

Devletlerin bir elinde sopa, bir elinde kutsal kitap var. Trump'tan Erdoğan'a, hepsi zorda

kalınca kutsal kitabı sallıyorlar. Tabii daha fazla polisi, askeri kitlelerin üzerine salmayı ihmal etmeden...

Aylar sonra toplanan meclisten çıkardıkları ilk yasa, bekçilerin yetkilerini arttırmak oldu. Devletin yüzbinlerce polisi, askeri bulunurken, bir de bekçi ordusu yarattılar. Üstelik polisten daha fazla yetkilerle donatarak... Artan polis terörüne şimdi bekçi terörü de eklenecek.

Meclisten çıkan bir diğer karar ise, üç muhalif milletvekilinin dokunulmazlığının kaldırılmasıydı. Bunlardan biri de MİT tırlarından dolayı daha önce tutuklanan CHP milletvekili Enis Berberoğlu...

Hatırlanacaktır, Enis Berberoğlu'nun tutuklanmasını protesto etmek için CHP lideri Kılıçdaroğlu Ankara'dan İstanbul'a bir "Adalet Yürüyüşü" başlatmıştı. Yaklaşık bir ay süren bu yürüyüşe onbinlerce kişi katılmış, İstanbul Maltepe'de milyonları bulan bir mitingle sonlanmıştı.

Son olarak iki milletvekili daha görevden alınıp apar-topar tutuklanan HDP, bu kez birkaç koldan Ankara'ya "Adalet Yürüyüşü" başlatma kararı aldı. Daha önce böyle bir yürüyüşü gerçekleştiren Kılıçdaroğlu ise, şimdi buna karşı çıkıyor. Sözde Erdoğan'ın istediği, muhalefeti sokağa dökmekmiş!

Oysa Erdoğan'ın en büyük korkusu, kitlelerin sokağa çıkmasıdır. O hala "Gezi korkusu"nu üzerinden atamamıştır. Salgınla birlikte bu korkusu daha da artmıştır. ABD'den dünyanın dört bir yayına yayılan kitle hareketi, tüm egemenlerin kabusudur.

Bu sistemde bırakalım insanları, doğa bile nefes alamıyor. Dünyanın kısmen durduğu iki ay içinde buzullardaki erimenin yavaşladığı, hava kirliliğinin azaldığı görüldü. Hem insanlığın, hem de doğanın kurtuluşu için "adalet" isteniyor. Bu çağlığı çoğaltalım!

Bir kez daha "Adalet yoksa barış da yok" diyerek sokakları zaptedelim. Fakat bilelim ki, gerçek adalet, "ekmeği dağıtanların adaleti dağıttıkları gün" gelecektir! Bu hedefle adalet kavgasını yükseltelim!

Okurlara...

Merhaba

Gezi Direnişi'nin yıldönümünde, devletin Gezi korkusunun ne kadar büyük olduğunu bir kere daha gördük. Egemenlerin bütün çabası, yeni bir Gezi Direnişi'nin yaşanmaması, kitlelerin bir daha dışarı çıkmamasıdır. Bütün politikaları, kararları bunu engellemek içindir. Polis yetmiyor, polisten daha geniş yetkilerle bekçi yasası çıkartıyorlar, kendilerine bir bekçi ordusu kuruyorlar. Milyonlarca plastik mermi, gaz bombası cop satın almak için ihale açıyorlar. Sokağa çıkma yasakları ile kitleleri eve hapsediyor, evinin önünde oturan genci coplayarak gözaltına alıyorlar.

"Boğucu yönetimler", kitlelerin boğazına dizlerini bastırmış, nefes almasını engelliyorlar. Ancak ABD'de bir kere daha gördük ki, nefes alamaz hale gelen kitleler,

çok daha büyük bir kararlılıkla, ve daha güçlü bir öfke ile dökülüyorlar sokaklara... Adetelsizliğe karşı yükselen bu öfke, ABD'den başlayarak bütün dünyaya yayılan bir sele dönüşüyor...

Gündemdeki konulara ilişkin yazıları, dergimiz sayfalarında bulabilirsiniz.

Bir sonraki sayımızda görüşmek üzere...

88. Sayıda

3	Faşizm tavize doymaz
4	Kovid-19 "iş kazası-meslek hastalığı"dır
5	İzole üretim tesisleri modern çalışma kamplarıdır
6	"Hakkınız ödenmez" dediler, ödemediler
7	HDP'nin 5 belediyesine daha kayyum Gezi direnişi 7 yaşında
8	Koronavirüs günlerinde dergi dağıtımı
9	Soma madencileri 6. yılında anıldı
10	Polis şiddeti böylesine yükselirken
11	AKP halka karşı silahlanıyor
12	ABD'de ırkçı polis şiddeti
14	Libya, Rojava, İdlib; AKP, ABD ile kolkola
15	İsviçre'de Kaypakkaya anması
16	15-16 Haziran
17	Geleceğimizin köprüsü tarihimiz
18	Koronavirüs ve sonrası- 2

Korona süreci AKP-MHP blokunun saldırılarını bir üst boyuta sıçrattığı bir dönem oldu. Son olarak mecliste bir oldu-bittiyle muhalifet partilerinden üç milletvekilinin daha görevine son verdiler. MİT turları davasından önceden tutuklanmış olan CHP milletvekili Enis Berberoğlu, KCK davasından yargılanan HDP milletvekilleri Leyla Güven ve Musa Farisoğulları'nın dokunulmazlıkları kaldırıldı. Bu vekillere verilen cezaların kesinleşmesi, buna "gerekçe" yapıldı.

Fakat bu saldırılara hukuki bir gerekçe aramak, oradan mahkum etmeye çalışmak, boşa kürek çekmektir. Ne yazık ki, muhalifet partileri halen aynı nakaratı yineliyorlar. "Yapılan yasalara aykırıdır", "Anayasa Mahkemesi'nin kararlarını çiğnemektir" vb. sözlerle ve yine "hukuki mücadelemizi sürdür-

başladığı günlerde "bunu bir fırsata çevir-meliyiz" diyerek, niyetini açıkça ilan etmişti. Öyle de yaptı. En başta işçilerin "ücretli izin hakkı"nı gaspetti, dahası günlük 49 TL'ye mahkum etti. Salgın koşullarında ölümle burun buruna çalışmaları yetmiyormuş gibi, mesai saatleri arttı, ücretler kısıldı. Şimdi de "izole üretim alanı" adı altında işçi toplama kampları yapıyorlar.

Salgında ön mevzide çarpışan sağlık emekçileri bile, alkışlar ve vaatlerle sözde taltif edildiler, ancak asıl talepleri karşılanmadı. Üstelik yeterli ekipman ve koruyucu malzemeden yoksun uzun saatler çalışmak zorunda kaldıkları için binlercesi koronavirüse yakalandı, 38 sağlıkçı yaşamını yitirdi.

Koronadan en fazla ölenlerin işçiler olması, saldırıların merkezini ve sınıfsal yönünü ortaya koyuyor. Hal böyleyken

Bu noktada kitle ve meslek örgütlerinin dik durması, üyelerine ve geleneklerine sahip çıkması elzemdir. Saldırıları karşısında atılan her geri adım, bir mevzi kaybidir ve arkası gelecektir. O yüzden uzlaşma, "orta yol" sözkonusu olamaz! Ya direnilecek, ya yok olunacaktır!

Demokrasıcılık oyununa son verilmelidir

Salgın süresinde yaklaşık iki ay meclis kapalıydı. Açılmasını talep eden muhaliflere, AKP'li meclis başkanı "ihtiyaç yok" demişti. **Alınması gereken önlemleri, yapılması gereken düzenlemeleri, Erdoğan zaten yapıyordu! Sözde "halkın vekilleri" de ceplerine maaşlarını indirip kendilerini korumaya almalıydı!**

Böyle de oldu. Haziran'ın ilk haftasında meclis açıldığında, muhalif vekilleri bir sürpriz bekliyordu. Öncesinden AKP ve MHP'li milletvekilleri uyarılmış, hepsinin meclise gelmesi sağlanmıştı. Aksi halde meclise gelen vekil sayısı parmakla sayılacak kadar az oluyordu zaten. Bu hazırlığın, üç muhalif milletvekilinin dokunulmazlığını kaldırmak için olduğu çok geçmeden anlaşıldı.

Bir de bekçilerin görev ve yetkilerini genişletmek için çağrılmışlardı onları. **Polisi, jandarması yetmiyordu bu devlete. AKP-MHP teşkilatlarından bir bekçi ordusu yaratıldı.** Önce "kolluk kuvvetlere yardımcı güç" dediler, sonra silah kullanma yetkisi de verdiler ve polisten daha geniş yetkilerle donattılar. Sokak sokak halkı denetlemeleri, en küçük bir itirazı bastırmaları gerekiyordu.

Meclise duydukları ihtiyaç buydu! Sadece salgın sürecinde değil, öncesinde de meclis, rejimin ayıbını örten bir "şal"dı aslında. "Cumhurbaşkanı hükümet sistemi" dedikleri ucube yönetim biçiminde ise buna bile gerek duyulmuyordu. Kararnamelerle, genelgelerle, hatta twitlerle ülkeyi yönetiyorlardı!

Durum buyken, muhalif partiler hala meclisin önemi, "mecliste mücadele" üzerine ahkam kesiyorlar. **Kayyumlar ve dokunulmazlıklarla, seçimlerin de meclisin de bir önemi kalmamıştır.** Bunlara "darbe" deyip mecliste kalmayı sürdürmek, AKP-MHP blokunun değirmenine su taşımaya devam etmektir.

Demokrasıcılık oyununa artık son verilmelidir. Başta HDP olmak üzere muhalifet partileri meclisten çekilmeli, bu gerici-faşist rejime meşruiyet kazandırmaktan vazgeçmelidir.

Tarihsel deneyimlerle de sabitir ki, "faşizm bir aç kurt gibidir, tavize doymaz!" AKP'yi bu noktaya getiren de, verilen tavizler olmuştur. Artık bir adım dahi geri atılmamalı, her mevziden direniş yükseltilmelidir.

Faşizm tavize doymaz!

receğiz" teraneleriyle sözümona tepkilerini gösteriyorlar.

CHP, "demokrasi için bedel ödenecekse, ödemeye hazırız" gibi cafcaflı sözlerle, saldırılar karşısındaki sinik tutumunu kapatmaya çalışıyor. Sanki ortada bir "demokrasi" varmış gibi göstererek de rejime meşruiyet sağlamaya devam ediyor. HDP, eski eşbaşkanları dahil binlerce partilisi tutuklandığı, belediye başkanları görevden alındığı halde, saldırıları püskürtecek bir mücadele hattı kurmuyor.

Her ne kadar son saldırı üzerine tepkiler daha güçlü ifade edilse de, saldırıların boyutuna denk ve onu durduracak düzeyde değildir. Onun içindir ki, saldırıların ardı arkası kesilmiyor ve şiddeti artıyor.

Örneğin, üç milletvekilinin dokunulmazlıklarını apar-topar kaldırmakla kalmadılar, hemen evlerine baskın yaparak gözaltına aldılar ve tutukladılar. '94 yılında Leyla Zana'ların meclis kapısından alınıp götürülmesini çağrıştıran görüntüler oluştu. Keza salgın döneminde bile HDP'li belediyelere kayyum atamaları devam etti. 31 Mart seçimlerinden bu yana, HDP'nin kazandığı 65 belediyenin 45'ine kayyum atandı, 8'i KHK gerekçesiyle gaspedildi.

Saldırıları çok yönlü

Erdoğan, koronavirüs salgınının

SGK genelgesiyle koronavirüsü "meslek hastalığı ve iş kazası" kapsamına almaya-rak, işçilerin tazminat hakkını da gaspetmeye kalkıyorlar.

Salgınla birlikte yaptıkları ilk işlerden biri de, işyerlerinde sendikal faaliyeti durdurmak olmuştur; arkasından TİS ve grev yasakları geldi. Zaten çok sınırlı olan sendikalaşma düzeyi, bu tür yasaklarla fiilen sıfırlandı.

Meslek örgütleri de saldırı altında. Salgın sürecinde en azından "Bilim Kurulu"nda yer alması gereken Türk Tabipler Birliği (TTB) devre dışı bırakıldı. Gerçekleri açıklanmasınlar diye gözdağı verdiler, baskı kurdular. Sadece TTB değil, Türk Mimar Mühendisler Odası (TMMOB) Türkiye Barolar Birliği (TBB) gibi meslek örgütleri de hedefe çakıldı. **Tüm baskılarına rağmen bu birliklerin devrimci-demokrat yönetimlerini değiştirmeyi başaramadıklarını için, bölüp parçalamaya, darbelemeye çalışıyorlar.** Seçimle ele geçiremedikleri her mevzide olduğu gibi, yeni yasalarla güçsüzleştirme, yandaş hale getirme çabası içindeler.

Bu çabalar, saldırı sağanağı altındaki işçi ve emekçilerin zaten sınırlı olan örgütlülüğünü de yok etmek, her tür muhalif sesin çıkmasını engellemek içindir. Olası bir kitle hareketini önlemek, yalnızlaşıp sinmelerini, boyuneğmelerini sağlamak içindir.

Muhalif partiler hala meclisin önemi, "mecliste mücadele" üzerine ahkam kesiyorlar.

Kayyumlar ve dokunulmazlıklarla, seçimlerin de meclisin de bir önemi kalmamıştır. Bunlara "darbe" deyip mecliste kalmayı sürdürmek, AKP-MHP blokunun değirmenine su taşımaya devam etmektir. **Demokrasıcılık oyununa artık son verilmelidir. Tarihsel deneyimlerle de sabitir ki, "faşizm bir aç kurt gibidir, tavize doymaz!" AKP'yi bu noktaya getiren de, verilen tavizler olmuştur.**

Kovid-19, “iş kazası-meslek hastalığı”dır

Salgın günlerinde koronavirüs kaynaklı olarak yaşanan işçi ölümlerinin tamamına yakını, yeterli önlemler alınmayan işyerlerinde çalışmanın devam etmesi nedeniyle yaşandı.

Patronlar mesafe ve hijyen başta olmak üzere, işyerinde-yemekhanede-serviste gerekli önlemleri yeterince almamış; işçilerin arasında koronavirüs testi pozitif çıkanlar olmasına rağmen işe ara vermemiş; işten çıkarma tehdidiyle işçileri çalışmaya zorlamıştı. Üstelik sokağa çıkma yasaklarını ihlal ederek, devletten özel izin alarak, işçileri hafta sonları da çalıştırmıştı.

Bütün bunlar, işçiler arasında salgının hızla yayılmasına, hastalanma ve ölüm vakalarının artmasına neden oldu. İSG (İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi) raporuna göre, 11 Mart-10 Mayıs arasında en az 128 işçi, Kovid-19 salgını nedeniyle yaşamını yitirdi.

Zaten can güvenliği olmadan çalışan işçiler, bir de salgın kaynaklı işçi ölümleri ve hastalıklarının, “meslek hastalığı” ve “iş kazası” statüsünden çıkarılması ile karşı karşıya kaldılar.

Eskişehir Organize Sanayi Bölgesi’nin resmi internet hesabından yapılan paylaşıma göre, EOSB’nin de içinde bulunduğu **patron kurumlarının girişimiyle, Kovid-19’un “iş kazası” ve “meslek hastalığı” olarak tanımlanmamasına karar verildi. Patronların bu isteğini hemen hayata geçiren SGK, 7 Mayıs tarihli genelgeyle bunu resmileştirdi.** SGK genelgesine göre, “sağlık hizmeti sunucuları”, Kovid-19 için “iş kazası-meslek hastalığı” olarak değil, “hastalık” olarak provizyon alacaklar.

İş kazası-meslek hastalığı patronun sorumluluğundadır

Söz konusu genelge çok ciddi bir hak gaspı oluşturmaktadır. **İş kazası ya da meslek hastalıkları söz konusu olduğunda, işçilerin önemli kazanılmış hakları söz konusudur.** Mesela meslek hastalığı ya da iş kazaları sonrasında, işçinin çalışma gücü en az yüzde 10 azaldığında ve bu durum kalıcı olduğunda, “sürekli iş göremezlik geliri” bağlanmaktadır. **İkincisi, iş kazası ya da meslek hastalığı sonucu ölen işçinin hak sahiplerine (sigorta süresi, prim gün sayısı gibi şartlara bakmadan) ölüm geliri bağlanmaktadır** ve kız çocuklarına evlenme ödeneği verilmektedir. Üçüncüsü, hayatını kaybeden işçi için cenaze ödeneği verilmektedir.

En önemlisi, iş kazası ve meslek hastalığı söz konusu olduğunda, patronun sorumluluk ve yükümlülükleri de söz konusudur. SGK, ölen-yaralanan işçi üzerinden yaptığı ödemeleri, gereken tedbirleri almadığı için ölüme sebep olan patrone tahsil edebilir.

“Evde kal”amayan işçilerin salgına yakalanmasının tek nedeni, işyerinde alınmayan önlemler ve

çalışma zorunluluğudur. Yani bugün Kovid-19, doğrudan bir meslek hastalığına dönüşmüş durumdadır.

Ve bu koşullarda patronlar, hem işyerinde önlem alma zorunluluğundan, hem de sonrasında ortaya çıkacak mali yükümlülüklerden kurtulmak istiyorlar. Bunun için de işçi sınıfının asırlar süren mücadelesinin ürünü olan bu yasayı değiştirmek istiyorlar. Salgın için yasayı bir kez deldiklerinde, bundan sonra da farklı durumlar için aynı hak gaspını dayatacaklardır.

Durumu daha da vahim hale getiren unsur, salgınla mücadele içinde görevinin başında olan sağlık emekçileri için bile bu genelgenin geçerli olmasıdır. Oysa sağlıkçılar, salgın koşullarında çok daha ağır şartlarda ve genellikle yetersiz önlemlerle çalıştırılmaktadır. Bu salgın sürecinde çalışmaya devam eden 10 binden fazla sağlık emekçisi hastalandı, 38’i hayatını kaybetti. Yaşadıkları hastalığın-ölümün kendilerine ya da ailelerine olan ağırlığı yetmiyormuş gibi, bir de maddi olarak hak kaybına uğramakla karşı karşıyalar.

SGK genelge çıkartamaz

SGK’nın bu genelgesi, yasalara aykırı bir uygulamadır. Genelge ile yasalarda tanımlanan yükümlülüklerin ortadan kaldırılması mümkün değildir. **6331 ve 5510 sayılı yasalarda iş kazasının tanımı yapılmıştır, SGK’nın bunu keyfi ve güncel nedenlerle değiştirmesi ihtimali yoktur.**

Burada patronların yanı sıra, devletin de kendi yükümlülüklerinden kurtulma çabası ortaya çıkıyor. Kovid-19 salgınının ne kadar etkili ve tehlikeli olduğu bilinmesine rağmen gereken önlemleri almayan-aldırmayan, işçilerin çalışma koşullarını denetlemeyen, insan sağlığını değil patronların karlarını dikkate alan, virüse “maaşlı devlet memuru muamelesi” yapan (öyle ya virüs sanki sadece tatil günlerinde bulaşıyormuş gibi sadece hafta sonu ve resmi tatil günlerinde sokağa çıkma yasağı getir-diler), tüm bir salgın sürecinde işçi ve emekçilerin yaşam koşullarının daha da kötüleşmesine seyirci kalan **devlet de, salgın nedeniyle ortaya çıkan hastalık ve ölüm tablosundan doğrudan sorumludur.**

SGK’nın genelgesi, yaşanan hastalık ve ölümlerin kayıtlara “iş kazası-meslek hastalığı” olarak geçmesini önlediğinde, Türkiye’nin iş kazası-meslek hastalığı istatistikleri de değişecektir, devletin ödemesi gereken maaş, tazminat gibi yükümlülükleri de.

Daha genelge yayınlanmadan önce, bazı hastanelerde hekimlere “kayıt girmeyin, yazı gelecek,

iş kazası olarak belirtilmeyecek” şeklinde talimatlar-yönlendirmeler yapılmış bile.

Saldırıları mücadeleyle durdurabiliriz

Salgının başından itibaren **AKP yönetimi, süreci sağlıklı ve güvenli biçimde tamamlamayacağı, bu süreçte devletin ve patronların kasa-sından çıkan parayı en aza indirmeyi hedefledi.** İşsizlik maaşı yerine kısa çalışma ödeneğini devreye sokması da böyle bir örnektir.

Şimdi de, Kovid-19 yüzünden yaşanan hastalık ve ölümlerde en az maliyeti oluşturmaya, salgının tüm yükünü işçi ve emekçilere yıkmaya çalışıyorlar.

Patronların bu tutumu, sadece Türkiye’ye özgü de değil. 11 Mayıs’ta “normalleşme” adımlarını başlatan **Fransa’da da patronlar, daha süreç başlamadan önce 30 Nisan’da Medef, CPME, U2P, FNSEA, Udes ve UNAPL adlı örgütleri aracılığıyla, Çalışma Bakanlığı’na başvurarak, “işyerinde olası vaka ve ölümlere karşı kendi hukuksal sorumluluklarının hafifletilmesi” için çağrı yaptı.** Bunun üzerine senatörler hemen patronların ve işyeri yöneticilerinin sorumluluklarını hafifleten bir önlem aldı. Fakat yasal bir değişiklik yapmaya cesaret edemediler.

Dünyanın her tarafında işçi ve emekçiler, salgın koşullarında patron-devlet işbirliği ile, daha ağır sömürüye maruz kalıyorlar.

SGK’nın bu genelgesine karşı sağlık kurumları, bu yasadışı genelgenin iptal edilmesi için dava açacaklarını duyurdular. Yanı sıra tüm sağlık çalışanlarına ve işyeri hekimlerine, Kovid-19 vakalarının kayıtlara “iş kazası-meslek hastalığı” olarak geçirilmesi gerektiğini hatırlatıyorlar. **Hastalığa yakalanan ve bir biçimde mağdur olan tüm işçi emekçilerin de, kayıtların-sürecin takipçisi olmaları, bu yöndeki boşluklara izin vermemeleri gerektiği konusunda uyarıyorlar.**

Salgın koşullarında hastalık ve ölüm tedirginliği, “sağlığını koruma”nın öncelikli hale gelmesine neden oluyor. Devlet ve patronlar ise tam da böylesine dönemleri, hak gaspları için bir fırsat olarak görüyor ve bu yönde adımlar atıyorlar. **İşçi ve emekçiler de, uzun mücadeleler sonucunda elde edilmiş olan sınıfsal kazanımlarını korumak için mücadele etmekle karşı karşıyadır.**

“İzole üretim tesisleri” Modern çalışma kamplarıdır

MESS (Metal Eşya İşverenleri Sendikası) ve MÜSİAD (Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği), salgın koşullarını kendileri için yeni bir fırsata çevirmeye uğraşıyorlar. Patron örgütlerinin yaptığı açıklamaya göre, “izole üretim tesisleri” ile yeni çalışma kampları oluşturulacak ve işçiler “sosyal mesafeye uyulup uyulmadığını kontrol” amacıyla elektronik kelepçe ile prangaya vurulacak.

Salgın günlerinde karlarını gerçekleştirmek için en ağır koşullarda işçileri çalıştırmaya devam eden patron örgütleri, şimdi de sömürüyü katmerlendirecek yeni bir hamle gerçekleştirmeye çalışıyorlar.

“Elektronik kelepçe” boyunduruktur

MESS’e bağlı fabrikalar, koronavirüs günlerinde işçiler üzerinde daha da ağırlaşan çalışma koşulları ile öne çıkmışlardı. Birçok metal fabrikası sokağa çıkma yasaklarına rağmen özel izin alarak işçileri çalıştırmaya devam etmiş; salgın karşısında alınması gereken önlemler konusunda yetersiz davranmış; işçiler arasında pozitif vakalar çıkmasına rağmen işçileri çalışmaya zorlamışlardı. Buna karşı **başta Sarkuysan olmak üzere bir çok metal fabrikasında “işten kaçınma eylemi” gündeme geldi; patronların baskılarına rağmen işçiler “işten kaçınma” dilekçelerini vererek ücretli izne ayrıldılar.**

MESS şimdi de “Mess-Safe” adlı bir alet ve ona bağlı uygulama ile, işçilere pranga takmaya hazırlanıyor. “Koronaya karşı işçilerin mesafe kuralına uymasını sağlama” bahanesiyle işçilerin boyunlarına bir cihaz takarak; işçilerin her hareketinin, her anının kontrol altına alınması hedefleniyor. **Bu aletle her bir işçinin nasıl bir tempoyla çalıştığı, ne kadar mola verdiği, tuvalette ne kadar zaman geçirdiği, hangi işçi ile ne kadar yakınlaşıp konuştuğu vb. kayıt altına alınacak. İki işçi birbirine yaklaştığında, alet uyarı verecek.** MESS, bir yazılım firmasına bu aletin siparişini vermiş bile.

Bu alet ile işçiler çalışma temposunu artırmaya zorlanacaklar; ancak daha da önemlisi, **başka işçilerle biraraya gelmesini, konuşup tartışmasını, örgütlenmesini engellemeyi hedefliyorlar.** Üstelik de bunu, “boyunduruk” gibi, Ortaçağ karanlığından alınmış, insanlık onuruna aykırı bir yöntemle yapmayı planlıyorlar.

“İzole üretim üsleri” toplama kampıdır

MESS “elektronik kelepçe”yi uygulamaya sokmaya çalışırken, MÜSİAD da modern toplama kamplarını kurmayı hedefliyor.

Erdoğan, koronavirüs günlerinde “çarklar dönecek” demişti. **MÜSİAD da, çarkların kesintisiz dönmesini sağlamak için işçileri fabrika bölgesine kapatarak, kesintisiz üretim gerçekleştirmeyi planlıyor.** Buna göre, 1000 aile ve yaklaşık 4 bin 500 kişinin yaşayabileceği şekilde tasarlanan izole üretim üslerinde, hayattan izole biçimde üretim yapılabilir. İçinde marketi, ibadethanesi, okulu, postanesi, kreşi, spor salonu,

Patronların “yeni normal” hedefleri budur: Ucuz işgücü, güvencesiz-esnek çalışma ve örgütsüz işçi! Şimdi bu doğrultuda iki yeni saldırı daha hazırlanıyor. Elektronik pranga ile işçilerin her hareketlerini kayıt altına almak ve daha yoğun çalışmaya zorlamak; izole üretim üslerinde “toplama kampı” mantığıyla sadece işçilerin değil, işçi ailelerinin de tüm hayatlarını kontrol altına almak.

lokantası bulunan bu bölgeye giriş-çıkışlar da izne tabi olacak. **Bırakalım sendikacıların içeriye girmesini, işçilerin akrabalarının giriş-çıkışları bile patronun denetiminde olacak.**

Ve gerektiğinde üretim alanı dış dünyaya tamamen kapatılabilecek. Ne salgın, ne herhangi bir sorun... Hiç bir şey üretimi engellemesin, gerekirse işçiler kesintisiz biçimde çalışsın!

Öyle ya, “dış dünyaya” tamamen kapatılmış bir üretim alanında sendikacı, işçi sağlığı ve iş güvenliği uzmanı, müfettiş, basın vb. işçinin haklarını gündemleştirecek birisi de giremez içeriye. Ve işçiler tüm direnme ve savunma mekanizmalarından yoksun biçimde patronların çıkarlarına ölümüne çalışmaya mahkum edilir.

Bu proje, sadece işçiyi değil, ailesini de hapsedmeyi; işçinin ailesini de üretimin ihtiyaçlarına göre konumlandırmayı, böylece sömürüyü dizginsizce sürdürmeyi hedefleyen, çok vahşi bir projedir. Tümüyle “toplama kampı” mantığı ile kurgulanmış, insanı hiçe sayan pervasız bir sömürü politikasıdır. Mesela, üretim üssündeki okul “meslek lisesi” olacak, işçilerin çocukları da bu okulda okuyacak, stajlarını ağır sömürü altında fabrikada gerçekleştirecek; sonrasında patron ihtiyaç duyduca bu meslek lisesinin mezunlarını işçileştirecek.

Proje, geçmişte ABD’de hayata geçmiş olan “şirket kasabaları”na benziyor. “Paternalist* emek rejimi” denilen bu modelde patron, işçinin ailesi ile birlikte tüm yaşamı üzerinde hakimiyet kuruyor. İşçi kasabada yaşıyor, fabrikada çalışıyor. Kasabadaki yaşam unsurlarının herbiri (mağaza, okul, kilise vb) patronun mülkü. Kasabanın yöneticisi de patron. Adeta patron kendisine özel bir adacık oluşturuyor ve içindeki herkesin yaşamlarının tamamını belirliyor. Ve işçi, patron istediği zaman, istediği kadar çalışmak zorunda kalıyor.

Patronlar 2013’ten bu yana bu projeyi düşündüklerini, hazırlık yaptıklarını söylüyorlar. O dönem “Orta ölçekli sanayi bölgeleri” olarak adlandırmışlardı. Şimdi bu ismi salgın koşullarındaki “mesafe-izolasyon”

kavramlarıyla uyumlu hale getirerek “izole üretim üsleri” adını veriyorlar. **Normal koşullarda işçilerin büyük direnişleri ile karşılanacak olan böyle bir sistemi, işçilerin bir taraftan koronavirüs salgınıyla diğer taraftan açlıkla boğuştuğu bir dönemde hayata geçirebileceklerini düşünüyorlar.** Ellerini o

kadar çabuk tutuyorlar ki, ilk izole üretim üssünün Tekirdağ’da açılışı için 15 Haziran tarihini verdiler bile. Ve hemen arkasından İstanbul, Karadeniz ve Akdeniz bölgelerinde üç tane daha açılacağı belirtiliyor.

“Yeni normal” sömürünün artmasıdır

Koronavirüs koşulları, patronların sömürüyü artırması için bahane haline getirildi. **En başta ücretsiz izin uygulaması ile işçilerin önemli bir kısmı salgın günlerinde açlığa terkedildi.** Bu ücretsiz izin uygulaması, zaten krizden etkilenmiş patronlar için bir fırsata dönüştü.

Özel sektörün bir kısmı ve kamunun önemli bir bölümü için “uzaktan çalışma” uygulaması başlatıldı. Uzaktan çalışma, evdeki çalışanlar için ayrı bir sömürü unsuruna dönüştürüldü. Öylesine bir iş yükü ortaya çıktı ki, evde çalışma süresi, işyerindeki çalışma süresinden daha uzun, daha yoğun hale geldi. “Uzaktan çalışma”, gece-gündüz çalışmaya dönüştürüldü.

Fabrikalardaki çalışma koşulları ise patronun azami kar hırsına göre yeniden düzenlendi; çalışma koşulları ağırlaştırıldı, esnek çalışma yaygınlaştırıldı, çalışan işçiler üzerindeki denetim ve baskı artırıldı, işgüvencesi ortadan kaldırıldı. Sokağa çıkma yasakları döneminde bile özel izinle işçiler fabrikaya çağırıldı, mesai ücreti ödmeden çalıştırıldı. Pek çok fabrikada ise patronlar “hepimiz elimizi taşın altına koymalıyız” diyerek, işçilerin ücretlerini düşürdü, fazla mesailerini normal ücretten ödedi, sosyal haklarını budadı.

Patronların “yeni normal” hedefleri budur: Ucuz işgücü, güvencesiz-esnek çalışma ve örgütsüz işçi! Şimdi bu doğrultuda iki yeni saldırı daha hazırlanıyor. Elektronik pranga ile işçilerin her hareketlerini kayıt altına almak ve daha yoğun çalışmaya zorlamak; izole üretim üslerinde “toplama kampı” mantığıyla sadece işçilerin değil, işçi ailelerinin de tüm hayatlarını kontrol altına almak.

İlk açılışının Türkiye işçi sınıfının en büyük direnişi olan 15-16 Haziran tarihine denk getirilmesi de, ayrı bir psikolojik savaştır. İşçi sınıfı ve onun örgütleri bu projeyi hayata geçmeden durdurmak için hemen harekete geçmelidir. İşçilerin sadece çalışma koşullarını değil, tüm hayatlarını kontrol altına alan, her yönden kuşatan ve denetleyen; ayrıca sosyalleşmesini, örgütlenmesini engelleyen, kısacası bir robot haline getirmeyi amaçlayan bu sisteme geçit verilmemelidir.

* Paternalizm, toplumda tüm kararların rehber kabul edilen kişiler tarafından alınmasını öngören yönetim sistemidir. Burada “rehber” patronudur.

“Hakkınız ödenmez” dediler, ödemediler!

Salgın döneminde sağlık emekçilerinin ne kadar ağır koşullarda çalıştıkları çarpıcı biçimde gözler önüne serildi. Hastaların canını kurtarmak için, büyük bir adanmışlıkla kendi canlarını tehlikeye atıyorlardı. Çalışma saatleri uzun, koşulları oldukça kötüydü, üstelik yeterli ekipmanları, koruyucu malzemeleri de yoktu.

Kitlelerde sağlık emekçilerine karşı büyük bir saygı ve sempati gelişmeye başladığında, devlet bunu da kendi çıkarı doğrultusunda kullanmaya çalıştı. Sağlıkçıların büyük bir özveri ve fedakarlıkla yaptıkları işi, devletin politikası-başarısı gibi göstermek istedi. “Hakkınız ödenmez” söylemi ile “sağlıkçıları alkışlama” politikası bu dönemde ortaya çıktı.

Sağlıkçılar ise ilk günden itibaren alkış istemediklerini, takdir görmek için değil görevleri gereği bu işi yaptıklarını sürekli belirttiler. Ancak **devletten iki hak talepleri vardı: İnsanca yaşanacak ücret ve “sağlıkta şiddete hayır” yasasının çıkartılması. İkisinde de istediklerini alamadılar.**

“Sağlıkta şiddete hayır” yasası, koronavirüs döneminde daha da önemli hale gelmişti. Bilinmezliklerle dolu bu dönemde, hasta yakınları hastalarını görmek istiyor, bunu dayatıyor; böylesine bir ölüm karşısındaki çaresizliklerinin hırsını sağlık çalışanlarından çıkartıyorlardı. Ve sağlıkçılara dönük saldırılar, cezasız kalmaya devam ediyordu.

CHP, 14 Mart Tıp Bayramı’nda “sağlıkta şiddete hayır” yasa tasarısını meclise getirdi. Fakat AKP-MHP oylarıyla reddedildi. Bir yandan korona günlerinde sağlıkçıları alkışlarken, bir yandan böyle bir yasaya karşı çıkmaları büyük bir tepkiyle karşılaşıncaya, bir ay sonra aynı içerikte bir tasarımı AKP meclise sundu. Bu kez tabi ki meclisten oy birliği ile geçti ve sonunda yasalaştı. Ne var ki, **sağlıkçılara dönük şiddet, yasadan sonra da sürmeye devam etti.**

Diğer talep, özlük hakkı ve maaş artışı konusunda ise devlet sorunu daha da derinleştiren adımlar attı. Bakanlık “ödül” olarak “3 ay boyunca tavandan ek ödeme” vadetmişti. **Ek ödeme zaten özlük haklarını düzeltme ya da maaş artışı anlamına gelmiyordu; sadece pandemi döneminde kısmi maaş artışı oluşturuyordu.** Üstelik bu da çok ciddi ücret eşitsizlikleri ve ödemelerdeki adaletsizliklerle birlikte gelmişti. Önce şov yaparak “yüzde 100 ek ödeme” sözü verdiler, sonra sessiz sedasız “bazıların yüzde 100, bazılarına yüzde 55” ödeme yapacaklarını söylediler. Sağlık Bakanı, *“herkes için eşit risk yok, o yüzden herkese eşit ödeme yapamayız”* diyordu kendi kendini tekzip ederek.

Sağlıkçılar ise, ısrarla *“sağlık hizmeti bir ekip işidir”* diyerek, temizlik görevlisinden yoğun bakım hemşiresine, hekiminden eczacısına, sekreterinden güvenlik görevlisine, hasta bakıcıdan röntgen teknisyenine kadar 30 ayrı mesleğin sağlık sektöründe

değişik biçimlerde görev aldığını ve tüm sağlık çalışanları için iyileştirme istediklerini, yoksulluk sınırının üzerinde temel ücret artışı gerektiğini belirttiler.

Buna karşın bırakalım “ödül” almayı, bu süreçte daha ağır uygulamalarla karşılaştılar. Mesela **aile hekimleri, hastalandıkları ve tedavi gördükleri ya da karantina altına alındıkları ve bu nedenle işe gitmedikleri günler için maaşlarının kesildiğini gördüler.** Koruyucu ekipman olmadan bir göreve gönderilen sağlık çalışanı, bu duruma itiraz ettiğinde maaş kesintisiyle cezalandırıldı. **Sür-günler, haksız görevlendirmeler bu süreçte de bitmedi.** Salgın koşullarında artan iş yoğunluğu nedeniyle yeni kadro açılması ve yeni alımlar yapılması gerekirken, varolan çalışanların mesai saatleri artırıldı.

Performansa dayalı ücret ödemeleri ise, sağlık çalışanları arasında tam bir ayrımcılık oluşmasına neden oldu. “Performans”, kişinin ne kadar çalıştığını, yaptığı işin niteliğini değil, hastaneye ne kadar para girdisi oluşturduğunu ölçer. Hekim merkezli ve kar odaklı bir değerlendirme sistemidir. Adil değildir, eşit değildir, hakkaniyetli hiç değildir. **Farklı branşlardaki hekimler arasında bile eşitsizlik oluşturmaktadır. Yapılan ek ödemeler, bu eşitsizliği çarpıcı biçimde gözler önüne serdi.** Sağlık çalışanlarının kimisi 500-600 lira ek ödeme alırken, kimisi tek kuruş bile alamadı. Aile Sağlığı Merkezleri ile üniversite hastaneleri çalışanlarına da ek ödeme verilmedi.

Ve bu süreçte 10 binden fazla sağlık çalışanına Covid-19 tanısı konurken, 38’i hayatını kaybetti.

Yaşadıkları büyük sorunlar karşısında sağlık örgütleri “Hakkınız ödenmez dediler, ödemediler” eylemleri gerçekleştirdiler. Taleplerini ise şöyle sıraladılar:

– Temel ücretin en düşüğü

yoksulluk sınırının üstünde olacak şekilde yükseltilmeli.

– Üç ay tavandan yapılacağı duyurulan ek ödemelerin tüm sağlık emekçilerini kapsayacak şekilde ve meslek grupları ve istihdam biçimleri arasında adaletsizliğe neden olmayacak şekilde ödenmeli.

– Fiili Hizmet Süresi Zammı (yıpranma payı) sağlık ve sosyal hizmet işkolunda çalışan bütün emekçileri ve geçmiş çalışma sürelerini de kapsayarak şekilde 5 yıla 1 yıl olarak düzenlenmeli.

– Salgın döneminden kaynaklı olarak artı 1 yıl yıpranma payı hakkımız verilmeli.

– Covid-19 enfeksiyonu geçiren sağlık emekçisinin zararının tanzimi için “mesleki risklere bağlı ortaya çıkan hastalık” olarak kabul edilip, iş kazası/meslek hastalığı olduğuna dair düzenlemeler derhal yapılmalı.

– Ek gösterge rakamlarının sağlık ve sosyal hizmet iş kolunda çalışan tüm emekçileri kapsayarak, en az 3600 ek gösterge olacak şekilde kademeli olarak yükseltilmeli.

– Sağlık alanında yeni atamaların kadrolu, güvenceli yapılmalı, 4B 4C 4D sözleşmeli, taşeron, ücretli, vekil vb. istihdam modelleri ile çalıştırılan bütün sağlık ve sosyal hizmet emekçileri 4A kadrosuna geçirilmeli.

– Haksız ve hukuksuz görevlendirmeler ve sür-günler derhal durdurulmalı.

ÇHD’li Avukatların Ölüm Orucu Sürüyor

Çağdaş Hukukçular Derneği’nin üyesi Halkın Hukuk Bürosu’ndan tutuklu avukatlar, “adil yargılanma” talebiyle başlattıkları ölüm orucunu sürdürüyorlar. Avukat Ebru Timtik 150’li günleri geride bıraktı; Avukat Aytaç Ünsal ise 120’leri devirdi.

Bugüne kadar Soma’da katledilen madencilerin, Gezi Direnişçilerinin, işten atılan işçilerin, işkence görenlerin, Kürt halkının, muhalif öğrencilerin, doğa katliamına dönük davaların avukatlığını yaptılar. Bu nedenle tutuklandılar, “gizli tanık” ifadeleriyle hapis cezalarına çarptırıldılar. Son olarak yargılandıkları davada ise, -hem de mahkeme heyetinin oy birliği ile- tahliye edildikleri halde, ertesi gün yeniden tutuklama kararı çıkartılarak hapse atıldılar. Bu hukuksuzluğu protesto etmek ve seslerini duyurmak için bedenlerini açlığa yatırdılar.

İstanbul Barosu da yaptığı bir açıklamayla ÇHD’li avukatların serbest bırakılmasını istedi. Bilindiği gibi “adil yargılanma” talebiyle ölüm orucu yapan Mustafa Koçak ve Grup Yorum elemanlarından Helin Bölek ve İbrahim Gökçek geçtiğimiz aylarda yaşamlarını yitirdiler. ÇHD’li avukatları yaşatmak için desek ve dayanışmayı arttırmak gerekiyor.

HDP'nin 5 belediyesine daha KAYYUM ATANDI

AKP hükümetinin, HDP'nin 31 Mart 2019 yerel seçimlerinde kazandığı belediyeleri gaspetme saldırısı, salgın sürecinde de devam ediyor. Salgını bir fırsat olarak gören AKP hükümeti, son olarak Iğdır, Siirt, Kurtalan, Baykan ve Altınova belediyelerine 15 Mayıs'ta kayyum atandığını duyurdu ve belediye binalarını polisler ablukaya aldı. Belediye eşbaşkanlarının evlerine baskın düzenlendi ve gözaltına alındılar. Baskınlar sırasında girilen evlerin camları ve kapıları kırıldı.

Son kayyum saldırısı ile birlikte, 19 Ağustos 2019'dan bugüne, 3'ü büyükşehir, 4'ü il, 32'si ilçe, 6'sı belde belediyesi olmak üzere toplam 45 belediyenin belediye eş başkanları görevden uzaklaştırılmış ve yerlerine AKP kadroları tayin edilmiştir. Seçimler sonrasında HDP'li belediyelerin 6'sına, çeşitli gerekçelerle mazbata verilmemişti. Toplamda HDP'nin 51 belediyesi gaspedilmiş oldu.

Bu süreçte 28 belediye eşbaşkanı tutuklandı, halen 21'inin tutukluluğu devam ediyor.

Kayyum saldırısına karşı HDP İstanbul, Dersim, Urfa'da basın açıklamaları yaptı. Açıklamalarda, kayyumların seçme ve seçilme hakkına darbe olduğu, salgın sürecinde bile tekçi rejimin saldırılarını sürdürdüğü, ama Kürt halkına boyun eğdiremeyeceği söylendi. 16 ve 17 Mayıs'ta da Diyarbakır, Adana, Hatay, Aydın, Şırnak, Iğdır, Kars, Siirt'te de eylemler yapıldı.

Seçim ile belediyeleri kazanamayan AKP hükümeti, kayyum darbesiyle ele geçirme saldırısını sürdürüyor. Salgın koşullarında da bu saldırılar durmadı. Kitlelerin bir kısmının eve kapandığı, mücadele içinde "safları sıklaştıran" sloganının "mesafeyi artırın" a dönüştürüldüğü bir ortamda, AKP kendi saldırganlığını büyütme rahatlığını yaşıyor. Ancak artan siyasi ve ekonomik baskılar, çok daha güçlü bir mücadelenin dinamiklerini oluşturuyor.

İstanbul'da kayyum protestosu

İstanbul Emek, Barış ve Demokrasi Güçleri, HDP'li 5 belediyeye kayyum atanmasını ve 22 Mayıs sabahı Diyarbakır merkezli Roza Kadın Derneği'ne yönelik ev baskınlarını protesto etmek için Beşiktaş'ta eylem yaptı.

22 Mayıs'ta saat 18.00'da Beşiktaş İskele Meydanı'nda yapılan eylemde "Demokraside ısrar ediyoruz! Kayyum'a hayır" yazılı pankart açıldı. Eylemde "Kayyumlar gidecek biz kalacağız", "Faşizme karşı omuz omuza", "Baskılar bizi yıldıramaz" sloganları atıldı. Yapılan basın açıklamasında kayyum saldırılarının darbe olduğu, nasıl askeri darbelere karşı durulduysa sivil darbelere karşı da durulacağı belirtildi ve mücadelenin devam edeceği söylendi.

Açıklamaya aralarında Proleter Devrimci Duruş'un da olduğu kurumlar önlükleriyle katıldı.

Gezi Ayaklanması 7 yaşında

Gezi (Haziran) Ayaklanması'nın 7. yılı, yapılan eylemlerle selamlandı. İstanbul, Ankara, Samsun, İzmir'de basın açıklamaları yapıldı.

İstanbul'daki eylem İstiklal Caddesi Mis Sokak'ta saat 19.00'da gerçekleştirildi. Polis Taksim Meydanı'nı ve Gezi Parkı'nı bariyerlerle bir gün öncesinden, sokağa çıkma yasası sürerken kapattı. 1 Haziran günü de eylem öncesinde İstiklal Caddesi'ne çıkan tüm sokaklara polis yığınağı gerçekleştirdi.

Mis Sokak içinde Taksim Dayanışması imzalı "Hayat ancak Gezi'ye sığar" yazılı pankartın açılmasıyla eylem başladı. İlk olarak Gezi'de şehit düşenler için saygı duruşu gerçekleştirildi ve "Her yer Taksim her yer direniş", "Gezi şehitleri ölümsüzdür", "Bu daha başlangıç mücadeleye devam" sloganları atıldı. Gezi Direnişi sırasında ölenlerin adları tek tek haykırılırken, kitle "Yaşıyor" diyerek cevap verdi. Sonrasında Taksim Dayanışması adına hazırlanmış olan metin okundu. Eylem, atılan sloganlarla son buldu.

Ankara'da Kızılay Meydanı'nda Ethem Sarısülük'ün vurulduğu yerde yapılan eylem öncesi, polis pankart ve flamaları bahane ederek kitleye saldırdı ve 21 kişi gözaltına alındı. Gözaltı saldırısına rağmen devrimci kurumlar, Ethem Sarısülük'ün ailesi ve avukatları eylemi gerçekleştirdi.

İkitelli'de Gezi eylemi

1 Haziran günü İkitelli-Atatürk Mahallesi'nde yürüyüş yolunda bir araya gelen kitle, Gezi direnişini hatırlattı, şehitleri andı ve devletin katliamını protesto etti.

Eylem, Gezi direnişiyle simgeleşen "Her Yer Taksim Her Yer Direniş", "Bu Daha Başlangıç Mücadeleye Devam", "Gezi Şehitleri Ölümsüzdür" sloganlarıyla başladı. Gezi şehitleri şahsında devrim şehitleri için yapılan saygı duruşundan sonra eylemin amacını anlatan basın açıklaması okundu. Basın açıklamasında Gezi'de şehit düşenler anıldı, Gezi'nin her zaman sahiplenileceği vurgulandı. Gezi direnişi devletin faşist baskılarına, sömürüye bir tepkinin sokağa yansımaysdı. Devlet baskısının bugün de artarak devam ettiğine, HDP'li belediyelere atanan kayyumlara, Hrant Dink'in ailesine gelen tehditlere dikkat çekildi. Açıklamada Amerika'daki kitlelerin eylemi de selamlandı. Yaşanan ekonomik-siyasi krize salgın krizinin de eklendiği, burjuvazinin ekonomik krizin ve salgının faturasını işçi emekçilere yıkmaya çalıştığı belirtildi. Konuşmanın sonunda, saldırılara karşı Gezi ruhuyla mücadele çağrısı yapıldı. Eylem atılan sloganlarla sonlandırıldı.

Eylemi, Proleter Devrimci Duruş, BDSP, HDP, Halkevleri, Devrimci Parti, EMEP ve D.Y. Özgürlük birlikte örgütledi.

Gezi Direnişi, bugün hala devletin en büyük korkusudur. 31 Mayıs günü yaşanan çatışmaların devamında, 1 Haziran günü, polislerin arkalarına bile bakmadan kaçarak Taksim Meydanı'nı terketmeleri ile, ülkede yeni bir "bahar" başlamıştı. Taksim'de yüzbinlerce insanın kazandığı zafer, ülkenin dört bir yanında yankı bulmuş, devletin baskı ve terörüne rağmen, gaz bombalarına, plastik mermilere, tomalardan sıkılan tazyikli sulara,

polis coplarına rağmen, 15 gün boyunca özgürlük ve zafer tükürleri söylenmişti.

Bugün, hak gasplarının böylesine arttığı, açlığın ve işsizliğin bu kadar büyüdüğü, sömürüye duyulan öfkenin giderek yükseldiği, kitlelerin "nefes alamaz" hale geldiği koşullarda, yeni bir Gezi Direnişi kitlelerin en büyük özlemi, devletin ise en büyük korkusu olmaya devam ediyor.

Koronavirüs günlerinde

Dergi dağıtımı...

Dergi dağıtımlarının işçiler ve emekçilerle doğrudan temas etmenin en önemli araçlardan olduğu defalarca kez kanıtlanmıştır. Birakalım normal dönemleri, en baskıcı dönemlerde bile bu olanağı kullanmak için nice bedeller ödendiğini kendi tarihimizden biliyoruz. Gözaltılar, tutuklamalar hatta ölümler pahasına, bu meşru bir kazanım olmuştur. Bir yandan politikalarımızı ulaştırmak, bir yandan temas ettiklerimizin sosyal ve psikolojik durumlarını, ihtiyaçlarını bilmek ve bunları talepler ve taktikler etrafında toparlayabilmek önemlidir. Normal dönemlerde ve kitle hareketinin yüksek olduğu zamanlarda oldukça zevkli, mutluluk vericidir, o yüzden de istekle yapılan bir faaliyet olur. Ancak baskıcı dönemlerde -sıkıyönetim, darbe vb.- ya da bugünkü gibi salgın bir hastalığın olduğu 'anormal' dönemlerde kitlelere ulaştırmak ve temas etmek, zor ve sıkıntılı bir iştir; fakat bir o kadar da elzemdir.

Türkiye'de Kovid-19'un resmi olarak kabul edildiği Mart ayından itibaren görülen tablo, genel olarak faaliyetin askıya alınması ya da internet ortamına çekilmesini beraberinde getirdi. Dergi baskıları durduruldu ve internet yayıncılığı başat hale geldi. Birakalım dergi dağıtımını, gelişen her olayla ilgili sosyal medya kullanımı öne çıktı. E mitingler, e-bildiriler, e-toplantılarla, sokak ve kitle ilişkileri unutulmaya başlandı. Üstelik sokağa çıkma yasaklarında bile işçiler ve emekçiler çalışmaya gönderilirken, 'evde kal' denilmesine rağmen sömürü katmerlendirilirken yapıldı bu.

Virüsü kendine bir fırsat bilen burjuvazi dünyanın her tarafında siyasal, ekonomik ve sosyal saldırılarını yoğunlaştırdı. Virüsten yüzbinlerce insan ölürken, milyonlarca vaka görülürken işçiler ve emekçilere virüs bulaşmazmış gibi üretime devam ettiler, ölüme sürüklediler, sürüklemeye devam ediyorlar. Burjuvazi hiçbir mekanizmasını durdurmazken, eylemleri yasakladı, sıkıyönetimler ilan edildi, sokağa çıkma yasaklarına başvurdu. "Ekonominin çarkları dönmeli", işçiler ve emekçilerden kesilen paralar burjuvazinin cebine akmalıydı. Fonlarda biriken paralar işçilere değil, burjuvazinin cebine pompalandı, yüklü vergi borçları silindi, krediler verildi. Burjuvazi salgın günlerini lüks evlerinde, villalarında, her türlü konfor ortamında geçirirken, işçi ve emekçilere "ya evde aklıktan ya da işte virüsten ölmek" seçeneği dayatıldı. Elektrik, su, doğalgaz, telefon faturaları toplanmaya devam edildi.

İşsizlik, ücretsiz izinler arttı. Lütufmuş gibi sundukları ve patronlar için çıkardıkları "kısa çalışma ödeneği"ni dahi vermemek için süründürdüler.

Bu koşullarda devrimciler ve komünistler ne yapmalıydı? Hiçbir güvencesi olmayan işçi ve emekçiler çalışırken onlar evde mi kalmalıydı? Faaliyetlerini birkaç sosyal medya paylaşımına, 'klavye devrimciliği' derekesine mi indirgemeliydi? Ya da ikinci ve doğru bir seçenek olan, koşulları zorlayarak işçi ve emekçilere gitmeye, sorunlarını dinleyip çözüm üretmeye mi çalışmalıydı?

Salgının Türkiye'de ilk başladığı günlerde, devletten önce reformistlerin yaptığı, ne kadar sokak eylemi, salon toplantısı varsa iptal etmek oldu. Daha devlet yasaklamamışken Newroz gösterileri iptal edildi örneğin. Duyarlılık adına aslında devletin ekmeğine yağ sürülmüş de oldu böylece. Bu koşullarda -ki daha henüz salgının boyutu belli değildi- dergi dahi dağıtılmaz denilerek matbaa baskıları durdurulup internete taşındı.

Bizde ise hiçbir etkinliğimiz iptal edilmediği gibi, faaliyetlerin sonuna kadar zorlanması geçerli oldu. Mart ayının ortalarından itibaren oluşan panik ve korku havasıyla birlikte, özellikle dergi dağıtımlarımızı daha dikkatli yapmaya başladık. Maskelemizi takarak ve 'sosyal mesafeye' dikkat ederek kapıları çaldık.

Mart sayımızın dağıtımına ay başında başlamıştık. Bizim açımızdan da yeni bir deneyim olacaktı. İlk etapta 'siz bu durumda hala çalışıyor musunuz' sorusuyla karşılaştık, ama genelinde daha çok sahiplenici bir tutum vardı. Oluşturulan panik ve tedirginlik nedeniyle tepki gösterenler bir-iki kişiyi geçmedi. Bir kısmı ise, 'biz dışarıdan birşey almayacağız bir müddet' dediler. Bazıları, dergi ücretini verip yardım etmek istediysen de 'dergiyi okumanız için dağıtıyoruz, bu şekilde biz kabul edemeyiz' dedik. Ya da 'fabrikalarda hala insanlar çalışıyor, insanların evde kalmadığı koşullarda bizler de dışarıda olacağız' diyerek, dergiye getirecekleri bir poşete

koymayı, bir süre dinlendirip sonrasında okunabileceğini belirttik ve ikna ettik. Mart ayının sonlarında, devletin panik ve korku havasını pompalaması ve sokağa çıkma yasaklarıyla birlikte kapılarını açmayanlarda bir artış oldu. Ancak bu kısa sürdü.

Nisan ayında dergimizi daha hedefli dağıtmaya başladık. Esnafların birçoğu kapandığı için açık olanlara gittik ve bunların büyük bir kısmı dergimizi aldılar. Evlerde ise daha olumlu karşılanmaya başladık. Bu koşullarda insanların sahiplenmesini görmek, hem sevindirici oluyordu, hem de kitlelerin durumu hakkında önemli ipuçları sunuyordu. Halkın salgın sürecinde yaşadıklarını, çevrelerinde neler olup bittiğini öğrendik, işsizliğin, yoksulluğun geldiği boyutu gördük. İşten atılmalar, ücretsiz izne çıkartılmalar yaygın bir şekilde yaşanıyordu.

Kapısını çaldıklarımızla uzun sohbetler ettik, süreci daha iyi kavramaları için dergi yazılarımızdan alıntılarla konuştuk. "İyi ki geldiniz, bugünlerde hala dergi dağıtıyorsunuz" diyerek, taktirlerini ve şaşkınlıklarını ifade ediyorlardı. Biz de yukarıda da belirttiğimiz gibi "evde kal" çağının sahteliğini, fabrikalarda milyonlarca işçinin ve emekçinin salgına rağmen çalıştırıldığını anlattık. Onlar da durumu zaten kendi yaşamlarından örneklerle pekiştirdiler.

Doğru dürüst kapı önlerine çıkamadıkları dönemde derginin onlara ulaşması güzel bir sürpriz de oluyordu aynı zamanda. Eve çağırıp çay ikram etmelerinden tutalım da, uzun uzun

konuşmaya tutmaları, aslında paylaşmaya duydukları özlemi ortaya koyuyordu. Bunu hissetmek de güzel oluyordu açıkçası.

Sokağa çıkma yasaklarının Nisan ayında artması, bizim kitlelere ulaşma olanaklarımızı ve zamanımızı kısıtlamasına rağmen, dergi dağıtımını kesintisiz sürdürdük. Salgın koşullarında ulaşabileceğimiz azami düzeye ulaştık da. Toplamda dergi

dağıtımlarımız verimli geçti. Derginin böylesi koşullarda onlara ulaştırılması, saygılarını ve sevgilerini de büyüttü diyebiliriz. Kitlelere gidildiğinde bir biçimde sahiplendiklerini görebiliyoruz. Ayrıca salgınla ilk kez karşılaşıyor olmamız ve bizden yana insanlara bir hastalık bulaşmaması için önlemleri alarak gitmemiz de takdirle karşılandı.

* * *

Koşullara göre adapte edilmiş çalışma biçimleri yaratmak elbette önemli. Hergün bir çok saçma teorinin üretildiği, kafaların burjuvazi tarafından karıştırılmaya çalışıldığı böyle bir durumda, onlara doğruyu ve olması gerekeni ulaştırabilmek, kazandırıyor. Ki, Nisan sayısı aynı zamanda 1 Mayıs'ın öncesine denk geldiği için, afiş, pankart vb. faaliyetleriyle iç içe geçti. Afiş yaparken de, dergi dağıtırken de 1 Mayıs'ın nasıl yapılacağı konusunda sorularla karşılaştık ve dergimizdeki 1 Mayıs ile ilgili yazımızda önerdiğimiz gibi "Her koşulda 1 Mayıs"ın yapılabilmesini açıkladık. Salgından sonra hayatın nasıl olacağına dair soruları ise, sohbetlerimizde kendileri de yaşamlarından görmüş oluyorlardı. Kapitalist sistemin çürümüşlüğü anlıyorlar, ama nasıl yıkılabileceği, neler yapılabilmesini konusunda bir şey söyleyemiyorlar. Orada da yol gösterici olması gereken devrimcilerdir. Devrimcilerin bugünkü zayıflığı kitleleri endişelendirse de, umudu hala sıcak tutuyorlar.

Yani birçoklarının iddia ettiği gibi 'bu koşullarda dergi dağıtılmaz, eylem yapılmaz' değildi. Tam tersine her koşulda işçi ve emekçilere ulaşmak mümkünü ve ulaşıldığında onları mutlu ediyordu. Ne kadar olumsuzluk yaşasalar da, kendi yaşamlarından ve tecrübelerinden kurtuluşun devrimcilerde olduğunu görüyorlar. Yeter ki yol göstermesini, kavgadan kaçmadan dövüşmesini bilelim.

Bilindik bir şeydir; iyi günde herkes iyidir, önemli olan kötü günde yanlarında olmaktır. Bunu gördüklerinde değerini de biliyorlar, sahiplenmesini de. Hem kendi korkularını yeniyorlar, hem senin daha sağlam yürümeni sağlıyorlar.

Mesele bir dergi dağıtımı ile sınırlı değil. Mesele, geleceği görebilmekte, gösterebilmekte. Hayatın her alanında olduğu gibi emek harcamadan hiçbir şey alınmıyor. Birşey yapıp yapılmayacağını denemeden anlayamazsın! Kolaya kaçmak ya da internetten laf salatası yapmak, "kaç kez tıklandığına" sayı hesabına girmek, halkın sorunlarını çözümüyor. Birebir temas olanağı sağlayan her şeyi denemek ve örgütlenmeye hizmet edecek araçları devreye sokmak, olmazsa olmazdır.

Dönüp son iki aylık sürece bakıldığında, internetten örgütlenen e-mitinglere katılım, internet sitelerinin takip oranlarının düşüklüğü gözlemlenebilir. Bırakalım milyonlarca tıklanma oranını, binleri bulmaları bile istisna oluyor. Ki milyonlarca tıklanma oranıyla iki kapı çalma arasındaki kazanıma baktığımızda, ikincisinin çok daha fazla olduğu ve olacağı açıktır.

Görmek isteyen açısından salgın süreci birçok şeyi gösteriyor. Darbe, sıkıyönetim vb. baskıcı dönemlerde mücadeleyi tatil etmeye hazır tasfiyeciliğin ağırlığı ortada. Bize düşen, hem kendimizi yenilemek ve donatmak, hem de kitlelerle bağlarımızı güçlendirmektir. Doğru araçları doğru biçimde kullandığımızda, bunun yapılabilmesini görüyoruz.

Soma madencileri 6. yılında anıldı

Devlet-sarı sendika-patron işbirliği ile, 13 Mayıs 2014'te Soma'da 301 madenci katledilmişti. Katliamın 6. yılında anma eylemleri gerçekleştirildi. İstanbul, Ankara, Manisa, Samsun, İzmir'de yapılan anmalarda Soma'nın hesabının sorulacağı vurgulandı.

İstanbul'daki eylem, saat 18'de Kadıköy'de Beşiktaş İskelesi önünde yapıldı. Eylem öncesi Eminönü iskelesinden yürümek isteyen gençlik örgütlerinin önü polis tarafından kesildi. "Baskılar bizi yıldıramaz", "Soma'yı unutma, unutturma" sloganlarını atan kitleye, salgın bahanesiyle izin verilmeyeceğini söyleyen polis, flamasız ve slogansız yürüme dayatmasında bulundu.

Ardından Beşiktaş İskelesi'nde toplanan yüzlerce kişi, İstanbul Emek, Barış ve Demokrasi Güçleri imzalı, "Sizin 'normaliniz' Soma'dır" yazılı pankartın arkasında yerini aldı. PDD'nin de içinde yer aldığı kurumlar, eyleme kendi dövizleri ve önlükleriyle katıldılar. PDD, "Madencinin katili sermaye düzeni" yazılı döviz taşıdı. Eylemde "Soma'nın hesabını emekçiler soracak", "Kurtuluş yok tek başına, ya hep beraber ya hiç birimiz" sloganları atıldı. Ölen madenciler için saygı duruşuyla başlayan eylemde, HDP milletvekili Musa Piroğlu konuştu. Basın metnini ise DİSK Limter-iş sendikası başkanı Kamber Saygılı okudu. Saygılı "Sizin normaliniz katliamdır, Soma'dır; bizim normalimiz mücadeledir, örgütlenmedir. Salgın koşullarında dahi işçileri fabrikalarda çalışmaya zorlayanların normali daha fazla kardır ve ölümdür" dedi. Eylem sırasında "Katil devlet hesap verecek" sloganının atılması üzerine polis saldırı tehdidinde bulundu.

Ankara'da devrimcilerin madenci anıtı önünde yapmak istediği açıklama, salgını bahane eden polis tarafından engellendi. Polis eylemcilere saldırdı ve 10 kişiyi gözaltına aldı.

Patronların kar hırsı, devletin bu karı gerçekleştirmek için gereken yasal koşulları hazırlaması ve işbirlikçi sendikacıların buna göz yumması ile Soma katliamı gerçekleşmişti. Madenciler göçük riskine rağmen zorla madenlere sokulmuş, çalışmaya zorlanmıştı. Bugün salgın koşullarında, devlet her kademedен "evde kal" çağrısı yaparken, madencilerin payına yine yeraltının karanlığı düşüyor. Testleri pozitif çıkan madenciler bile, gece gündüz demeden çalıştırılıyor.

Diğer taraftan Soma katliamında devletin rolü mahkeme süreçlerinde de kendisini gösteriyor. Mahkemeler, sorumluları bir bir tahliye ederken, geriye kalanlara da yeni infaz yasası ile tahliye olanağı verildi. Üstelik mahkeme, Soma davasından 8 yıl ceza alan kişiyi, Muğla-Milas'taki iş cinayetine "bilirkişi" olarak atadı.

Madenciyi tekmeleyenler, vaatlerle oyalayanlar, Soma katliamının gerçek sorumlularıdır. Ve Soma'nın katillerinden hesap sormanın tek yolu, işçi ve emekçilerin örgütlenmesi, mücadeleyi yükseltmesidir.

1968 kuşağının devrimci önderleri
Deniz Gezmiş, Mahir Çayan ve İbrahim Kaypakkaya
afişleri, emekçi semtlere ve merkezi yerlere yapıştırıldı.

Polis şiddeti böylesine yükselirken...

Sokağa çıkma yasakları polis şiddeti haberleri ile birlikte geliyor. Sokak yasağının olduğu her gün, bir başka polis saldırısı haberlerde gündem oluyor.

İstanbul Eyüp'te ekmek almak için fırına giden bir genç, üç bekçinin saldırısına uğradı; kaburgaları kırıldı ve ters kelepçeyle gözaltına alındı.

Kadıköy'de motosikletli bir kurye, polis tarafından durduruldu ve hakarete uğradı. Çorlu'da evinin bahçesinde oturan bir adam, polislerin eve girmesini söylemesi üzerine tartışmaya başladı.

3 polis otosu daha gelerek, kendi evinin bahçesinde duran adamı döverecek gözaltına almaya çalıştılar. Bu sırada görüntüleri kaydeden birisini farkedenden polisler, onun da evine saldırdılar, binanın kapısını kırdılar.

Zeytinburnu ve Edirne'de çocuklar, Sultan-gazi'de bir genç, oturduğu sitenin bahçesinde yürüyen bir adam... liste uzadıkça uzuyor.

Adana'da Suriyeli Ali El Hemdan'ın polis tarafından açıkça öldürülmesi gibi örnekler de bu listenin en başında yer alıyor.

Polis saldırıları ne bir kentle, ne de bazı polislerle sınırlı... Ülkenin dört bir yanında, kadın-çocuk, genç-yaşlı demeden insanlar polis-bekçi saldırısına maruz kalıyor, darp ediliyor, gözaltına alınıyor, en hafifinden 3 bin liradan başlayan para cezaları ile karşı karşıya kalıyor.

Rakamlar bu gerçeği daha açık biçimde ortaya koyuyor. **İçişleri Bakanlığı verilerine göre, 2018 yılında 14 bin 575, 2019 yılında 15 bin 949 emniyet mensubu için, suça karışmaları nedeniyle disiplin işlemi uygulandı.** 2020'nin ilk aylarında bu rakam 4 bin 58'e tırmanmıştı bile.

Bu, 2018 yılında günde ortalama 40 kişinin polis saldırısına maruz kaldığını, 2019 yılında bunun günlük ortalama 44 kişiye çıktığını gösteriyor. Üstelik **bu rakamlar, sadece medyaya yansıyan, yargıya taşınan ve polisin suçlu olduğunun açıkça kayıtlara geçtiği olayları ifade ediyor.** Polis şiddeti gördüğü halde yargıya başvurmeyen, yargı süreci başlatılsa bile polisin ceza almadığı olaylar bu rakamlara dahil değil. Kaldı ki pek çok insanın bilinç geriliği ya da sonrasında olaklardan duyduğu korku nedeniyle, başına gelenleri sineye çekip evine döndüğü de biliniyor. Yani gerçek rakamlar, bunların en az iki-üç katı olmalı diye tahmin yürütebiliriz.

Ve devletin sorunu küçültme, gerekçelendirme çabalarına rağmen, polis şiddetinin hiç de "münferit" olmadığı ortada.

FETÖ sonrası polis teşkilatı

Bu türden polis şiddeti haberleri, geçmişte devlet tarafından "münferit" diyerek geçiştirilirdi. Özellikle gözaltındaki işkence ve ölüm olaylarında, "kafasını duvara vurdu", "pence-renden atladı", "bizi suçlamak için kendisine

zarar verdi" vb. söylemleri fazlasıyla duyardık.

Bugün cep telefonlarının yaygınlığı ve yapılan çekimleri hemen internete koyma olanağı, polisin elindeki bu demagojik argümanları sınırlandırdı ve polis saldırılarının hiç de "münferit" olmadığını kanıtlamaya başladı. Bu durumda **devlet, polisi savunmak için yeni argümanlar geliştirmeye yöneldi.**

Bu dönemin en kolay "suçlu" su, yine FETÖ oldu. Birtakım eski emniyet yetkilileri, basına verdikleri demeçlerde, emniyet içindeki FETÖ yapılanmasını suçlu göstermeye çalışıyorlar. Kimisi, emniyette halen varlığını sürdüren "kripto FETÖ'cüler"i suçluyor, emniyeti kötü göstermek için bilinçli provokasyonlar olduğunu ileri sürüyor. Kimisi, FETÖ sonrasında emniyetin kendisini toparlayamadığını anlatıyor. Eğitim ve sınav sisteminin değişmesi, sorunun asıl kaynağı olarak gösteriliyor vb...

17-25 Aralık sonrasında emniyette önemli değişimler yaşandığı doğru elbette. 17-25 Aralık öncesinde emniyetin "amir" ve "memur" kaynağı olan eğitim kurumları sözkonusuydu. Amir olmak için Polis Koleji'ni, ardından Polis Akademisi'ni; memur olmak için de lise sonrasında polis meslek okullarında iki yıllık eğitimi bitirmek gerekiyordu. 17-25 Aralık'ta polis teşkilatının kendisi için ne kadar büyük bir tehdide dönüştüğünü gören Erdoğan, Polis Koleji ve Polis Akademisi'ni kapattı, 2015'ten itibaren herhangi bir üniversite mezunu, polislik sınavının ardından 9 aylık eğitim sonucunda polis (amir ya da memur) olma hakkı kazandı. Yanısıra, **15 Temmuz sonrasında emniyet içindeki tasfiyelerin oluşturduğu boşluğu doldurmak için, bir defadaki mezun sayısı artırıldı. Öncesinde devreler 750 kişilik iken, yeni sistemde ortalama 2 bin 500 kişi bir defada mezun olup göreve başlama hakkı kazandı.** FETÖ soruşturmalarından 40 bin polis ihraç edilirken, yerlerine 70 bin polis alındı.

Polis saldırılarına meşruiyet kazandırmak isteyenler, bu tablonun ardından şu yorumları yapıyorlar: Yetersiz eğitim verildi, üniforma aidiyeti oluşmadı, üniversite mezunu olmakta eşit olanlar meslekte 'amir-memur' olarak ayrıştılar ancak hiyerarşik sistem oluşturulamadı, üniversite mezunu işsizler

için polislik 'işsiz kalmama' seçeneği oldu. Yanısıra salgın koşullarında polisin görev tanımına girmeyen görevler (kontrol noktalarında insanların ateşini ölçmekten evlere market alışverişi yapmaya kadar) yüklenerek aşırı iş yoğunluğu oluştu, vb...

Polis "devlet"tir

Eğer polis şiddeti yeni ya da dönemsel bir durum olsaydı, bütün bu gerekçelerin doğruluğu-yanıtlılığı üzerine konuşulabilirdi. Keza **polislerin eğitim-yaşam-çalışma koşullarındaki bozulmalar bir etken olsaydı, salgın koşullarında polisler kadar, belki de daha yoğun çalışan, eğitimlerinin kalitesi ve yaşam düzeyleri son yıllarda giderek kötüleşen sağlıkçıların da halka şiddet uygulaması "haklı" olurdu.**

Gerçekte polis saldırganlığı bugünle ilgili bir durum değildir; daha yapısal, daha özsel bir sorun sözkonusudur.

En başta, polisin görevi "vatandaşı" değil, "devleti" korumaktır. Polisin ve bütün kolluk kuvvetlerinin asli görevi ve hatta varlık nedeni budur. Bu nedenle **"işkence", "sömürücü toplumların tarihi kadar eskidir ve sömürücü devletler varolduğu sürece devam edecektir.** Kendisini en "demokrat" göstermeye çalışan kapitalist-sömürücü devletler de bundan muaf değildir.

Polisin bağlılığı da, aidiyeti de devletedir. Egemen sınıflar, polisin kitlelerin "hizmetinde" olduğunu iddia ederek gerçek misyonunu gizlemeye çalışırlar. Korona günlerinde polise poğaça siparişi veren yaşlı adamın bütün televizyon kanallarında yer alması, tam da bu demagojiyi beslemek için abartılmıştır.

Gerçekte ise polis kitlelerin "hizmetinde" değil, "üzerinde" ve karşısındadır. Onlar "devlet"i temsil ederler ve kitleye "devlet" olarak hitap ederler. Dünyanın her tarafında kolluk güçlerine verilen eğitim ve bilinç budur. Bu nedenle polis, "kendisine karşı çıkan vatandaş" karşısında bu kadar çok öfkelenmektedir. Polis "kimlik göster" diyorsa gösterilecek, "evine gir" diyorsa girilecek, tıpkı Kadıköy'deki kuryeye bağırarak hatırlattığı gibi, karşısında sük-lüm püklüm duran birine bile, canı istiyorsa hakaret edebilecek!

Polis "devlet"tir! Karşısındaki insanın ne kadar haklı, ne kadar mağdur, ne kadar zor durumda olduğunun bir anlamı yoktur! Önce polisin "emirleri"ni uygulayacak, ona "itaat" edecek, böylece "müesses nizam" yerine oturacak; ondan sonra kişinin haklılığı, mağduriyeti ya da sorunu gündeme gelecektir! İster Gezi Ayaklanması gibi son derece meşru bir toplumsal olay olsun, ister erkek şiddetine maruz kalmış bir

kadın, isterse kimlik sorulmasının hukuksuzluğunu ifade eden herhangi bir kişi...

Polisin şiddet kullanmadaki pervasızlığının gerçek nedeni budur. Eğer bugün polisin “eğitim eksikliği”nden bahsediliyorsa, saldırganlığını gizleme, örtbas etme konusunda bir “eğitim eksikliği”nden söz edilebilir ancak, başka bir şeyden değil.

Yaşamlarımızı kontrol hakkı

Kolluk kuvvetlerinin genel tutumu ve yaklaşımı bu olmakla birlikte, son yıllarda genel bir artış olduğu da tartışmasız bir gerçektir. Bunda AKP’nin dinci-gerici, tarikatçı yaklaşımının büyük bir etkisi vardır. Keza **son dönemde AKP yönetimine ve Erdoğan’a dönük tepkilerin artmış olması, devleti fazlasıyla ürkütmektedir. Bu durumda, “kontrolü yeniden sağlamak” için uygulanan şiddetin dozu da artmaktadır.**

Tarikatçı-şeriatçı yaklaşımda, “tekçilik” anlayışının mutlaklığı ile “insan”ın değersizliği biraradadır ve belirleyicidir. Bu ilişkide, hiyerarşi temel önemdedir ve her yönetici, kendi alanında tek ve mutlak otoritedir. AKP’nin il başkanlarından okul müdürlerine kadar tarikatçı-şeriatçı her yöneticinin ruhuna, davranışlarına bu kültür sinmiştir. Bu kültürde, “üst”lerinin önünde kölece davranırken, kendi “yönetme alanı”ndaki insanlar karşısında “kadiri mutlak” bir tutum alması, “ast”larını tokatlamak, hakaret etmek dahil her tür çirkin-insanlık dışı davranışı “hak” olarak görmesi meşrudur. **Genel olarak sınıflı toplumlardaki bu “üst”-“alt” ilişkisi, gerici-faşist devletlerde daha pervasız ve yaygın bir hal almaktadır.**

Herhangi bir polis memuru da, kendini kitlelerin üstünde görür ve onlara her şeyi yapma hakkına sahip olduğunu düşünür. Aldığı eğitim de böyledir zaten.

Bu genel tabloyu güçlendiren unsur, gerek koronavirüs salgını, gerekse ekonomik kriz nedeniyle, devletin kitleler üzerindeki kontrolünü kaybetmeye başlamasıyla derinleşmiştir. **AKP kitesinde bile, koronavirüs salgını koşullarında hoşnutsuzluk birirmektedir.** Salgın koşullarının sağlık yönüyle doğru yönetilmediğini, en geri bilinçli insanlar bile içgüdüsel olarak farketmektedirler.

Sokağa çıkma yasakları, bu yanlış yönetimin ifrada olduğu noktadır. İlk yasağın geç ilan edilmesi; sokağa çıkma yasaklarına rağmen fabrikaların çalışmaya devam etmesi; “evde kal” denmesine rağmen işçilere virüs bulaşmayacakmış gibi davranılması; 65 yaş üstündekilerin, yaşadıkları bütün fiziksel ve ruhsal sorunlara rağmen “vebalı” gibi aylardır eve kapatılması; yasak günlerinde zenginlerin istedikleri izinleri alabilmesine rağmen kitlelerin yaşam alanlarının daraltılması, 31 Mayıs günü salgın tehdidi nedeniyle sokağa çıkma yasağı varken 1 Haziran günü bir anda hayatın normale döndürülmesi... Saymakla bitmeyecek kadar çok sorunlarla geliyor yasaklar. Üstelik de **bu yasakların göstermelik olduğu, salgının önlenmesinde hiçbir anlam taşımadığı görülüyor, anlaşılıyor.**

Salgın korkusunun bunalttığı hayatlar, ekonomik

kriz ile daha da dayanılmaz hale geldi. Salgın döneminde giderek artan bir kesim, açlık tehlikesi ile karşı karşıya kaldı.

Bu iki unsur, AKP’nin arkasındaki desteği azaltan bir etki yaratıyor. Ve AKP yönetimi, elerinden kaymakta olan ipleri yeniden tutabilmek için, tek çare olarak baskı ve şiddeti artırma yolunu seçiyor.

Sokağa çıkma yasaklarının sürdürülmesinin asıl nedeni, bu baskı ortamının korunmasıdır. **Evlerine “tıkılmış” insanlar, devlet için “zarar” oluşturamaz!** Elinden gelse sadece hafta sonları değil, sürekli olarak kitleleri eve kapatmak ister. **Herkes evinde olsa, ne sınıf mücadelesi, ne direniş, ne muhalefet... Ne çare ki, eve kapatılan kitleler üretim de yapamaz, vergi de ödeyemez! Bu da kapitalist sömürücü sistemin handikapıdır.** Sonuç olarak AKP, salgın gerektirdiği için değil, işine geldiği biçimde sokağa çıkma yasaklarını uygulamaya devam edecektir.

Kitlelerin “bilinçleri” üzerindeki kontrolü kaybettikçe, “hayatları” üzerindeki kontrolü artırarak durumu dengelemeye çalışıyorlar. Kendi evinin bahçesinde duran bir insanı eve sokmak için uygulanan şiddet, salgına karşı o insanın “hayatını koruma” niyetini değil, “hayatını kontrol etme” amacını gösterir. Yasak günlerinde ekmek almak için dışarı çıkan kişiye ceza yazan polisin tutumunun “salgın” ile bir ilgisi yoktur; orada sadece bir “otoritesini kanıtlama” ve karşısındakini bu otoriteye tabi kılma çabası vardır.

Bir de buna, devlete “gelir yaratma” çabasını da eklemek gerekir. Her sokağa çıkma yasağında, onbinlerce kişiye 3 bin liranın üzerinde kesilen cezalar, toplamda büyük bir meblağ tutmakta, bu da boşalan devlet kasasını doldurmaya hizmet etmektedir.

Polis şiddetinin çaresi direnmektir

Polisin saldırganlığını ve işkenceyi azaltacak-durduracak tek unsur direniştir. **Polisin eğitim, moral, maddi düzeyinin yükseltilmesi, iş koşullarının düzeltilmesi gibi müdahaleler, işkenceyi azaltmaz. Tersini savunmak, “münferit” açıklamasını pekiştirmek; polisin sınıfsal misyonunu gözardı etmektir.**

Sadece ve sadece direnişin gücüdür bu tür olayların

azalmasını sağlayan. Daha “demokratik” görünen ülkelerde (ya da dönemlerde), gerçekten önemli direnişler yaşanmış demektir. Ve egemen sınıflar, kitlelerin öfkesinden çekindikleri için artık daha gizli, daha örtük biçimlere geçmek zorunda kalmışlardır. Tıpkı ABD’nin, işkenceyi sömürge-bağımlı ülkelerdeki gizli yuvalarında-üslerinde (Guantanamo örneği) yapmaları gibi...

Son günlerde, polis şiddeti karşısında kitlelerin tepkilerinin artıyor olması önemlidir. Özellikle sokağa çıkma yasakları günlerindeki polis şiddeti, kitlesel karşı koyuşa çarpmaktadır. Yoldaki gençleri gözaltına almaya çalışan polise halkın balkonlardan bağırıp çağırması, yanına giderek gözaltını engellemeye çalışması olaylarında bir artış vardır.

İşçi ve emekçilerin ağır ekonomik ve sağlık koşulları altında bir de polis şiddeti ile karşı karşıya kalması, çok daha bunaltıcı bir hal almıştır artık. Ve polise karşı direnen, birisini gözaltına almasını engellemeye çalışan tutumlar, kitlelerin öfkesinin ne kadar büyüdüğünü ve bunu ifade etmeye başladığını göstermektedir. **Tam da Gezi Ayaklanması’nın yıldönümünde, kitle öfkesinin bu yükselişi, gaspedilen hakları kazanmanın tek yoludur.**

AKP halka karşı silahlanıyor!

Emniyet Genel Müdürlüğü’nün, 18-25 Haziran 2020 tarihleri arasında, kitle eylemlerini bastırmada kullanılan mühimmatları da içeren yüklü ihaleler gerçekleştireceği ortaya çıktı. Çiğdem Toker’in Sözcü gazetesinde yazdığı yazıya göre, 27 Mayıs günü yayınlanan bülten- de ihalesinin yapılacağı bildirilen alımlar, çoğunlukla kitle eylemlerinde kullanılan mühimmatlar.

Buna göre polis, 103 bin 500 adet biber gazı spreyi, 44 bin adet açılır-kapanır cop, 1 milyon adet plastik mermi, 10 bin adet gösteri el bombası, 5 bin adet taarruz el bombası almayı planlıyor.

Bu tablo, devletin büyük kitle hareketlerine hazırlandığını gösteriyor. 31 Mayıs 2013’te başlayan büyük Gezi Ayaklanması sırasında, polisin kullandığı gaz bombası ve plastik mermilerin haddi-hesabı yoktu. Yukarıdaki fotoğrafta, Taksim-İstiklal Caddesi’nin 31 Mayıs günü nasıl yoğun bir polis saldırısına maruz kaldığı görülüyor. O gün polisin kovalarla getirdiği gaz kapsülleri, dakikalar içinde tükeniyor, kovaların yenisi geliyordu.

Bugün yaşanan ekonomik kriz, koronavirüs salgını koşullarında daha da katlanılmaz bir hale dönüşmüş durumda. Salgını bahane ederek ve kitlelerde ölüm korkusu yaratmaya çalışarak, kısmen zaman kazandılar. Ancak kitlelerin krize karşı öfkesi giderek büyüyor. Ve yaşamak için sokağa çıkmaktan, direnmekten başka yol kalmıyor.

Gezi Direnişi sırasında, yüzbinlerce gaz bombası kitleleri durdurmaya yetmemişti. Yaptıkları hiçbir hazırlık, aldıkları hiçbir silah, polis şiddetinin düzeyi, yaşanacak yeni Gezi Direnişlerini durdurmaya yetmeyecek.

ABD’de bir siyahın ırkçı polisler tarafından öldürülmesi büyük kitle protestoları başlattı.

İsimler değişiyor ama olayın vahşeti değişmiyor. Bu defa George Floyd’du adı. 25 Mayıs günü polis, 46 yaşındaki Floyd’u gözaltına aldı, ters kelepçe taktı ve yere yatırdı. Derek Chauvin adlı katil polis, yerde ve savunmasız halde olan Floyd’un boğazına diziyle bastırdı. Öylesine acımasızca bastırıyordu ki dizini, Floyd “nefes alamıyorum” diye inliyordu; nefesi kesilmek üzereyken “beni öldürmeyin” dedi. Katil polis Chauvin, Floyd’un boğazına diziyle dakikalarca bastırdı; ta ki Floyd’un artık sesi çıkamaz hale gelinceye kadar. Üstelik son derece olağan, sıradan bir biçimde, her gün yaptığı bir işi yapar gibi...

İrkçi saldırıya karşı birlikte direniş
Türkiye’de yandaş haber kanalları, George Floyd’un ölümünün arkasından “siyahlar”ın sokaklara döküldüğünü söyledi. Oysa hem siyahlar hem de beyazlar döküldü sokaklara. **Floyd, her kesimden işçi ve emekçileri birleştirmeyi başarmıştı: Siyahlar, beyazlar, Asyalılar, Güney Amerikalılar, Yahudiler, Müslümanlar... hep birlikte sokaklarda gösteriler yapıyor, polise karşı direniyorlar.** Polis saldırılarında kiliseler gaz bombalarından kaçanların sığınma alanlarından birisine dönmüştü. Gösterilerin başladığı günlerde, otobüs şoförleri polisleri ve polislin gözaltına alıp karakola götürmek istediği eylemcileri taşımayı reddetti. Polislin ırkçı saldırısı, kitlelerin kolektif eylemi ile protesto edildi. Önce olayın yaşandığı Minnesota eyaletinin Minneapolis kentinde; ardından ABD’nin genelinde... New York’tan Los Angeles’a kadar pek çok kentte eylemler gerçekleştirildi. Günler ilerledikçe ABD’nin neredeyse tamamını kuşattı eylemler. Ve ardından Avrupa’ya sıçradı; Berlin, Londra, Amsterdam, Paris’te, onbinlerce kişinin katıldığı protesto gösterileri gerçekleştirildi. **Ülkeler farklıydı ama polis şiddeti de, ırkçı-faşist saldırganlık da her kentte, her ülkede aynıydı.**

Eylemlerde binalar ateşe verildi, sokaklar, meydanlar, köprüler kuşatıldı, AVM’ler, bankalar basıldı, karakollar kuşatıldı, bazıları ateşe verildi. **Polisin biber gazlı saldırısına ve sokağa çıkma yasaklarına rağmen direniş büyüdü.** Bu eylemler sırasında, polislin açtığı ateş sonucunda bir kişi daha yaşamını yitirdi. Eylemlerde 1500’e yakın kişi tutuklandı, yaralıların sayısı ise sürekli artıyor.

Başkentte yapılan eylem ise devleti fazlasıyla korkuttu. Beyaz Saray’a yürümek isteyen kitle, polis bariyerlerini aşınca, kitleyi durdurmak isteyen polis pervasızca saldırdı, gaz bombaları kullandı, yaygın biçimde gözaltına aldı. **Protestocuların Beyaz Saray’a girmesi ihtimali öylesine güçlüydü ki, Trump’u binanın gizli sığınağına götürmek zorunda kaldılar.** Bu arada, başkanı korumakla görevli Gizli Servis, takviye kuvvet talebinde bulundu. Ve Trump, eğer Beyaz Saray’a girerlerse, *“göstericileri vahşi köpeklerin ve en berbat silahların beklediğini”* söyledi.

Olaylar büyüyüp yaygınlaştıkça, önce Minneapolis’te, ardından 16 eyaletin 25 kentinde daha sokağa çıkma yasakları ilan edildi. Ayrıca İkinci Emperyalist Paylaşım Savaşı’ndan

bugüne ilk defa asker sokağa indi; Ulusal Muhafız Birlikleri 9

eyalette konuşlandırıldı. Sadece Minnesota’da 10 bin kişilik Ulusal Muhafız Birliği eylemlere müdahale ile görevlendirildi.

Ku Klux Klan’lar bitmiyor
Ağustos 1619’da, Afrikalıların köle olarak ABD’ye getirilmesinin ardından, 250 yılı aşkın bir süre boyunca siyahlar ABD’de en ağır koşullarda, herhangi bir haktan yoksun biçimde, “sahip”lerinin her türlü işkencesine, öldürmesine katlanarak köle olarak çalıştırıldılar.

Amerikan İç Savaşı sonrasında bazı haklar elde etmeye başladılar. Bu durumu kabullenmeyen ırkçı beyazlar, 1865’te Ku Klux Klan (KKK) adında siyah düşmanı bir örgüt kurdu. Bu ırkçı örgütün, yüzlerini gizleyen katilleri, siyahlara dönük çok ciddi saldırılar gerçekleştirdi, okulları, kiliseleri yaktı, sayısız siyahı vahşi yöntemlerle katletti. Devlet tarafından korunmanın da rahatlığıyla, pervasız biçimde varlıklarını sürdürdüler.

Amerikan halkı, Ku Klux Klan çetesine karşı çok büyük bir mücadele verdi ve yeniliye uğrattı. Ancak ırkçı-faşist anlayış bir biçimde kendisini bugünlere kadar getirdi.

Obama’nın başkan seçilmesi, ABD’nin ırkçı olmadığının bir göstergesi olarak fazlasıyla büyütülmüştü. Ancak **bir siyahın başkan olması, kitlelerin yaşadığı ırkçılığı yoketmiyor. Egemen sınıflar kitlelere bir “masal” anlatma aracı olarak zaman zaman bu tür yöntemleri kullanıyorlar.** Böylece ezilen, baskı gören, dışlanan kesimlerin bile sistemden umudunu kesmesini önlemek, “sen de başarabilirsin” hayalini-umudunu canlı tutmak istiyorlar. Ve sistem dışı arayışlara yönelmesini engellemeye çalışıyorlar. Tıpkı Türkiye’de düzen partileri içinde Kürt milletvekillerinin olmasının Kürt sorununu çözmediği gibi; tıpkı Çiller’in bir kadın olarak başbakan görevine gelmesinin kadın sorununa çare olmadığı gibi...

Washington Post gazetesinin yaptığı araştırmaya göre, ABD’de polisler 2019’da 1014 kişiyi vurarak öldürdü. Ölenlerin dörtte üçü siyahtı.

ABD’de siyahlar genel olarak kendilerini güvende hissetmiyorlar. Polisle karşı karşıya kaldıklarında çoğunlukla direnmiyor olmalarına rağmen, ölüm riski altında bulunduklarını biliyorlar. Herhangi bir şeyi elde etmek, bir başarı kazanmak için, bir beyazdan çok daha fazla çalışmak zorundalar. Bugün daha hala, bir siyahın istediği mahallede ev alması, bir iş başvurusunda beyazlarla eşit koşullara sahip olması çok kolay değil.

Aslında verilen mücadele sonucunda siyahlar önemli yasal haklar elde etmiş durumdalar. Ancak **siyahlara dönük sistematik ırkçılık, ABD’de bir yönetme tarzı olarak egemenlerin bilinçlerine-ruhlarına sinmiş durumda. Öyle ki, yasalar ne derse desin, siyahları öldürenler korunuyor.** Katil polis hakkında herhangi bir kanıt yoksa zaten

Bir siyah daha öldürüldü ABD’de ırkçı polis şiddeti

olay hemen örtbas ediliyor; örtbas edilemeyecek kadar açık kanıtlar sözkonusu ise, maaşı ve tüm hakları ile birlikte tatile gönderiliyor. ABD’de ölüme neden olan polislerin yüzde 99’u hiçbir ceza almıyor, hiçbir şey olmamış gibi görevine devam ediyorlar. Çok büyük kitle eylemleri olduğunda sadece, bazıları kısmi cezalara çarptırılıyor.

ABD’de geçmişten bugüne bunun sayısız örneği var. Mesela **New York’ta 2014 yılında Eric Garner**, polis tarafından gözaltına alınırken öldürülmüştü. Polislin boğazını sıkarak öldürdüğü Garner’ın da son sözleri “nefes alamıyorum” olmuştu. Garner için de yaygın protestolar gerçekleştirilmiş ve devlet tarafından korunan katil polis, tam 5 yıl sonra, 2019 yılında görevden alınmıştı. Üstelik işlediği cinayet yüzünden ceza almadı.

2012 yılında Florida’da Trayvon Martin adında 17 yaşında bir siyah çocuk, polis tarafından vurularak katledildi. Martin sadece akrabalarını ziyaret etmeye gidiyordu. Kitleler büyük protesto eylemleri gerçekleştirdiler. Vuran polis, mahkeme-de suçsuz bulundu.

2014 yılında Missouri eyaletinin Ferguson kasabasında Michael Brown adında 18 yaşında bir siyah genç, tartıştığı polis tarafından vurularak öldürüldü. Çok büyük kitle eylemleri yaşanmasına rağmen polis suçsuz bulundu.

Bugün Floyd’u katleden polis Chauvin de, daha önce yine öldürdüğü bir siyah nedeniyle tatile gönderilmiş, hakkında 18 defa resmi soruşturma açılmış ve hiç ceza almamış bir katildir. Ve bugün yine devlet korumasını, devletin kurumsal ırkçı-faşist desteğini arkasına almış durumda. Floyd için hazırlanan ilk otopsi raporunda, *“boğulma nedeniyle ölmüş olduğu konusunda hiçbir olguya rastlanmadığı”* yazılıydı mesela. ABD Başkanı Trump, gösteri yapan kitleler için “bu eşkiyalar” tanımını kullandı ve orduyu harekete geçirmekle tehdit etti. Onun bu tutumu, tepkiyi daha da büyüttü. **Katil polis Chauvin’in evi göstericiler tarafından kuşatılınca, bu defa koruma amacıyla katili tutuklamak zorunda**

kaldılar. Ancak “3. derece cinayetten” soruşturma açılınca, öfke daha da büyüdü, eylemler yaygınlaştı.

Bu arada yine devletin gerçek tutumunu ortaya koyan bir başka olay yaşandı. Protesto eyleminin haberini yapan CNN muhabirleri canlı yayında gözaltına alındı. Üstelik muhabirler serbest bırakılırken, siyah olan CNN muhabiri daha geç bırakıldı. ırkçılığa karşı eylemlerin haberini yapan muhabir de ırkçılık saldırısına maruz kalmıştı.

Floyd için yapılan eylemlerde öfke dinmiyor. Devletin böylesine açık bir cinayette bile polisi koruması; kitlelerin tepkisinin bu kadar meşru olduğu bir ortamda bile polis saldırılarının gerçekleştirilmesi, öfkeyi büyütüyor.

Devlet direnişi karalamak için çeşitli demagojiler üretiyor; eylemlerin içine provokatörler gönderiyor; eylem içinde öne çıkan “Antifa” adlı grubu hedefe çakarak eylemi zayıflatmak istiyor. Ama bütün bunlara rağmen, direniş büyüyor, yaygınlaşıyor, uluslararası destek eylemlerini de tetikliyor.

Bir yanda ekonomik kriz, diğer yanda salgın
Polis tarafından katledilen siyahların tamamına yakını silahsız-savunmasız ve suçsuz. Bu durum, öfkenin büyümesinde önemli bir etken. Ancak bugüne kadar hiçbir protesto bu kadar yaygın olmamıştı ve beyaz ABD’lilerin katılımı bu düzeye ulaşmamıştı.

Bugün kitlelerin böylesine büyük bir öfke içinde olmasının nedeni, bir taraftan çok ciddi bir ekonomik kriz yaşanırken, diğer yandan koronavirüs salgını koşullarında hem ölüm tehdidinin hem de kriz nedeniyle açlık korkusunun çok büyümüş olması.

ABD, Covid-19 salgınından en fazla etkilenen ülkelerden birisi. Vaka sayısı 2 milyona yaklaşmış durumda. **Ölüm sayısı ise 140 bini geride bıraktı. Bu rakam, ABD’nin Vietnam ve Kore**

savaşlarında ölen toplam asker sayısından fazla.

Yani ABD, tarihinin en büyük kayıplarını çok kısa bir kesitte veriyor. Cenazeler parklara gömülüyor ya da tırların içinde bekletiliyor.

Bu kadar devasa ölüm rakamlarına ulaşılmasının bir nedeni, ABD yönetiminin salgın karşısında gereken önlemleri almamış olmasıdır. Bazen salgının suçlusuz olarak Çin hedefe çakılıyor ve devlet kendi yükümlülüklerini unutturmaya çalışıyor; bazen salgının gerçek olmadığı, Demokrat Parti tarafından Trump’u indirmek için uydurulmuş bir tuzak olduğu türü saçma görüşler ortaya atılıyor. Otomatik silahlı korumalarla sokağa inen Trump taraftarı faşist-ırkçı guruhlar, salgın önlemleri ve karantina karşıtı gösteriler yapıyorlar. Ve **hepsi, dünyadaki diğer faşist yöneticilerin vardığı tek bir noktaya varıyor: Fabrikalar çalışmalı, ekonominin çarkları dönmeli! “Ölen ölsün, kalan sağlar çalışsın!”** Bu pervasız sömürü çarkı, devletin salgın karşısında hayırhah bir tutum almasını getiriyor ve ölümlerin devasa rakamlara ulaşması kaçınılmaz hale geliyor.

Diğer taraftan Amerikan sağlık sistemi, onun vahşi yüzünü ortaya sermiş durumda. **ABD’de 27,5 milyon insan, sağlık güvencesinden hiçbir biçimde yararlanamıyor, bu nedenle de basit-temel tedavileri bile alamıyor.** Ve nüfusun önemli bir bölümü, düzgün bir tedavi olanağına sahip değil. İnsanlar salt sağlığa erişemedikleri için, kendi kendilerine ölüveriyorlar. Gencecik insanların hastane kapılarında-tedavi edilmeden öldükleri yönündeki haberler yayınlanıyor her gün. En temel insan hakkı olan sağlık hakkından yoksunlar çünkü. Durum öylesine çarpıcı ki, **sağlık çalışanlarının bile 1 milyonunun sağlık sigortası yok.**

Siyahlar, sağlık sistemi konusunda kötünün de kötüsü bir tablo yaşıyorlar. Sağlık sistemine daha az ve daha düşük kalitede ulaşabiliyorlar, kuşaklar boyunca sağlık sisteminin dışında kaldıkları için kronik hastalıklara daha fazla yatkınlar, salgın sırasında en ağır işlerde (kargo, evlere servis vb) ve en korunmasız koşullarda (maske taktıklarında polis şiddetine maruz kalacaklarını düşünüyorlar) çalışıyorlar. Bu nedenle ABD nüfusunun yüzde 21’i siyah

olmasına rağmen, koronavirüsten ölümlerin yüzde 60’ını siyahlar oluşturuyor. Bu ağır tablo, salgın koşullarında daha da derinleşen ekonomik kriz nedeniyle, kitleler için iyice ağırlaşıyor. **ABD’de son iki ayda, işsizlik maaşı başvurusu yapanların sayısı 30 milyonu geçti.** Üstelik ABD’de patronlar işsizlik maaşı alanların çalışmaya karşı isteksizleştiğini ileri sürdükleri için, işsizlik maaşı hem çok düşük tutuluyor, hem de dar bir kesime veriliyor. Buna rağmen başvurunun 30 milyonu aşması, oldukça ürkütücü bir durum.

Bugün ABD’de her 4 kişiden biri işsiz. Los Angeles başta olmak üzere, aç insanların parasız yemek için oluşturdukları kuyruklar kilometrelerce uzuyor. **Uzmanlar 130 bin kişinin**

açlıktan ölebileceğini söylüyorlar. Ve 1929’daki “Büyük Buhran”dan bu yana, ABD ilk defa bu kadar ağır bir ekonomik kriz ile karşı karşıya...

Üstelik salgın nedeniyle birçok işyerinin kapanmasıyla yüzbinlerce yeni işsizın daha bu kervana katılacağı düşünülüyor. Uçak şirketleri ve birçok önemli fabrika, kayda değer işçi çıkarmalara hazırlandığını duyurdular bile. Keza evsizlerin sayısında büyük bir artış var. Kira ödeyemeyenler ya da borçları nedeniyle evlerini kaybedenler, sokakta yaşamaya mahkum durumda.

“Nefes alamıyoruz”
ABD’de siyahlara karşı ırkçı şiddet, hem bir devlet politikası, hem de halk içinde ırkçı-faşist bir kesim varlığını sürdürüyor. Ve polislin uyguladığı ırkçı şiddet öylesine açık ki, buna karşı “siyahların hayatı önemlidir” gibi mücadele grupları oluşturulmuş durumda. Keza eylemlerde, beyazlar da “Siyahları öldürmeyi durdurun”, “Nefes alamıyorum”, “Sıradaki ben miyim”, “Adalet yoksa huzur yok” gibi sloganlar atıyorlar.

Floyd’un son sözleri, kitlelerin duygularını yansıtıyor aslında. “Rüyalar ülkesi” ABD büyük bir ekonomik krizin, ağır bir salgının altında kıvranıyor. “En alttakiler”, işçi ve emekçiler her iki krizden de yoğun biçimde etkileniyorlar. Dört bir yandan kuşatan sorunlar nefes alamaz hale getiriyor, boğuyor, bunalıyor, yaşamı katlanılmaz kılıyor.

Bugüne kadar sistemli bir biçimde yalnızlaştırılmış, bencilleştirilmiş, bireyselleştirilmiş, yabancılaştırılmış kitleler, “kolektif” mücadele içinde sorunlarına çözüm arıyorlar. Birlikte mücadele ediyor, birlikte direniyor, direniş içinde yeniden “insan” olmayı, gaz bombalarının bulutu içinde yeniden “nefes almayı” öğreniyorlar. Tıpkı Türkiye’de yaşanan Gezi Ayaklanması gibi; Tunus’ta başlayarak tüm Arap coğrafyasına yayılan Arap Baharı gibi; Fransa’da “Gece Ayakta” eylemlerinden “Sarı Yelekliler’e uzanan kitle dalgası gibi, **ABD işçi emekçileri de kendi “bahar”larını yaratıyor, kendi direnişleri içinde öğrenerek güçleniyorlar.**

Libya, Rojava, İdlib; AKP-ABD kolkola

Son dönemde Libya'da ve Suriye'de yürütülen savaşlarda önemli gelişmeler yaşanmaya başladı. Dünyanın dikkati koronavirüs salgınına odaklanmışken, ülke içinde de işçi ve emekçiler salgının ağır yükü ile bunalmaktayken, Türkiye her iki ülkede de savaşı hızlandırdı.

AKP yönetiminin ABD ve İsrail ile işbirliği halinde Libya'da stratejik hava üssünü ele geçirmesi, İdlib'de cihatçıların yeniden hareketlenmesi, ABD'nin Suriye'de "Kürtlerin birliği"ni sağlamaya dönük girişimlerine karşılık Türkiye'den somut bir itiraz ve tepkinin oluşmaması ve Türkiye'ye gelen ama henüz kullanıma sokulmayan S-400'ler için Rusya'nın "isterseniz parka kurun, isterseniz patates taşıyın, biz paramızı aldık sonuçta" diye "önemsizleştiren" bir açıklama yapması, son haftalarda savaşın güç dengelerinin yeniden değişmekte olduğunu gösteriyor.

Libya Suriyeleşirken AKP'nin rolü

Erdoğan 27 Kasım 2019'da Trablus'taki Sarrac Hükümeti ile iki anlaşma imzalamıştı. Biri askeri işbirliği kuran, diğeri "münhasır ekonomik bölge" sınırlarını çizen bu iki anlaşmanın ardından, 2 Ocak günü TBMM'den askeri hareket için tezkere geçirildi. Ve **bu tezkerenin hemen ardından, Türkiye Libya'daki savaşa daha fazla müdahale etmeye başladı. Mitiga Havalimanı'na özel bir Türk subay birliği yerleştirdi; damat Bayraktar'ın kontrolü altında üretilen SİHA'lardan büyük bir sevkiyat başlattı; Suriyeli cihatçıları Libya'ya taşıdı.** Böylece Sarrac'ın onayı ile Libya'da Hafter'e karşı savaşın bir anlamda "komutası"ni üstlenmiş oldu. Öyle doğrudan bir yönetim sözkonusuydu ki, Mayıs ayı başında Hakan Fidan Libya'ya giderek bizzat gelişmeleri kontrol etti.

2019 yılı Libya'da, Rusya destekli General Hafter ordusunun önemli ilerleyişleri sözkonusuydu. Öyle ki, **Ocak ayında Türkiye'nin yoğun askeri desteği Trablus'a akmaya başladığında, Sarrac hükümeti Trablus'un küçük bir bölümüne sıkışmış, zayıf ve yenilmeye mahkum bir görüntü oluşturmuyordu.**

Erdoğan, bu adımı atmaya biraz da mecbur kalmıştı. İdlib'de Rusya destekli Suriye ordusunun ilerleyişi, cihatçıların bölgede sıkışmasına ve "fazlalık" oluşturmalarına neden olmuştu. Bu cihatçı fazlasının bir kısmı TC işgali altında olan Tel Abyad'a aktarılrken, oldukça önemli bir kısmı da Ocak ayından itibaren Libya'ya kaydırılmaya başlandı.

Üstelik, cihatçıların 2 bin dolar maaş sözünü

Libya'ya gönderildiği de ortaya çıktı.

Sadece cihatçıları değil, TC ordusunun askeri desteği de giderek büyüdü Trablus'ta. Türkiyeli subayların yönettiği bu savaşta, özellikle modern hava savunma sistemleri, silahlı İHA'lar ve kirpi zırhlı araçlar, savaşın kaderini belirleyecek kadar önemli bir rol oynadılar. Öyle ki, **Mayıs sonuna gelindiğinde Libya'da 800 Türkiye subayı ve 17 bin Suriyeli cihatçı bulunuyordu.**

Erdoğan yönetimi, Mart ayından itibaren askeri saldırılarını hızlandırdı. Hafter'in kullandığı Rusya'ya ait hava savunma sisteminin TC SİHA'ları tarafından imha edilmesi oldukça önemli bir askeri başarıydı. Mayıs ayının ikinci yarısında stratejik önemdeki Vatiye askeri üssünü ele geçirmesi ise, açık bir zafer ve Hafter açısından büyük bir hezimet anlamına geliyordu.

Erdoğan'ın tüm bu kazanımlarının, aynı zamanda Rusya'ya karşı da kazanım olduğunu ileri sürenler var. Oysa **bu tablo, Rusya'nın iki nedenle kısmi geri çekilmesi nedeniyle ortaya çıktı. Birincisi**, İdlib'de M-4 ve M-5 karayollarında hakimiyet kurmayı Suriye'deki konumlanışı açısından belirleyici önemde gören Rusya, cihatçıların, Erdoğan'ın kontrolünde Libya'ya kaydırılmasını göze aldı. **İkincisi**, 2019 yılında Rusya'nın desteği ile kazandığı zaferlerin ardından bir baş dönmesine kapılan ve "kontrolden çıkmış" görünen Hafter'e verdiği desteği sınırlandırdı. Çünkü Hafter, Tobruk Hükümeti'ne bağlı ordunun generali olmakla birlikte, Tobruk Hükümeti'ni tanımayan ve ayrı baş çeken bir görüntü çizmiş; Tobruk Parlamentosu'nun seçilmiş ve uluslararası kabul görmüş başkanı ile anlaşmazlığa düşmüş, Suheyrat Anlaşmasını iptal etmiş ve kendisini Libya'nın hakimi ilan etmişti. Onun bu tutumu, sadece Rusya'nın değil Fransa'nın da desteğini azaltmasına, Mısır ve BAE'nin (Birleşik Arap Emirlikleri) de kısmen geri durmasına neden olmuş; üstelik Türkiye'nin "darbeci general" söylemine meşru zemin oluşturmuştu. Keza Hafter'in Rusya'nın organize ettiği Moskova konferansını adeta sabote eden ve Berlin konferansını hiçe sayan tutumları da Rusya'nın büyük tepkisine neden olmuştu.

Sonuçta **Rusya, vazgeçilmez olduğu yanlısamasına kapılan Hafter'e bir ders**

vermek istemiş olabilir; ancak bu durumdan **kazançlı çıkan Erdoğan yönetimi olmuştur.** En başta, Hafter'in Trablus'u işgal ederek Libya'yı birleştirme ve Kaddafi gibi yönetme planlarını boşa çıkarmıştır.

İkincisi, ABD tarafından 1942 yılında inşa edilen ve Mitiga Havalimanı'ndan sonra Libya'nın en önemli hava üssü olan Vatiye askeri üssü, son derece stratejik bir konuma sahiptir. **6 yıldır Hafter'in operasyon üssü olarak kullandığı bu üssün 18 Mayıs'ta Türkiye'nin eline geçmesi, Libya'daki dengeleri önemli ölçüde etkileyecektir.**

Üçüncüsü, Libya'da kazandığı bu önemli zaferin ardından Erdoğan yönetiminin Akdeniz ve Kuzey Afrika'daki yayılmacı hedefleri yeniden güç kazanmıştır. Cezayir ve Mısır gibi Libya'nın komşusu ülkeler başta olmak üzere, bölgedeki ülkelerin birçoğu bu duruma tepki göstermektedir. Yanısıra Doğu Akdeniz'deki doğalgaz rekabetinde birlikte hareket eden Mısır, Kıbrıs, Yunanistan ve Fransa, BAE ile birlikte Türkiye'nin bu savaşta yerinin "bölgede istikrarsızlık kaynağı olacağını" belirttiler.

Bu arada Rusya, Erdoğan'ın bundan sonraki hamlelerini dizginlemek için, Vatiye üssünün el değiştirmesine cevap olarak, Suriye'nin Hmeymim üssünden kalkan savaş uçaklarını Libya'ya gönderdi. Gelen uçakların, Rusya'nın bugüne kadar Hafter'e destek için kullandığı uçaklardan çok daha etkili uçaklar olması karşısında ABD tepki gösterdi ve bu durumun "NATO için tehdit" anlamına geldiğini söyledi.

Gelinen noktada, Türkiye zaferinin tadını çıkartır ve yeni hedefler belirlerken, Rusya Libya'da yeni bir strateji oluşturmaya yönelmiş durumda. Bunun temel başlıklarından biri de Trablus'un fethedilmesi- Libya'nın Rusya kontrolünde birleştirilmesi hedefinin ertelenmesi gerektiği oldu. **General Hafter'in, Mısır'da Sisi'yi yanına alarak 8 Haziran'da başlamak üzere ateşkes çağrısı yapması da bir soluklanma isteğinin ifadesiydi.**

Ancak bu tablo, Libya'da artık savaşın yön değiştirdiği, Türkiye'nin ve Sarrac hükümetinin ilerleyişinin devam edeceği anlamına gelmiyor. Tam tersine, Libya'nın da giderek Suriye'ye benzeyeceği, tam hakimiyet kuramayan tüm güçlerin Libya'nın parçalanmış ve iç savaş yaşayan halini sürdüreceği görülüyor.

Rojava'da "Kürtlerin birliği" olur mu?

Mayıs ayının başlarında ABD, Fransa ve Rusya'nın çabaları sonucunda PYD ile ENKS'nin anlaştığı, "Suriyeli Kürtleri birleştirme" çabasının sonuç verdiği haberleri yer aldı basında. Haberlere göre ABD'nin yürüttüğü haftalar süren tartışmaların ardından, PYD/YPG'nin de bağlı olduğu TEV-DEM (Demokratik Toplum Hareketi) ile Barzani çizgisindeki ENKS (Suriye Kürt Ulusal Meclisi) ve Suriye Kürtleri Koalisyonu arasında yapılan "birlik" görüşmelerinde "epeyce" yol alınmış. Ve bu nedenle Mayıs ayı başlarında "Kürtlerin Birliği için Ulusal İnisiyatif Grubu" oluşturulmuş.

Bu gelişmeye ek olarak, Öcalan'ın ailesiyle bir telefon görüşmesi yaptığı ve Rojava'daki yöneticilere " 'Küçük olsun, benim olsun' düşüncesiyle hareket etmesinler" mesajını gönderdiği haberleri de yayınlandı.

Bu iki haber, hacminden daha büyük bir değerlendirmeyi gerektiriyor.

En başta, bugüne kadar "Kürtlerin birliği" konusu sadece Suriye özelinde değil, genel olarak çok tartışıldı, çok gündeme geldi. Ancak somut bir adım atılamadı. Bunun nedeni de, Kürt partilerin "küçük olsun, benim olsun" yaklaşımı değil, partiler arasındaki siyaset-program-örgütlenme-mücadele çizgisi-emperyalizmle ilişkiler vb. konularda çok derin ayrımların olmasıydı.

Suriye özelinde, 2011'de Suriye savaşı'nın hemen ardından, Temmuz 2012'de Erbil Anlaşması'nda, Ekim 2014'te Duhok Mutabakatı'nda vb. birçok kez "birlik" çabasına girildi, ancak başarısız oldu. Açıkçası mümkün de değildi. PYD Suriye'de bağımsızlık mücadelesi verirken, ENKS çeşitli biçimlerde bu mücadeleyi sabote etmişti. Mesela 2014 Ağustosunda Şengal'e IŞİD saldırdığında, YPG Şengal halkına yardım etmek için birlik gönderirken, KDP bu grupları tutuklamıştı. IŞİD Kobane'ye saldırdığında bölgeden kaçan halk Irak sınırına yönelince, KDP sınırları kapatmış, Kürt halkını savunmasız biçimde ortada bırakmıştı.

Bu örnekler daha da çoğaltılabilir. Sonuçta **ENKS, Türkiye destekli cihatçı örgütlerin birliği olan SMDK içinde yer alan bir örgüt. 2011 yılında KDP'nin yönlendirmesiyle kuruldu, merkezi, KDP yönetimindeki Erbil'de. AKP hükümeti için "makbul Kürt" konumunda bir örgüt ENKS; PYD'nin yerine ENKS'yi muhatap alıyor, hatta ENKS İstanbul'da ve Urfa'da Türk istihbarat görevlileriyle toplantı ve basın açıklamaları yapıyor, Berlin ve Stockholm'de "PYD terör örgütleri**

listesine alınsın" gösterileri düzenleyerek AKP hükümeti ile koordineli hareket ediyordu.

Rojava'nın savaşının hiçbir yerinde yer almadı ENKS'ye bağlı Roj Peşmergeleri; ne IŞİD'e karşı savaşta, ne Türkiye'nin işgalinde, ne de Kürt halkının herhangi bir talebi doğrultusunda... PYD/YPG savaştı, şimdi savaşın kazanımlarını ENKS ile paylaşması isteniyor. Bu birlik çalışmaları içinde PYD'ye bir çok konuda tavizler vermesi dayatılırken, ENKS'nin, en hafifinden Türkiye ile ilişkilerini kesmesi istenmiyor. Üstelik

PYD'nin Rojava'yı temsilen Cenevre'deki Suriye'nin geleceği üzerine yapılan toplantılara katılabilmesi için öncelikle şart olarak "Kürtlerin birliği" dayatılmış durumda.

Burada Kürt hareketi bir kere daha emperyalistlerin çıkarları doğrultusunda, onaylamadığı adımları atmaya zorlanıyor. Üstelik **PYD, emperyalistlerin bütün dayatmalarını yerine getirirse, kendinden beklenen bütün adımları atsa bile, taleplerinin karşılanacağına dair bir garanti de yok.** Tıpkı bugüne kadar olduğu gibi... Mesela ABD'nin isteği doğrultusunda Rakka ve Deyr ez Zor gibi, "Kürdistan" sınırları içinde yer almayan iki Arap kentine girdi, IŞİD ile anlaşmalı biçimde Rakka'yı devraldığı görüntülerin yarattığı tepkileri de göze aldı; ancak en çok ihtiyaç duyduğu dönemde, Türkiye Tel Abyad'ı işgal ederken, ABD "Kürtlere verilmiş bir sözümüz yok" diyerek bölgeyi terketti.

Bugün de "Kürtlerin birliği", PYD'nin değil emperyalistlerin talebidir. ABD, bu birlik üzerinden Suriye'nin yeni dönemine ilişkin pazarlık gücünü artırmak, Suriye topraklarında kalıcı hale gelmek ve Türkiye ile ilişkileri düzeltmek istiyor. Rusya ise bu birliği kendi kontrolüne alarak Suriye yönetimi ile Kürt bölgesinin ABD'nin dışında bir ilişki kurmasını sağlamaya çalışıyor.

Erdoğan yönetimi de bir taraftan bu birliğe karşı açıklamalar yapıp bu arada Kürt hareketine karşı genel bir saldırı başlatırken, diğer taraftan bu durumu kendi lehine çevirmeyi hedefliyor. Mesela HDP'nin belediye başkanları ve milletvekillerine kayyum ya da tutuklama saldırıları peşpeşe yaşıyor. Irak Kürdistanı'nda Kandil üzerine peşpeşe operasyonlar düzenliyor. Irak Kürdistanı ile Rojava bağlantısını kesmeye çalışıyor. Erbil'in ardından Süleymaniye'de de askeri konuşlanma olanağı elde ediyor. Bu arada PKK'ye karşı KDP'yi kullanıyor. KDP, AKP ile işbirliği halinde peşmergeleri Kandil'in karşısında bulunan Zine Warte'ye gönderince, KYB ile KDP arasında gerilim başladı, PKK her ikisine de tepki gösterdi; böylece Kürt partileri Kandil'in karşısında birbirine düşerken Erdoğan yönetiminin işi kolaylaşıyor.

Bugüne kadar Erdoğan yönetimi

Kürt hareketine "döverecek hizaya sokma" yöntemiyle yaklaştı. **Ne zaman "diyalog" başlatacak olsa, operasyonlar, saldırılar, tutuklamalar peşpeşe geldi. Şimdi de aynı yöntemi kullanıyor.**

Yanısıra Öcalan üzerinden, bu birliği onayladığı-istediği mesajını veriyor. Çünkü bu birlik sağlandığında, hem ENKS üzerinden Rojava üzerindeki "söz hakkı"nı artırmak, hem de Suriye hükümeti ile Rojava arasında federasyon pazarlığı başladı-ğında, İdlib'de kendisine bağlı bir federasyon için zemin oluşturmak istiyor.

ABD ile çıkar ortaklığı

ABD'nin Suriye Özel Temsilcisi **James Jeffrey, Mayıs ayı ortasında yaptığı bir açıklamada "ABD'nin Suriye'de askeri varlığını devam ettireceğini" ve amaçlarının "Suriye'de savaşı Rusya için çıkmaza çevirmek" olduğunu söyledi.**

ABD artık Suriye'nin kazanamayacağı bir savaş olduğunu biliyor. Ancak Rusya'nın da kazanmasını geciktirmek, İran'ın gücünü azaltmak, Çin'in de Suriye üzerinden Akdeniz'e ulaşmasını geciktirmek istiyor. Bu nedenle bütün politikası, Rusya'nın yaptıklarını bozmak üzerine kurulu.

ABD bu hedefine, en kolay Erdoğan yönetimi ile işbirliği geliştirerek ulaşabileceğini görüyor. Son dönemde hem Suriye'de hem de Libya'da yaşanan gelişmeler, bu doğrultuda oluşan yakınlaşma ve işbirliğinin göstergesi. Libya'da Hafter'e darbe vurmak, İdlib'de cihatçıların M-4 karayoluna düzenlemeye devam ettiği saldırılar, "Kürtlerin birliği"ni ABD'nin Suriye karşısında elini güçlendirmek için kullanmak...

Bunların hepsi son dönemde ABD ile Erdoğan yönetiminin kendi güç ve etki alanını büyütme çabalarının ifadesidir.

İsviçre'de Kaypakkaya anması

İsviçre-Basel'de 17 Mayıs günü İbrahim Kaypakkaya ve Mayıs şehitleri için anma gerçekleştirildi. Koronavirüs koşullarında gerçekleştirilen anmaya katılım sınırlı oldu ve mesafe kuralları gözetildi.

Anma, Kaypakkaya başta olmak üzere devrim ve sosyalizm mücadelesinde şehit düşenler için saygı duruşu ile başladı. Ardından Kaypakkaya'nın ideallerinin ve mücadelesinin yaşatılmasının önemine vurgu yapan bir konuşma gerçekleştirildi. Etkinliğe destek veren kurumlardan PDD, MLKP ve MLPD adına konuşmalar yapıldı. Anma, Kaypakkaya başta olmak üzere Mayıs şehitleri için atılan sloganların ardından, "Yaşasın Devrimci Dayanışma" sloganıyla bitirildi.

İsviçre PDD

İşçi sınıfının volkan gibi patladığı günler: 15-16 HAZİRAN DİRENİŞİ

15-16 Haziran 1970, Türkiye işçi sınıfının bir volkan gibi patladığı, saldırı yasasına karşı yasadışı eylemle fabrikaların sokaklarla, sokakların fabrikalarla buluştuğu, sınıf dayanışmasının üst noktadan vücut bulduğu, işçi sınıfının “kendiliğinden sınıf” yerine “kendisi için sınıf” olduğu militan bir dönemeçtir.

İşçi sınıfı 15-16 Haziran eylemleriyle örgütlenme hakkının elinden alınması saldırısını geri püskürtmüş, örgütünün tasfiye edilmesini durdurmuştur. Bu yüzden “şanlı büyük direniş” tanımlamasını hak eder; hak ettiği gibi her dönem öğretmeye de devam ediyor.

“DİSK’in çanına ot tıkayacağız”

“Göreceksiniz çok yakında DİSK’in çanına ot tıkayacağız” diyordu, dönemin işçileri bakanı Seyfi Öztürk. Amaç, DİSK şahsında yükselen işçi sınıfı hareketini durdurmak, örgütlenme alanlarını daraltmaktı. Onun için DİSK’i kapatmayı hedefleyen bir yasa hazırladılar. Ama çok daha büyük bir direnişin fitilini ateşlediler.

15-16 Haziran direnişini anlayabilmek için, işçi sınıfının o güne uzanan tarihine kısaca göz atmamak gerekir.

Cumhuriyetin ilk yıllarında işçi sınıfı, ekonomik, sosyal ve siyasal haklardan mahrum bırakılmıştı. O yıllarda mücadelesi de oldukça zayıftı. Fakat 1940’lı yılların sonlarında canlanmaya başladı. **1960’larda ise, Türkiye sanayisinin hızla gelişmesi, işçi sınıfını hem nicel hem de nitel olarak geliştirdi.** Mücadele sahnesinde artık “ben de varım” diyordu. Ekonomik taleplerin yanı sıra politik taleplerle ve militan eylem biçimleriyle kendini gösterdi.

Bu eylemler sonucudur ki, 1961 Anayasası’na işçi sınıfının örgütlülük hakları yönünde kimi maddeler koyuldu. **Sendika kurma hakkı vardı, ama grev hakkı yoktu. Toplu iş sözleşme ve grev hakkı için sokaklara çıktı. 1961 görkemli Saraçhane mitingiyi le başlayan Kavel’le devam eden bir süreç başladı.**

Yasaları aşan eylemin ilk startını Kavel işçisi verdi. Bu atak karşısında burjuvazi, grev ve toplu iş sözleşmesi yasasını kabul etmek zorunda kaldı. Yol açıldıktan sonra gerisi geldi. 1965 Kozlu, 1966 Paşabahçe, 1968 Derby, 1969 Alpagut vb...

Bu eylemler içerisinde yeni, militan öncü işçi kadrolar yetişti. Türk-iş’in işbirlikçi tutumuna tepki gösterip onu aşan eylemler yaptılar. Türk-iş yönetimi de bu işçileri ve sendikacıları tasfiye etti. Tasfiye edilenler 1967 yılında DİSK’i kudular. **DİSK, militan eylemleriyle işçi sınıfının diğer kesimlerini de etkiledi ve bir çekim merkezi haline geldi. Özellikle Türk-iş’ten kitlesel katılımlar oldu.**

Aynı yıllarda dünyanın her yerinde işçi-emekçi eylemleri yükselişe geçmişti. ’68 gençlik hareketi, bütün dünyayı sarmıştı. Sosyalizm özlemi sokaklarda ifade ediliyordu. Öğrenci eylemleri fabrika işgalleriyle birleşerek dalga dalga yayıldı. Dünyayı kaplayan bu dalga Türkiye’yi de içine aldı. İşçi-öğrenci birlikteliği eylemlerle kendisini gösterdi.

15-16 Haziran, işte bu zemin üzerinden gelişti. Yükselen hareket, burjuvaziyi fena halde korkutmuştu. “DİSK’in çanına ot tıkayacağız” sözü, bunun ifadesiydi.

Yasal düzenlemenin hedefi

O dönem tek başına hükümet olan Adalet Partisi, CHP’nin de desteğini alarak DİSK’i kapatmayı amaçlayan yasa tasarısını meclise sundu. **Tasarı; işçilerin sendika değiştirmelerini, bağımsız sendikalar kurmasını yasaklayan, işkolu işyeri barajını yükseltiyor, işçilerin yeni bir konfederasyon kurmasını zorlaştırıyordu.** Esasında Türk-iş’i tek yetkili sendika kılan bir düzenlemeydi.

Türk-iş yöneticileri, güçlü olmak için tek sendikada birleşmek gerektiğini ileri sürerek, yasal düzenlemenin işçinin yararına olduğunu savundular. DİSK ise, doğrudan kendini hedefleyen bu yasaya karşı çıkmak zorundaydı. Zaten tabanı, bu yasayı püskürtmekte kararlıydı. **DİSK’in kurullarında, işyerlerinde, günlerce tasarı üzerine tartışılar. Var olan işyeri komiteleri “Anayasal Direniş Komiteleri”ne dönüştü.** Artık kavgaya hazırıldılar!

13 Haziran’da DİSK’e bağlı sendikaların yönetim kurulları ve işçi temsilcilerinin katıldığı geniş bir toplantıda yasanın geri püskürtüleceği bir kez daha vurgulandı. Buna rağmen DİSK yöneticilerinin kararı, yasa meclisten geçtikten sonra fabrika önlerinde protestolarla ve İstanbul’da mitingle geçiştirmektir.

Tasarı mecliste kabul edilmesinin ardından 15 Haziran’da İstanbul ve İzmit’e üretim durdu, işçiler sokaklara döküldü. İkinci günü de eylemlere katılım artarak devam etti. İstanbul ve İzmit işçi seline dönüştü. Sonra Ankara ve İzmir’e sıçradı.

15 Haziran’da 115 işyeri, yaklaşık 75 bin işçi; 16 Haziran’da 168 işyeri, yaklaşık 150 bin işçi sokaklara aktı. Yasayı desteklemeyen Türk-iş üyeleri de eylemlere katılarak sınıf dayanışmasının en güzel örneğini sundular. Her yürüyüş kolu polislerle militan çatışmalara girdi, polis barikatlarını aşıya ilerledi. Polis gücü yetmeyince asker devreye sokuldu.

Fakat işçi selini durdurmaya hiçbirinin gücü yetmedi. **Gözetilene alınan işçiler, karakollar basılarak geri alınıyordu.** Avrupa yakasındaki işçiler Taksim alanına girmeye, Anadolu yakasındaki işçiler Kadıköy’e ulaşmaya çalışıyordu. İstanbul’un iki yakasında işçiler birleşmesin diye vapur seferleri iptal edildi, köprüler kapatıldı. **Çatışmalarda 3 işçi yaşamını yitirdi, yüzlerce işçi yaralandı. Devlet çareyi sıkıyönetim ilan etmekte buldu.**

Yasal sınırlar içerisinde durumu kurtarmaya çalışan DİSK yönetimi, eylemlerin bu denli büyümesi karşısında şaşkıncı. DİSK’in o dönemki genel başkanı Kemal Türkler, eylemleri durdurabilmek için radyodan işçilere seslendi: *“Aranıza çeşitli maksatlarla giren kişiler olabilir, hatta şerefli Türk ordusunun bir mensubuna taş atabilir. DİSK genel başkanı olarak sizi uyarıyorum”* dedi. Ardından işçilere eylemi bitirip fabrikalarına dönmeleri çağrısında bulundu.

Bu çağrı, eylemlerde kırılma yarattı. İşçiler istemeye istemeye, parça parça eylemleri bitirdiler. Fakat bazı fabrikalarda iş başı yapmadılar. Askerler fabrika içlerine kadar girerek işçileri zorla çalıştırmaya kalktı. Bu dayatmaya rağmen bazı fabrikalarda işçiler bir süre daha üretim yapmayarak eyleme devam etti.

İlan edilen sıkıyönetim ve DİSK’in eylem kırıcı tutumu sonucunda eylemler bir süre sonra kendiliğinden bitti. Bunu fırsata çeviren patronlar, DİSK yöneticilerini ve öncü işçileri tutuklattı, yüzlerce işçi işten atıldı. Fakat getirilmek istenen yasa, Anayasa Mahkemesi’nden geri döndü. Gerçekte yasayı durduran, işçilerin direnişiydi. Kazanan 15-16 Haziran direnişi olmuştu.

15-16 Haziran öğretmeye devam ediyor

15-16 Haziran işçi sınıfının önderliğinde gelişti, direnişe öndelik yapan işçi sınıfıydı. İşçi sınıfı yaratan ve kahreden gücünü göstermiş, “devrimin motor gücü” olduğunu bir kez daha kanıtlamıştı.

Bazı eylemler, anlık gelişmelerle belirlenen hedefleri aşabilir. 15-16 Haziran’da da böyle olmuştur. DİSK yürüyüş ve miting kararı almıştı; fabrika komiteleri de hazırlıklar yapmıştı. Fakat hiçbirisi bu denli büyük bir eylem organize etmemişlerdi. Dahası **DİSK yönetimi, tepkileri yasal sınırlar içinde tutmaya özen göstermişti. 15-16 Haziran DİSK’i aşan bir direnişti.** Öncesi hazırlıklar, yapılan toplantılar, kurulan komiteler, elbette direnişin zeminini oluşturdu. Ancak direniş kendi mecrasında aktı; tahmin edilenin çok üzerine çıktı. İşçi sınıfında biriken öfke, 15-16 Haziran’da patladı.

15-16 Haziran siyasi talepli, yasadışı, ama son derece meşru bir eylemdi. İşçi sınıfı yasal sınırları yerle bir ederek sokakları zaptetti. Bunu da çıkarılmak istenen bir yasaya karşı, yani politik bir çıkışla ortaya koydu. Aynı zamanda sendikal barajlara ve işbirlikçi sendikal anlayışa karşı duruştu. Ve yasal sınırlara ta-kılmayan fiili mücadelenin önemini gösteren bir örnek yarattı.

15-16 Haziran direnişinin en önemli özelliklerinden biri de, işçilerin kitlesel olarak başından sonuna kadar eylemlere katılmasıdır. Bunda tabanda kurulan işyeri komitelerinin önemli bir rolü vardır. **Eyleme katılan fabrikalara baktığımızda, küçük atölyeler değil, büyük fabrikalar ve kilit sektörler olduğunu görürüz.** İşyeri komiteleri üzerinden şekillenmesi ve büyük fabrikaları kapsamaması, 15-16 Haziran direnişinin gücünü ortaya koymaktadır.

15-16 Haziran sınıf dayanışmasının adını aynı zamanda. Türk-iş üyeleri kitlesel katılım göstermiştir. Sendikalı sendikasız işçiler eylemlerde boy göstermiştir. Ayrıca devrimci-demokrat öğrenciler katılmış, işçi-öğrenci birlikteliği oluşmuştur.

15-16 Haziran’da işçiler kendi örgütünü canı pahasına savundular, sendikalarına sahip çıktılar. Bu direniş olmasaydı, DİSK baraj altında kalıp kapanacaktı. Fakat ne yazık ki, DİSK yöneticileri aynı cesareti ve direngenliği gösteremedi. Sonrasında başta 12 Eylül olmak üzere DİSK yönetimi birçok kritik aşamada teslimiyetçi bir tutum izledi. Bu yönüyle 15-16 Haziran, bir ayrıktır, bir dönemeçtir.

3 Haziran 1963-Nazım Hikmet Öldü

Dünyada en fazla tanınan Türk şairi ünvanını sahip Nazım Hikmet, yaşadığı süre boyunca işçi ve emekçilerin yaşam ve mücadelelerini şiirlerine döktü. Bu yüzden yıllarca hapis yattı, sürgün edildi. Fakat inançlarından asla taviz vermedi. "Sevdalınız komünisttir" diyerek siyasal kimliğini her koşulda ortaya koydu.

"Sosyalist gerçekçi sanatçı" diyordu, "kendi halkının ve diğer halkların sanat geleneklerinden yararlanacaktır... Halkın için, başka halklar için, en yenisinden, yöneticisine kadar partimin tüm üyeleri için, bu erdemi taşıyan şiirler, tiyatro oyunları yazmak isterim. Ama bunun için doğru olmayı, öze sözle, süssüz, belirsizlikten uzak yazmayı, sağ kulağımı sol elle göstermeye kalkmamayı bilmek gerek."

Öyle de yaptı. Son nefesine kadar işçi sınıfının, halkların mücadelesinin yanında yer aldı ve onların sesi oldu.

Nazım, her komünist gibi enternasyonalistti. Irkçılığa karşı da mücadele ediyordu. Bir şiirinde "Kardeşlerim bakmayın sarı saçlı olduğuma / Ben Asyalı'yım, Afrikalı'yım" diyordu. Bir başkasında ise, "Bize türkülerimizi söyletmiyorlar Robeson / kartal kanatlı kanaryam / inci dişli zenci kardeşim" sözleriyle, Afrikalı bir sanatçıya dönük baskıyı protesto ediyordu.

Nazım, "Partili sanat"ın en güzel örneğini verdi. Eserleri ve mücadelesi ile daima yaşayacak...

☆ **1 Haziran 1971- Hüseyin Cevahir katledildi**
İstanbul-Maltepe'de bir evde polis tarafından kuşatılan THKP-C önderlerinden Mahir Çayan ve Hüseyin Cevahir, 3 gün boyunca direndiler. Çıkan çatışmada Hüseyin Cevahir katledildi, Mahir Çayan ise yaralı olarak yakalandı.

☆ **2 Haziran 1970- Orhan Kemal öldü**
İşçi ve emekçilerin yaşamlarını konu eden romanlarıyla ünlü Orhan Kemal, Nazım Hikmet'le kaldığı cezaevinde, onun yönlendirmesi ile roman yazmaya başladı. Kendisi de işçi olarak çalıştığı için, işçilerin hayatını romanlarında işledi. Hanımın Çiftliği, Bekçi Murtaza, El Kızı gibi romanlarıyla ünlüdür

☆ **2 Haziran 1991- Ahmed Arif öldü**
"Hasretinden prangalar eskittim" kitabıyla ünlenen Ahmet Arif, Kürt halkının acılarını, özlemlerini işlediği kadar, emekçilerin sorunlarını da şiirlerine yansıttı. "Nerede olursan ol / İçerde, dışarda, derste, sırada / Yürü üstüne - üstüne / Tükür yüzüne celladın / Fırsatçının, fesatçının, hayının.../Dayan kitap ile / Dayan iş ile / Tırnak ile, diş ile / Umut ile, sevd ile, düş ile / Dayan rüsva etme beni."

☆ **3 Haziran 1949- Mikhail Kalinin öldü**
Ekim Devrimi'nin önderlerinden Kalinin, Bolşevik Partisi'nin MK'sı dahil her kademesinde yer aldı. 1949'da hastalıktan öldü. Türkçeye de çevrilmiş en önemli eseri "Devrimci Eğitim Devrimci Ahlak"tır.

☆ **6 Haziran 1981- MLSPB militanları Tamer Arda, Mete Atilla Ermutlu, Ercan Yurtbilir ve Doğan Özzümrüt, Maltepe'de ve Sefaköy'de ellerinde silahlarıyla çatışarak şehit düştüler.**

☆ **8 Haziran 1844- Almanya'nın Silezya bölgesinde işçiler, açlığa karşı ayaklandı.**

☆ **12 Haziran- Çocuk işçiliği ile mücadele günü**

☆ **13 Haziran 1969- Alpagut işgali**
Çorum'da bulunan ve Özel İdare tarafından işletilen linyit sektörü, işçiler tarafından işgal edildi. Çalışma koşullarına karşı 786 işçi, 34 gün boyunca oluşturdıkları komiteyle işyerini yönettiler ve bu sürede üretimi yüzde 50 oranında arttırdılar.

☆ **15 Haziran 1915- 19 Ermeni devrimci asıldı**
Sosyal-demokrat Hınçak Partisi'nin MK üyesi Paramaz (Madteos Sarkisyan) ve 19 yoldaşı İstanbul Beyazıt Meydanı'nda asıldı. Paramaz, idam sephasında şöyle haykırdı: "Siz sadece bizim vücudumuzu yokedebilirsiniz, fakat inandığımız fikirleri asla... Yarın Ermenilik ülkenin doğusunda özgür ve sosyalist Ermenistan'ı selamlayacaktır. Yaşasın Sosyalizm!"

☆ **16 Haziran 2005- MKP/HKO üyeleri Mercan'da katledildi**

MKP Genel Sekreteri Cafer Cangöz, Aydın Hanbayat, Okan Ünsal, Ali Rıza Sabur, Alaattin Ataş, Cemal Çakmak, Berna Saygılı Ünsal, Kenan Çakıcı, Ökkeş Karoğlu, Taylan Yıldız, İbrahim Akdeniz, Dursun Turgut, Binali Güler, Ahmet Perктаş, Gülnaz Yıldız, Çağdaş Can, Ersin Kantar, kongre için Dersim'e giderken vahşice katledildiler.

☆ **18 Haziran 1936- Maksim Gorki öldürüldü**

Kendisi de işçi olan ve çok yoksul bir çocukluk geçiren Sovyet yazarı, emekçilerin yaşamlarını anlatan romanlar yazdı. "Ana" kitabı, en çok bilinen eseridir.

☆ **19 Haziran 1953- Rosenberglar idam edildi**

Ethel ve Julius Rosenberg, ikinci emperyalist savaş sonrası ABD'de "Mc Cartycilik" olarak bilinen "cadı avı"nda tutuklanandılar. Sovyetler Birliği'ne atom bombasının sırlarını verdikleri iddiasıyla "Sovyet Ajanı" ilan edildiler ve idamla cezalandırıldılar. Af diledikleri takdirde çocuklarına kavuşacakları söylendi, ama onlar bunu kabul etmedi. "Ya suçsuzluğumuza inanan

onca insan, onlar da bizim çocuklarımız değil mi? Onlara ihanet etmeyeceğiz" dediler. Tam da evlilik yıldönümlerinde Sing Sing Hapishanesi'nde elektrikli sandalyede idam edildiler.

☆ **20 Haziran 1933- Clara Zetkin öldü**
1857'de Almanya'da doğan Zetkin, 1910 yılında toplanan Uluslararası Kadın Konferansı'nda 8 Mart'ın Dünya Emekçi Kadınlar Günü olarak kutlanmasını sağladı. Kadının kurtuluşunun koşulunun, "özel mülkiyetin kalkması ve kadının toplumsal üretime girmesi" olarak görüyordu. Emekçi kadınların mücadelesine çok önemli katkılar sundu.

☆ **25 Haziran 2005- Kazım Koyuncu öldü**
Laz müziğini geliştiren ve Karadeniz şarkılarını geniş kitlelere sevdiren Kazım Koyuncu, Çernobil sonrası Karadeniz'de yaygınlaşan kanser hastalığına yakalanarak yaşamını yitirdi.

☆ **27 Haziran 1905- Potemkin Ayaklanması**
Dünyada ilk kez düzenli bir ordunun gemisinde yaşanan ayaklanmadır. 1905 Devrimi'nin başlangıcı olmuştur. Devrimin yenilgisinin ardından mürettebatıyla birlikte Romanya'ya sığınan gemi, ancak 1917 devriminden sonra geri dönebildi.

☆ **28 Haziran 1926- Cerjinski öldü**
Sovyetler Birliği'nde devrimin ardından karşı devrimcilerle mücadele etmek için kurulan ÇEKA'nın başında görevlendirildi ve iç savaş sırasında önemli başarılar elde etti.

☆ **30 Haziran 1925- Şeyh Sait ve 46 arkadaşı idam edildi.**

☆ **30 Haziran 1980- Çorum katliamı**
Devlet eliyle organize edilen katliamda, sivil faşistler, Alevi mahallelerine saldırdılar. 26 kişi öldürüldü, yüzlercesi yaralandı. Yüzlerce aile de Çorum'u terk etmek zorunda kaldı.

Haziran ayında şehit düşen İhtilalci Komünistler

17 Haziran 1984- Mehmet Fatih Öktülmüş

21 Haziran 1978- Muzaffer Mutlu

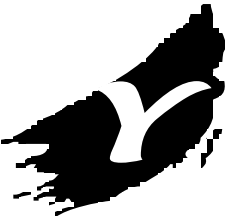
İstanbul'da sivil faşistler tarafından katledildi. Cenazesi, Amasya ve İstanbul'da düzenlenen gösterilerle Amasya'da toprağa verildi.

30 Haziran 1980- Songül Kayabaşı

15-16 Haziran direnişinin yıldönümünde İstanbul Kartal Karlıktepe'de düzenlenen silahlı korsan gösteride çıkan çatışmada bir asteğmen ve iki er öldürüldü. Bunun üzerine Kartal'da terör estiren devlet, yüzlerce devrimciyi gözaltına aldı. TİKB sempatzanı Songül Kayabaşı ile TKP-ML sempatzanı Aziz Aras işkencede katledildi.

Koronavirüs ve sonrası-II

Koronavirüsle birlikte daha fazla açığa çıkan kapitalist sistemin çürümüşlüğü, “neo-liberalizm”e bağlamak doğru değildir. Neo-liberalizm sömürü ve soygun düzenini daha çekilmez kılan, varolan sorunları depreştiren bir rol oynamıştır kuşkusuz. Ancak kapitalizmin yaklaşık son 30 yılını kapsayan bu dönemini lanetleyip sistemin bütününe gözlerden saklamaya çalışmak, onu aklamak olur. Sanki “neo-liberalizm” öncesi kapitalizmin yarattığı hiçbir sorun yokmuş gibi!.. Bu kesimlerin çözüm olarak önerdikleri en ileri şey de “kamucu yöntemlere dönülmesi” oluyor. Neo-liberalizme karşı devlet kapitalizmi!

azımızın ilk bölümünde koronavirüs salgını ile birlikte tartışılan konuları üç başlık altında toplamıştık. Bunlardan **birincisi**, koronavirüsün nasıl ve nereden çıktığına dair ortaya sürülen tezlerdi. **İkincisi**, koronavirüse karşı alınan tedbirler ve mücadele yöntemleri konusunda oluşan görüş ayrılıklarıydı. **Üçüncüsü** ise, koronavirüs sonrası nasıl bir dünyanın şekilleneceği konusunda yapılan tahminler, farklı uçlardan ifade edilen öngörülerdi.

İlk iki başlığı geçen sayımızda ele almıştık. Kısaca özetlemek gerekirse; koronavirüsün nasıl çıktığına dair tartışma, onun “insan üretimi” mi (yani biyolojik silah mı) yoksa “doğal bir oluşum” mu (yani doğanın kendiliğinden yarattığı bir virüs mü) olduğu noktasında yürütülüyordu.

Sömürgeci toplumlardan itibaren biyolojik silahların savaşlarda kullanıldığına dair sayısız örnek vardır. Kapitalizmle birlikte bunun daha ince biçimlerde yapılabildiği, I. ve II. emperyalist savaş başta olmak üzere savaşlarda denendiği görülmüştür. Dolayısıyla “biyolojik silah” ihtimali yabana atılacak bir şey değildir. Hele ki, III. emperyalist savaşın yürütüldüğü bugünün koşullarında çok daha geçerlidir. Zaten karşılıklı suçlamalar da, savaşın tarafları olan ABD ve Çin arasında yaşanıyor. Her iki güç, birbirini koronavirüsü yaratmakla ve yaymakla suçluyordu. Bütün bunları bir kenara bırakıp doğal yollardan oluştuğunu farzetsek bile, **koronavirüs dahil artan salgınlar, kapitalist sistemin azami kar hırsıyla doğaya verdiği zararların, yarattığı tahribatın bir sonucudur.** Dolayısıyla buna da “doğal” demek, pek olası değildir. Her halükarda koronavirüsün (tabi ki son iki yüzyıldaki hastalıkların da) müsebbibi, kapitalist-emperyalist sistemin kendisidir. Odaklanılması gereken yer de burasıdır.

Koronavirüs, dünya ölçeğinde bir salgına dönüşünce, bu kez ona karşı alınması gereken tedbirler, mücadele yöntemleri başat hale geldi. Karantina mı, test mi, sürü bağışıklığı mı tartışmaları yapılırken, her ülke kendine göre bir tarz tutturdu. Faşist yönetimler açıktan “sürü bağışıklığı”nı savunurken, kapitalist ülkelerin çoğu örtük biçimde bunu yaşama geçirdiler. Kimisinde daha fazla test, kimisinde uzun süreli karantina yapılırsa da, hepsinde başta işçiler olmak üzere yoksul kesimler, göçmenler ve sahipsiz yaşlılar, ilk gözden çıkarılanlar oldu. Yani bu kesimler için her yerde tek yöntem “sürü bağışıklığı” idi. En fazla ölüm de bu kesimlerde yaşandı.

Çünkü “çarklar dönmeli”, “kapitalist üretim devam etmeli”ydi! Bu noktada faşisti, gerici, reformisti tüm düzen savunucuları birlik içindeydiler. Tek farkları, bunun daha açık ya da daha örtük yapılmasından ibaretti. Örneğin işçiler ölümüne çalıştırılırken, yasal olarak “işten kaçınma hakkı” olduğu halde, muhalefet partileri bu yönde çağrı yapmadı. Sendikalar da bu konuda etkili bir çalışma yürütmedi. Bu sadece bizde değil, tüm dünyada aşağı-yukarı böyle seyretti. Fransa gibi sendikaların güçlü olduğu yerlerde bile, işçilerin ölümüne çalıştırılmasına, eylemli bir karşı duruş olmadı.

Bu tablo koronavirüse karşı mücadelenin biçimsel değil, özsel bir farkla; yani sınıfsal bir içerikle yürütülmesi gerektiğini ortaya koyuyordu. Esasında koronavirüs, ilk andan itibaren varolan sınıfsal farklılığı açık biçimde gözler önüne sermişti. Bu durumda **emekten yana olan tüm kesimlerin “koronavirüs küresel mücadele sınıfsal” sloganıyla karşı bir kampanya yürütmesi ve bunu eylemleriyle ortaya koyması gerekirdi.** Fakat sendikalara,

kitle örgütlerine çöreklenen reformist partiler ve teslimiyetçi-tasfiyeci çemberi kıramayan devrimci kesimler, buna yanaşmadılar. Dünya ölçeğinde yaklaşık 6 aydır süren dönem boyunca, **-kendiliğinden yükselen kimi direnişler dışında- koronavirüse karşı sınıfsal, güçlü bir mücadele yürütülemedi.**

Bugün artık hemen hemen tüm ülkelerde “yeni normal” dedikleri bir düzene geçiliyor. Zenginlerin “korunaklı” biçimde tatil yapabilecekleri, işçi ve emekçilerin ise, eskisinden daha az ücretle daha çok çalışacakları ya da işsizlik ve açlık girdabında can çekişecekleri “yeni normal” ne kadar sürecek? Koronavirüs sonrası için yapılan öngörülerden hangisi gerçekleşecek? Faşist yönetimler altında daha fazla baskı ve denetim ve daha ağır çalışma koşulları mı; yoksa kıran kırana sürecek bir mücadele ile hak ve özgürlüklerin genişleyeceği, devrimlerin patlak vereceği yeni bir ayaklanma-isyan dalgası ile sosyalizme yönelen bir dünya mı?

Koronavirüsün yarattığı sonuçlar ve bundan sonrasına dair olası gelişmeleri bu bölümde ele alacağız. İlk koronavirüsün sonuçları üzerinde duralım. Bir başka ifadeyle salgınla birlikte daha görünür bir hal alan, derinleşen sorunları ortaya koyalım.

Sağlık sistemi çöktü

Herhalde birinci sıraya yazılması gereken; kapitalist sağlık sisteminin ne denli rezil durumda olduğunun herkes tarafından görülmesi, artık bunun teslim edilmesidir. **Parası olanın sağlık hizmetleri alabildiği, olmayanın ise ölüme terk edildiği, başta ABD olmak üzere emperyalist-kapitalist ülkelerde apaçık ortaya çıkmıştır.** Öyle ki, ABD’de de sağlık çalışanlarının içinde bile 1 milyon kişinin sağlık sigortası yoktur.

Virüsten en çok ölümlerin “en gelişkin” emperyalist ülkelerde olması, bu durumu çarpıcı biçimde ortaya koymuştur. Dünyadaki toplam ölümlerin yüzde 87’si ABD ve Avrupa’da yaşanmıştır.

Kapitalizmde sağlık dahil her alana azami kara göre yatırım yapıldığından bu tabloya şaşmamak gerekiyor. Burjuvazi için esas olan azami karıdır, yani sınıfsal çıkarlarıdır. Bir de **sosyalist sistemin basıncından kurtulduğu, genel olarak komünist ve devrimci örgütlerin zayıfladığı ‘80’lerin sonundan itibaren gemi azıya alan özelleştirme furyası, elde edilen kazanımları da yoketmiştir.** Bunların başında sağlık gelmektedir.

Hemen belirtelim; koronavirüsle birlikte daha fazla açığa çıkan kapitalist sistemin çürümüşlüğü, “neo-liberalizm”e bağlamak, yaşanan her şeyi “neo-liberalizm”le açıklamak doğru değildir. Neo-liberalizm (özelleştirme-taşeronlaştırma, esnek çalışma saldırlarıyla) sömürü ve soygun düzenini daha çekilmez kılan, varolan sorunları depreştiren bir rol oynamıştır kuşkusuz. Ancak kapitalizmin son 30 yılını kapsayan bu dönemini lanetleyip sistemin bütününe gözlerden saklamaya çalışmak, onu aklamak olur. Zaten **bugüne dek kapitalizmi karşılarına almaktan kaçınanlar, “neo-liberalizm”i hedefe çakmışlardır.** Yani sorun kapitalist-emperyalist sistemde değil de, onun bir türevinde, bir yönteminde, uygulanış biçimindeymiş gibi göstermişlerdir. Koronavirüsle birlikte bunu daha sık ve daha geniş kesimlerden duyar olduk. Sistem her yönden dökülmeye başlayınca, bu koruya katılanlar çoğaldı. **Sanki “neo-liberalizm” öncesi kapitalizmin yarattığı hiçbir sorun yokmuş, işçi ve emekçiler gayet iyi besleniyorlar, hastalandıklarında hemen sağlık hizmetleri alabiliyorlar, eşit, özgür ve mutlu bir şekilde yaşıyorlarmış gibi!**

Bu kesimlerin çözüm olarak önerdikleri en ileri şey de “kamucu yöntemlere dönülmesi” oluyor. **Neo-liberalizme karşı devlet kapitalizmi!**

Oysa kapitalizm 17. yüzyıldan itibaren gelişmeye başlamış, 19. yüzyılın sonlarında ise emperyalizm aşamasına geçmiştir. En gelişmiş kapitalist ülkeler olan İngiltere, ABD, Fransa’da halk, salgın hastalıklardan ölmekte, sağlıksız koşullarda yaşamaktadır.

Yani **“neo-liberalizm” yokken de kapitalizmin sağlık sistemi kar amaçlıdır. Ne kadar çok hastalık ürer ve yayılırsa, başta ilaç sektörü olmak üzere sağlık alanına yatırım yapan tekeller o kadar çok kar elde ederler.** Son yıllarda başta kanser olmak üzere hastalıkların yayılması, hatta geçmişte kalan hastalıkların yeniden nüksetmesi tesadüf müdür? **Hastalığı iyileştirmeye değil uzatmaya ve ölene dek ilaçla yaşatmaya endeksli bir sağlık sistemi boşuna mı kurulmuştur?** Binlerce yatak kapasiteli “şehir hastaneleri”nde devlet “hasta güvencesi” vermekte, aksi halde zararı hazineye karşılamaktadır. Sağlık sektörüne yatırım yapan tekellerle devlet el ele halkın sağlığıyla oynamaktadırlar. Örneğin Türkiye’de Şehir Hastaneleri kirasına verilecek 5 milyarlık birçok önleyici sağlık tedbirleri alınabilir ve halk hastalıklardan korunabilir.

Koronavirüsten insanlar sapır sapır ölürken bile, ilaç reklamları yapmaya devam ettiler; hem de devlet

başkanları ya da yetkili kişi ve kurumlar aracılığıyla... Üç kuruşa mal edilen maske ve eldiveni dahi parasız dağıt(a)madılar, yaygın test yap(a)madılar. Özel hastaneler koronavirüs şüphesiyle gelenlerden bir test için binlerce lira istedi. Parası olanlar test kitlerini paket paket alırken ve sıkça test yapma imkanına sahipken, parası olmayanlar kamuya ait hastanelerin kapılarında kuyruklara girmek zorunda kaldı. Bir çoğu da hastalık belirtisi göstermelerine rağmen ne test yaptırabildi, ne de tedavi olabildi.

“Önleyici sağlık hizmetleri” ve “parasız sağlık” yani herkesin sağlık hizmetlerine rahatlıkla ulaşabilmesi, 1917 Ekim Devrimi’yle kurulan sosyalist Sovyetler Birliği ile gündeme gelmiştir. Devrimden hemen sonra bir yandan iç savaş, diğer yandan açlık ve hastalıkla boğuşan Sovyet yönetiminin yaptığı ilk işlerden biri, sağlık sistemini değiştirmek oldu. 1919 yılında “acil görevler” kapsamında şu kararlar alınıyor: *“Bulaşıcı hastalıkların yayılmasını önleyici tedbirler alınması, bilimsel ve hijyenik ilkelere uygun şekilde halkın beslenmesinin sağlanması, erişilebilir, özgür ve kaliteli bir tedavi ve ilaç tedariki...”* SSCB’de bunlar yaşama geçirilirken, dünyanın hiçbir ülkesinde böyle bir uygulama yoktur.

Bugün de sağlık konusunda en ileri ülkeler, halkçı yönetimlerin olduğu yerlerdir. Bunların başında Küba geliyor. Küba’da devrim sonrası özel sağlık kurumları kamulaştırıldı, “önleyici sağlık hizmetleri”ne geçildi. Bu, herkesin temiz suya, sağlıklı gıdaya ulaşması, beslenmeye bağlı hastalıkların en aza indirilmesi, en küçük birimde (köyünde, mahallesinde) sağlık hizmetlerine ulaşabilmesi demekti. Böylece hastalık ve ona bağlı olarak ilaç tüketimi de oldukça azaldı. Zaten ilaç sektörü devlete aitti ve kar amacı gütmüyordu.

Sadece sağlık alanında yaşananlar bile, sınıfsal farklılıkları olanca çıplaklığıyla ortaya koyuyor. Aynı zamanda özelleştirmeci faşist yönetimlerle, halkçı-devletçi yönetimler arasındaki farkı, daha fazla gün yüzüne çıkarıyor. **Vaka sayısı ve ölüm oranıyla ABD, İngiltere, Brezilya gibi ülkeler başı çekerken, halkçı yönetimlerin olduğu Küba, Venezüella gibi ülkelerde bu oranlar oldukça düşüktür.**

Küba, kendi ülkesinde hastalıkları en aza indirirken, 55 ülkeye doktor, ilaç vb. tıbbi yardım gönderdi. Bunların başında Venezüella gibi halkçı yönetimlerin başında olduğu ülkeler vardı. **2000’lerin başından itibaren “önleyici sağlık sistemi”ne ağırlık veren Venezüella, şu anda Latin Amerika’nın en korunaklı ülkesi durumunda.** Yaşadığı tüm

“Neo-liberalizm” yokken de kapitalizmin sağlık sistemi kar amaçlıdır. Ne kadar çok hastalık ürer ve yayılırsa, başta ilaç sektörü olmak üzere sağlık alanına yatırım yapan tekeller o kadar çok kar elde ederler. Son yıllarda başta kanser olmak üzere hastalıkların yayılması, hatta geçmişte kalan hastalıkların yeniden nüksetmesi tesadüf müdür? Hastalığı iyileştirmeye değil uzatmaya ve ölene dek ilaçla yaşatmaya endeksli bir sağlık sistemi boşuna mı kurulmuştur? Binlerce yatak kapasiteli “şehir hastaneleri”nde devlet “hasta güvencesi” vermekte, aksi halde zararı hazineye karşılamaktadır. Sağlık sektörüne yatırım yapan tekellerle devlet el ele halkın sağlığıyla oynamaktadırlar.

sıkıntılara rağmen Venezüella’nın salgın döneminde öne çıkması, -Küba’nın da desteğiyle- sağlık alanında katettiği mesafeden dolayıdır. Halen nasıl bir yönetimin şekilleneceği belirsizliklerle dolu **Rojava’da bile, koronavirüse karşı mücadele başarıyla yürütülebildi.** Sınırlarını erken kapatması, şehir meclisleri ve mahalle komünleri ile halkı doğru bilgilendirip ihtiyaçlarını karşılaması, bu süreci rahat atlatmasını sağladı.

Kaldı ki, bu yönetimlerin hiç birisi sosyalist değildir. Ne yazık ki, günümüzde sosyalist bir ülke ve onun yarattığı somut örnekler bulunmuyor. Böyle olunca, halkçı yönetimler bile vahşi kapitalizm koşullarında yıldız gibi parlıyorlar. Diğer yandan sosyalist Sovyetler Birliği’nin 40 yıl gibi kısa bir sürede (bu sürenin çoğu savaşlarla geçtiği halde) başta sağlık olmak üzere pekçok alanda neleri başardığı ortadadır. Onlara henüz ulaşan hiçbir ülke yoktur.

Sosyalizmin bir alternatif olarak ortaya çıkması ve içte verilen mücadeleyle kapitalist ülkelerde de belirli haklar elde edilebildi. Bugün kapitalist ülkelerde kimi olumlu yönler varsa (Türkiye’de yaygın sosyal güvencenin olması gibi) bu sayededir.

Koronavirüs salgınıyla birlikte kapitalizm ile sosyalizm arasındaki fark, çok daha net görülmeye başlandı. En hafifinden **insanlığın ve doğanın kurtuluşu için emperyalist-kapitalist sistemden kurtulmak gerektiği, geniş kesimler tarafından ifade edilir oldu.** “Kamuculuk” istemi, özellikle sağlık alanında öne çıktı. Bütün bunların en ileri haliyle sosyalizmde yaşam bulacağı ise, tartışmasız bir gerçektir.

Kriz derinleşti

Emperyalist-kapitalist sistem uzun süredir ekonomik kriz başta olmak üzere çok yönlü bir krizi yaşıyordu. Koronavirüs salgını bu krizi daha da derinleştirdi. Bunu en açık haliyle sistemin “imparatoru” ABD’de görüyoruz. ABD’den başlayıp tüm dünyayı saran kriz, başta işsizlik ve servet uçurumu olmak üzere varolan sorunları katlayarak büyütüyor.

İlkin ABD’ye bakacak olursak; salgının ortaya çıkmasından sonraki iki aylık dönemde işsizlik ödenğine başvuranların sayısı 33 milyona ulaşmış. Bunlara salgın öncesindeki 7 milyon işsiz de eklendiğinde, toplam işsiz sayısı 40 milyonu buluyor. Bu da işsizlik oranını yüzde 24.9’a yükseltiyor. “Büyük buhran” olarak geçen 1929-39 yılları arasında yaşanan bunalımda, işsizliğin zirve yaptığı oran yüzde 25.6’dır; rakamsal olarak 50 milyon civarındadır. Yani o günlere ramak kalmıştır. Kaldı ki bu işsizlik oranları, iş aramaktan

vazgeçmiş olanları, tam günlük işini kaybederek yarım günlük ve daha düşük ücretli işlere geçenleri kapsamıyor. Bunlarla birlikte düşünüldüğünde, **ABD'deki işsizliğin '29 bunalımını aştığı görülüyor.** (*)

Burjuva kurumlar ve ekonomistler de, koronavirüsle birlikte derinleşen krizi “büyük buhran”la kıyashyorlar. Örneğin Uluslararası Çalışma Örgütü ILO’nun tahmini, salgın yeni dalgalarla iki yıla yayılırsa, krizin boyutunun 1929 bunalımını çok aşacağı yönünde. Sadece **işsizlikte değil, diğer verilerde de '29 bunalımını aştığı veya aşacağı görülüyor.** Amerikalıların yüzde 43’ünün ya gelirini kaybettiği ya da gelirinde azalma olduğu söyleniyor. 2017 yılında 40 milyon Amerikalı yoksulluk ve açlıkla mücadele ederken, salgın sonrası bu sayı 54 milyona çıktı. Bunun 18 milyonu ise çocuk!

Krizin derinleşmesini gösteren bu veriler, sadece ABD ile sınırlı değil elbette. **Avrupa ülkelerinde salgın sonrası işsiz kalanlar 9 milyona ulaştı.** Dünya ölçeğinde ise, **305 milyon tam zamanlı çalışanın işsiz kalacağı bekleniyor.**

Diğer yandan ILO’ya göre dünyadaki istihdamın yüzde 61,2’si kayıt dışıdır. Buralarda çalışan işçilerin çok büyük bir kısmı, “işsizlik fonu” dahil, devletin “yardım paketleri”nden de yararlanamıyorlar. Bu nedenle kriz dönemlerinde bu işçiler tamamiyle korumasız kalıyor ve açlığa terk ediliyor.

Açlık tehlikesi tüm dünyada artıyor. Birleşmiş Milletler’in 2020’nin ikinci yarısını kapsayan “Dünya Ekonomik Durumu ve Beklentiler Raporu”nda, salgının yol açtığı ekonomik daralma nedeniyle, sadece bu yıl 34,3 milyon kişinin “mutlak yoksulluk” sınırının altına düşeceği tahmin ediliyor. **2020 sonuna kadar ise, 130 milyon kişinin daha açlık sınırının eşiğine gelebileceği belirtiliyor ve bir “açlık salgını”na dikkat çekiliyor.** Ayrıca acil önlemler alınmazsa açlıktan günde 300 bin insanın öleceği söyleniyor.

Yoksul halkın büyük oranda kırımı sözkonusudur. İnsanlığın adım adım uçuruma itildiği, karanlık bir döneme girilmektedir. **En temel hak olan “çalışma hakkı”nın ortadan kalkmasıyla kitle-sel açlık kapıdadır.**

Ama her zaman olduğu gibi krizi fırsata çevirenler de var! Halk ölümle pençeleşirken, emperyalist tekeller karlarını arttırıyor mesela. İnsanlığın mahvoluşunu bile kara havale etmenin yollarını buluyorlar.

Dünyadaki istihdamın yüzde 61,2’si kayıt dışıdır. Buralarda çalışan işçilerin çok büyük bir kısmı, “işsizlik fonu” dahil, devletin “yardım paketleri”nden de yararlanamıyorlar. IMF’ye göre “küresel ekonomik büyüme” son 10 yılın en alt seviyesine düşecek. Bu da işsizliğin ve sınıfsal kutuplaşmanın daha da artması demektir. Elbette bu durum, büyük işçi direnişlerini, halk ayaklanmalarını yaratacaktır. Nitekim ilk olarak Lübnan’da görülen salgın sonrası kitle-sel eylemler, şimdilerde ABD’nin geneline yayılan bir halk ayaklanmasına dönüştü. Keza başta Fransa olmak üzere Avrupa’ya yayılan bir direniş dalgası var.

Ve bu sistemin ne kadar insanlık dışı olduğunu bir kez daha resmediyorlar.

Örneğin **ABD’de sadece salgın döneminde 33 milyon kişi işsiz kalmışken, aynı dönemde Amerikan milyarderlerinin net servetleri yüzde 10 (yani 282 milyar dolar) artmış.** Bu kişilerin servetlerin yaklaşık 3.3 trilyon dolara ulaştığı belirtiliyor. Dünya ölçeğinde ise, salgın boyunca Netflix ve Amazon şirketlerinin zenginliklerini arttırdığı, devletlerin “evde kal” stratejisinin bazı sermaye gruplarına yaradığı ortaya çıkmış durumda. Netflix bu yılın ilk üç ayında, geçen yılın aynı dönemine göre karını iki kat arttırarak, 799 milyon dolar kâr elde etmiş. Amazon şirketinin kurucusu Jeff Bezos’un serveti ise, şirketinin borsa değerinin yüzde 5 artmasından dolayı 25 milyar dolar daha artmış. (Türkiye’de de iki aylık salgın sürecinde milyonerlerin sayısının yüzde 33 artarak 266 bin 844 kişiye yükseldiği tespit edilmiş.)

Servet uçurumu, salgın öncesinde bile korkutucu boyutlardaydı. Burjuva kurumlar dahi, bunun yaratacağı vahim sonuçlara dikkat çekiyor, egemenleri uyarıyorlardı. Örneğin **yüzde 1’lik kısım, dünyadaki servetin yaklaşık yarısını elinde tutarken, bu serveti yaratan milyonlar hastalık ve açlıkla pençeleşiyordu. Salgın sonrası bu uçurum daha da derinleşti.**

Tabi ki, bu süreçte zarar eden, hatta iflasa uğrayan işletmeler de bulunuyor. Zaten **sistem, büyüklerin daha da büyümesi, küçük ve orta kesimlerin ise giderek fakirleşmesi üzerine oturmuştur.** ILO’nun verileri de bu gerçeği teyit ediyor. ILO, işveren ve kendi hesabına çalışanlardan oluşan 436 milyon işyerinin (dünyadaki toplam işyerlerinin yüzde 68’i) kapanma riskiyle karşı karşıya olduğunu belirtti. Bunların yarısından fazlası (232 milyon işyeri) toptan ve parkende ticaretiyle uğraşan işkollarından oluşuyor. **Bu tür işyerlerinde çalışanların sayısı ise, 2,7 milyar kişidir. Neredeyse dünya nüfusunun yarısı!**

Salgın sonrası nasıl bir dehşet tablosu ile karşı karşıya kalınacağı verilerle ortada. Bırakalım tek tek kişileri ve şirketleri, devletlerin bile iflası gündemdedir. Çünkü **dünyadaki toplam borçlar, toplam gelirin 3 katından fazladır.** Uluslararası Para Fonu (IMF) bile bu borçların ödenemeyeceğini söylüyor. Çözüm olarak “yeni bir Marshall Planı”nı öneriyorlar. Fakat bugün, bu planın uygulandığı ikinci emperyalist savaş sonrası dünyadan çok farklı koşullar sözkonusudur. ABD o dönemde Marshall Planı ile Türkiye dahil birçok ülkeyi kendine bağımlı kılmışken, şimdi krizi en şiddetli yaşayan devletlerin başında geliyor.

Bugün artık ABD ile birlikte emperyalizmin ekonomik-siyasi kurumları da çatırdamakta, işe yaramaz hale gelmektedir. En başta **Birleşmiş Milletler’in (BM) salgın dönemindeki etkisizliği, yeni dönemde bu kurumların değişmesi gerektiği yönünde oluşan düşünceleri kuvvetlendirmiştir.** Esasında 2000’li yıllardan itibaren ivme bu yöndedir. Irak işgali sırasında ABD Başkanı Bush, işgale karşı çıkan AB’ye ve BM kararlarına açıkça meydan okumuştur. “*AB mi kaldı, alın işte üçe böldüm. 21. yüzyılda Birleşmiş Milletler gerekli mi değil mi ona bakıyorum*” sözleri hatırlardadır. Şimdi Trump, salgından dolayı Dünya Sağlık Örgütü’nü suçluyor ve bu örgütten çekildiklerini açıklıyor.

Yeniden ekonomik verilere dönersek; IMF’ye göre “küresel ekonomik büyüme” son 10 yılın en alt seviyesine düşecek. (Dünya ekonomisinin büyümesini yüzde 3,2 olarak tahmin ediyorlar.) Bu da işsizliğin ve sınıfsal kutuplaşmanın daha da artması demektir. **Elbette bu durum, büyük işçi direnişlerini, halk ayaklanmalarını yaratacaktır. Nitekim ilk olarak Lübnan’da görülen salgın sonrası kitle-sel eylemler, şimdilerde ABD’nin geneline yayılan bir halk ayaklanmasına dönüştü.** Keza başta Fransa olmak üzere Avrupa’ya yayılan bir direniş dalgası var.

Krizin çözümü de, “yeni Marshall Planı” ile değil, bu ayaklanmalar sonucu oluşacak konjonktürde ortaya çıkacaktır. Kesin çözüm ise, halk ayaklanmalarının devrim ve sosyalizmle taçlanmasıyla olacaktır.

Çin öne çıktı

2000’li yılların başında ABD’nin “önleyici savaş konsepti” adıyla yeni bir emperyalist savaş başlatması, büyümekte olan Çin’i durdurmak içindi. Çin’i, henüz ABD ile her yönden boy ölçüşecek düzeye gelmeden geriletmeyi, ABD hegemonyasını güçlendirmeyi amaçlıyordu. Önce Ortadoğu’ya yönelmesi de, enerji kaynakları ve yollarına tamamen hakim olma düşüncesinden ileri geliyordu. Afganistan, Irak işgalleri, ardından Libya ve Suriye’de içsavaş yaratma, bölme girişimleri, bu amaç doğrultusunda gerçekleşti. Asıl hedefi İran’ı ise, en fazla ambargolarla sıkıştırmaya çalıştı, içteki muhalefeti kışkırttı, en son İran’ın Devrim Muhafızları komutanı Süleymani’yi katletmeye varan suikastlar gerçekleştirdi vb... Fakat doğrudan müdahaleyi göze alamadı.

Diğer yandan Afganistan ve Irak işgallerinde istediği sonuçlara bir türlü ulaşamadı. Hatta bölgede İran’ın güçlenmesinin önüne geçemedi. Keza Libya’da Kaddafi’yi devirmeyi başardı, fakat tam

(*) İşsizliğin etnik kökene ve cinsiyete göre dağılımı ise, ABD’de ırkçılığın, kadına ve göçmenlere bakışım yansımasıdır. Erkeklerde işsizlik oranı yüzde 13 iken, kadınlarda yüzde 15,5’tir. Etnik farklılıklarda ise, yüzde 18,9 ile Latin Amerika kökenliler başta gelmektedir. Bunları yüzde 16,7 ile Afrika kökenliler izliyor. ABD’de toplam nüfusun yüzde 21’ini oluşturan siyah Amerikalılar, ölenlerin yaklaşık yüzde 60’ını oluşturuyor.

bir hakimiyet kuramadı. Libya halen çeşitli güçlerin savaş alanı durumunda. Suriye’de ise, Türkiye üzerinden cihatçı çetelerle giriştiği savaşı kaybetti. Esad yönetimi -Rusya’nın da desteğiyle- kaybettiği yerleri büyük oranda ele geçirdi. Şimdi ABD, Kuzey Suriye’de kendine bağımlı bir yönetim kurma peşinde. Bunu da ne kadar başarabileceği belirsizdir.

Kısacası **ABD, kendi başlattığı savaşta yenik durumdadır. En büyük kozu olan askeri üstünlüğü bile tartışmalı hale gelmiştir. Ekonomik yönden Çin, zaten ABD’yi zorluyordu. ABD’nin gümrük duvarlarını yükseltmesi de Çin’in yayılmasını durduramadı.** Çin aynı zamanda İran’la Ortadoğu’daki savaşa müdahale edebiliyor. Keza Latin Amerika ve Afrika ülkeleri üzerinde nüfuzunu arttırmış durumda. Böylece ekonomik üstünlüğünü siyasi ve askeri olarak da büyütüyor.

ABD üstün olduğu alanlarda bile gerilerken Çin’in bu atılımı, ABD-Çin rekabetinde ona büyük bir avantaj sağlamıştı. Koronavirüs sonrası bu durum daha da belirginleşti. Başlangıçta koronavirüsün ilk olarak Çin’de görülmesi, Çin’i zorlayan bir faktördü. Fakat **koronavirüsle mücadelede aldığı mesafe, ardından ABD ve Avrupa’nın salgında yaşadıkları çöküş, Çin’i öne çıkardı.** Kendi ülkesindeki başarısı bir yana, başka ülkelere tıbbi yardım göndermesi, Çin’in prestijini ve psikolojik üstünlüğünü arttırdı.

Öyle ki, salgından en çok etkilenen **İtalya, üyesi olduğu AB’den yardım alamazken, Çin doktor ve ilaç gönderdi.** Bu yüzden İtalya’da (sonrasında İspanya’da) AB’ye karşı tepkiler arttı, AB’nin geleceği tartışma konusu oldu.

Adeta *“her koyun kendi bacağından asılır”* misali, **başta Almanya olmak üzere AB ülkelerinin her biri kendi derdine düşmüş, sınırlarını kapatmıştı. Bu durum halkta büyük bir hayal kırıklığı yarattı.** (O dönem yapılan bir ankette, İtalyanların yüzde 52’si Çin’i “güvenilir dost ülke” olarak görürken, yüzde 45’i Almanya’yı “düşman ülke” olarak niteliyebiliyor.)

Salgın hem ABD’nin hem de AB’nin yıldızlarını sökü� attı. Bir zamanların “rüya ülkesi” Amerika’da milyonlarca kişi sağlık hizmeti alamadığı için ölüme terkedildi. Uzmanlar, hızla tedbir alınmazsa 130 bin kişinin açlıktan ölebileceği konusunda uyarıda bulunuyor. Dünyanın en önemli şehri New York’ta (Florida, Teksas, Kaliforniya gibi birçok eyalette daha) ücretsiz yemek dağıtılan yerlerde, insanlar saatlerce süren uzun kuyruklar oluşturuyor. Yine New York’ta bir kamyonun içinde kokuşmuş 60 ceset bulunuyor. Son olarak polisin George Floyd isminde bir siyahiyi öldürmesi, bar-dağı taşıran damla oldu.

Bütün bu olaylar, Amerikan rüyasının bittiğini, dahası kaba dönüştüğünü gösteriyor. **ABD sadece ekonomik, siyasi, askeri olarak değil, ideolojik-psikolojik üstünlüğünü de yitirmiştir artık. Salgın süreci bunu perçinleyen, ilan eden bir süreç oldu.** Trump başkanlığındaki ABD, bu dönemde her eyaletin ayrı baş çektiği bir yönetim krizi yaşadı, yaşıyor. Trump yanlılarının Nazilerin ünlü *“çalışma özgürleştirir”* sloganıyla gösteriler yapması, silahlı milislerin ortaya çıkması, polis terörünün artması, *“ABD ‘neo-faşist’ bir yönetime mi geçti”* sorularını arttırdı. New York valisinin *“bizim bir kralımız yok,*

olmasını da istemedik; bizim bir anayasamız var” sözleri, bu gidişata bir tepkiyi ifade ederken, yönetimdeki çatlakları da ortaya koyuyordu.

Trump, salgınla birlikte ortaya saçılan yapısal sorunları hasıraltı etmek için, sürekli olarak Çin’i suçladı. Koronavirüsü Çin’in üretip dünyaya yaydığını iddia ederek, Çin’den tazminat isteyeceğini söyledi. Avrupa ülkelerini de bu doğrultuda harekete geçmeye zorladı. Kimi ülkelerden destek aldıysa da, **genel olarak Avrupa, ABD’den uzaklaşmaya başladı.** Zaten Almanya son yıllarda ABD’nin kararlarından duyduğu rahatsızlığı daha sık ifade ederek, AB’nin bağımsız bir duruş sergilemesini savunmuştu. Almanya’nın AB ile bunu ne kadar başarabileceği, dahası AB’nin varlığını koruyup koruyamayacağı tartışma götürür; fakat gerilemekte olan ABD’den kopmalarına şaşmamak gerekir. Salgın sonrası bu ihtimal daha da güçlenmiştir.

ABD ve AB zor dönemler geçirirken ve ikinci emperyalist savaş sonrası oluşan birlikler, ittifaklar dağılır, kurumlar işlevsiz hale gelirken, Çin yeni emperyalist güç olarak yükseliyor. 20. yüzyılın ortalarına kadar yarı-sömürge, yarı-feodal bir ülke olan Çin, 1949’da gerçekleşen demokratik halk devrimi sonrasında gelişmeye başladı. 60’lı yıllarda SSCB’de yaşanan geriye dönüşle birlikte tüm dünyada etkisini artırdı; Çin Komünist Partisi (ÇKP) ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesi veren güçlerin önderi haline geldi. Ne var ki ÇKP, anti-ML görüşleri ve bitmeyen hizip kavgalarıyla zikzaklar çiziyor ve sosyalist inşaya geçemiyordu. Mao’nun ölümünden sonra Deng kliğinin güçlenmesiyle adım adım emperyalist bir rotaya girdi. Buna

Yaşlılar ölüme terk edildi

Koronavirüs saldırısı, sistemin insanlık dışı yüzünü iyice açığa vurdu. Özellikle yaşlılara yapılanlar bunu çarpıcı bir biçimde gösterdi.

En açık haliyle faşizmin savunduğu -“Sosyal Darwinizm” olarak da adlandırılan- “güçlü olanın ayakta kalması”, zayıf, güçsüz ve engelli olanın yok edilmesi bakış açısı, esasında emperyalist-kapitalist sistemin genel yaklaşımıdır. Üreten gençler ve üretimin devam ettiricisi olan çocuklar yaşamalı; üretmeyen, ailesine, sosyal güvenlik sistemine, topluma, devlete yük olan yaşlılar ölmelidir! Yaşlılar üretmediği gibi, yeterince tüketmediği için de burjuvazi açısından gereksiz, hatta zararlı varlıklardır!

Ne tuhaftır ki, koronavirüs de en çok yaşlıları öldürdü. Virüsle sistemin bu ortaklığı, virüsün “biyolojik silah” olarak üretildiği tezini güçlendiriyor. Çünkü devletler giderek artan biçimde yaşlılara “yük” olarak bakıyorlar. Yıllarca çalışıp hak ettikleri emekli aylıkları bile onlara fazla geliyor. Bu hakkı gaspetmek için her yolu deniyorlar.

Salgın döneminde yaşlılara reva görülenler, bu çıkarıcı yaklaşımı olanca çıplaklığı ile ortaya koydu. Tecrit edildiler, aşağılandılar, hatta suçlandılar. Bununla da kalmadı. Tıbbi cihazlarının yetersiz kaldığı yoğun bakım servislerinde, sağlık çalışanlarına hastalar arasında tercih yapması söylendi. Tabii ki ilk gözden çıkarılanlar yaşlılar oldu. Bir hemşire *“yan yana bir genç ve bir yaşlı hastaya ‘bir tane solunum cihazımız var, hanginiz kendini feda etmek ister’ diye sormuyoruz”* diyordu. Bir diğeri, ağlayarak *“birazcık ağırlaşanların fişini çekiyoruz”* diyordu.

Açıkça cinayet işleniyordu. Bunlar, İngiltere, İtalya, İspanya, Fransa gibi en gelişmiş kapitalist ülkelerde yaşanıyordu üstelik. Ayrıca yine bu ülkelerde koronavirüsten ölümlerin yüzde 42 ila 57’si huzur evlerinde gerçekleşmişti. Bunun yeterli tedbir alınmamasından kaynaklandığı ortaya çıktı. Kimi ülkelerde huzur evlerinde çalışan görevliler işlerini bırakıp gitmiş, yaşlıları kendi kaderine terketmişlerdi. Hollanda gibi bir ülkede, bir huzurevine yapılan baskında 400 yaşlı insanın ölüme terk edilmiş olduğu görüldü.

Yaşlılara bu yaklaşım, kapitalizme özgüdür. Onun her şeye kar odaklı bakışının bir sonucudur. Oysa yaşlılar önceki toplumlarda bilgeliğin simgesi olarak yüceltilmiştir. İkel komünal toplumda ise, kabilenin en değerli kişidir. O dönemin geleneklerini taşıyan Kızılderililer, salgın döneminde yaşlılara nasıl baktıklarını bir gazeciye anlatmışlar: *“Büyüklerimizi virüsten korumak için özel önlemler geliştirdik, özel bir alana aldık, ihtiyaç ve bakımları itinayla yaptık”.* Ve bırakalım virüsten öleni, yakalanan bile olmamış! Sorulan sorulara verdikleri yanıtlar da şöyle: *“Yaşlılar bizim geçmişimizdir. Onları kaybedersek hikayelerimizi, masallarımızı, dilimizi ve kültürümüzü kaybederiz. Onları kaybetmek ruhumuzu, kendimizi kaybetmektir. Büyükler bizim belleğimiz ve hafızamızdır.”*

İkel komünal toplumun daha gelişkin halini ortaya koyacak olan komünizm ve onun ilk aşaması olan sosyalizmde, her yaşta insanın üretime katılacağı olanaklar sunulacak. Birikimlerini ve deneyimlerini yeni kuşaklara aktarabilecekleri ortamlar sağlanacak. *“Artık işe yaramıyorum”* duygusunu hiç yaşamayacaklar. Aksine kendilerini ifade edecekleri ve topluma hizmet edecekleri bir işleri mutlaka olacak. Ve ölünceye dek devlet güvencesi altında sağlıklı yaşayacaklar.

karşın ÇKP varlığını korumaya ve Çin Halk Cumhuriyeti ismini taşımaya devam etti. Bu noktada SSCB'nin yaşadığı çöküşten dersler çıkarıp daha temkinli ve dikkatli adımlar attıklarını söyleyebiliriz. Böylece -eskiyi biçimsel olarak koruyarak- halkların emperyalizme olan tepkilerini kendi amaçları doğrultusunda kullanabildi. Gerçek kimliğini saklamayı, hatta “sosyalist” görüntüyle nüfuz alanlarını arttırmayı başardı. Ülke içinde ise gerçekleştirdiği yoğun sömürü sayesinde “dünyanın atölyesi” durumuna geldi.

Bugün Çin yönetiminin en büyük avantajı, devrimin sermayesini yemesi ve halk üzerindeki otoritesidir. Koronavirüsle mücadelede de bu sayede kazandı. Halkın büyük oranda gönüllü ve disiplinli katılımı, devletin en alt birimlere dek örgütlü yapısıyla bunu başardı. Böylece koronavirüsü yenen ve diğer ülkelere yardıma koşan ülke görüntüsüyle puan topladı. ABD ve AB'nin salgın sürecinde dökülen halleri ise, işini kolaylaştırdı.

Çin Devlet Başkanı Xi Jinping, koronavirüsle mücadele için toplamda 2 milyar dolar yardım yapacaklarını, Afrika'da 30 hastane ve “Salgın Kontrol Merkezi” kuracaklarını duyurarak, lehine gelişen bu süreci değerlendirmeye çalışıyor. ABD ve diğer emperyalistler kriz

ABD’de yaşanan çöküş, gerçekte emperyalist-kapitalist sistemin çöküşüdür; burjuva aydınların ve reformistlerin iddia ettikleri gibi sadece neo-liberalizmin değil... Krizler, savaşlar, doğa felaketleri, salgın hastalıklar, sistemin “normali”dir artık. Bir siyahinin öldürülmesiyle ABD’de başlayan “nefes alamıyoruz” eylemleri, esasında tüm insanlığın bu sistemde “nefes alamadığı”nı haykırmaktadır.

içindeyken, Çin ekonomisinin (önceki yıllara göre düşse de) büyümeye devam etmesi, ayrı bir üstünlük sağlıyor. IMF bile, salgının Çin'in büyümesini çok fazla etkilemeyeceğini, 2020 büyüme oranının yüzde 5.6 olacağını söylüyor.

Kısacası Çin, salgın sürecinde daha fazla göz doldurdu. ABD'nin dünya liderliği son bulurken, buna en yakın aday olduğunu gösterdi. Özellikle AB ülkelerinde kurduğu ilişki ve halkların gözündeki imajıyla prestijini arttırdı. Ekonomik üstünlüğünü siyasi-psikolojik üstünlükle birleştirdi.

ABD’yle çöken emperyalist-kapitalist sistemdir
İkinci emperyalist savaş sonrası ABD'nin inşa ettiği uluslararası düzen yıkılıyor. Salgın süreci zaten sarsılmakta olan “eski düzen”e adeta son noktayı koydu.

Tarihsel olarak baktığımızda, tüm sömürgeci toplumlarda öne çıkan bir devletin, bir “imparator”un olduğunu görüyoruz. Sistemler, o devletlerle özdeşleşmiş durumda. Örneğin “köleci toplum” denilince, Roma İmparatorluğu akla gelir. Feodal toplumda Fransa, kapitalizmde ise İngiltere öne çıkmıştır. Emperyalizm döneminin “imparatoru” ise, ABD’dir. **Tarihteki ilk emperyalist savaş da**

ABD'nin İspanya'ya açtığı savaştır. Her ne kadar dünya üzerindeki tam hakimiyetini ikinci emperyalist savaş sonrası kurmuşsa da, 1900'lerin başından itibaren büyüyen bir güçtür. Osmanlı'nın son döneminde “yeni dünya” olarak adından sıkça söz edilmesi, kurtuluş savaşı öncesi “Amerikan mandacılığı” savunucularının artması, bunun bir göstergesidir.

Öyle ki, koskoca bir kıta onun adıyla anılmaktadır. **Amerika, vahşi kapitalizm demektir. Başta Kızılderililer olmak üzere yerlilerin katledilmesi, yeraltı-yerüstü tüm zenginliklerin talan edilmesi, köle ticareti ve sömürüsüyle büyük bir birikimin sağlanması demektir.** Onu emperyalizm döneminin “imparatoru” haline getiren de bu yapısıdır. Kurulduğu andan itibaren dolu-dizgin bir gelişme ivmesi yakalamıştır. '29 bunalımı öncesi “kükreyen 20'ler” olarak geçer. '29'da bir sarsıntı yaşamışsa da onu daha büyük bir sıçramanın basamağı yapmıştır. Ve emperyalist-kapitalist sistemin en büyüğü olmayı başarır. **Sosyalist sistemin çöküşünün ardından ise, “dünya lideri”dir** artık. 2000'li yıllara kadar böyle sürer. 11 Eylül 2001 tarihindeki “ikiz kuleler” saldırısı, “sonun başlangıcı” gibidir adeta. Sonrasında başlattığı savaş, oluşturduğu “yenilmezlik

Sosyalist SB’de salgınla mücadele

Koronavirüs salgını ile birlikte en çıplak halde görülen kapitalizmin sağlık sisteminin çarpıklığı oldu. Başta ABD ve İngiltere olmak üzere en ileri kapitalist-emperyalist ülkelerde sağlık sisteminin çöküşü gözler önüne serildi. Kapitalizmin “paran kadar sağlık” anlayışı, halkı ölümle başbaşa bıraktı. Ve bir kez daha sosyalizmle karşılaştırma ihtiyacı doğurdu.

Sosyalizm sağlık alanında da -diğer alanlarda olduğu gibi- kapitalizmden fersah fersah ilerdedir. En başta sağlığı doğrudan etkileyen yeterli beslenme, temiz su ve konut gibi temel haklar herkese sağlanmıştır. Dahası, salgın ve bulaşıcı hastalıkların zeminini ortadan kaldıran bir mücadele yürütülür. Salgına neden olacak çevre kirliliği başta olmak üzere her tür önlem alınır. 1917 Ekim Devrimi sonrasında kurulan ilk sosyalist devlet olan Sovyetler Birliği'nde sağlık sorunu en temel hak olarak ele alınmış ve proletarya diktatörlüğünün temel görevi sayılmıştır. 1919'da gerçekleşen SBKP'nin 8. Kongresi'nde bu konuda şunlar söyleniyor:

“SBKP, halk sağlığının korunması alanındaki çalışmalarının temelini her şeyden önce hastalıkların gelişmesini önlemek amacıyla kapsamlı hijyen ve sıhhi önlemlerin uygulanması olarak görmektedir... Acil görevler şunlardır:

1-Çalışanların yararına kapsamlı sıhhi önlemlerin kararlı bir şekilde uygulanması; a) yerlerin rehabilitasyonu (toprağın, suyun ve havanın hijyenik olarak izlenmesi); b) bilimsel ve hijyenik ilkelere uygun olarak halk beslenmesinin sağlanması; c) bulaşıcı hastalıkların gelişmesine ve yayılmasına karşı önleyici tedbirlerin uygulanması; d) sağlık mevzuatının oluşturulması.

2-Yaygın hastalıklarla mücadele (tüberküloz, zührevi hastalıklar, alkolizm vb.)

3-Genel olarak erişilebilir, özgür ve kaliteli bir tedavi ve ilaç tedariği sağlamak.”

SSCB'de sağlığa ayrılan bütçe sürekli artmıştır. 1928-41 yılları arasında, 13 yılda 18 kat artış söz konusudur. Böyle olunca bilimsel araştırma kurumları başta olmak üzere, sağlık sisteminin tüm bileşenleri hem nicel hem nitel olarak gelişmiştir. Çarlık Rusyası'nda 10 bin kişiye bir doktor düşerken 1941 yılında bu sayı 17 doktora çıkmıştır. Keza 10 bin kişi başına düşen 13 yatak, 70 yatağa yükselmiştir. Doktor sayısı olarak kapitalist-emperyalist ülkelerin üzerine çıkmıştır.

1936'da kabul edilen Sovyet Anayasası'nın 120. maddesine göre sağlık sorunu şöyle ele alınıyor:

“SSCB yurttaşları, yaşlılık, hastalık ve sakatlık durumlarında maddi bakım görme hakkına sahiptirler. Bu hak, işçi ve ücretli memurların sosyal güvenliğinin, devlet hesabına, giderek daha fazla gelişmesi, emekçilere parasız sağlık hizmeti sunulması, emekçilerin hizmetine sunulmuş kapsamlı tedavi merkezleri ağıyla güvence altına alınmıştır.”

Onun hemen önünde yeralan 119. Madde ise şöyledir:

“SSCB yurttaşları dinlenme hakkına sahiptirler. Dinlenme hakkı, işçi ve ücretli memurlar için 8 saatlik işgününün saptanması, çalışma koşulları zor olan bir dizi meslek için işgünü süresinin 7 ve 6 saate indirilmesi, çalışma koşulları daha da ağır olan bazı işletme bölümlerinde ise, bu sürenin 4 saate düşürülmesi, işçi ve görevliler için her yıl paralı izin verilmesi ve emekçilerin hizmetine sunulmuş sanatoryum, dinlenme yurtları ve kulüplerden oluşan kapsamlı bir ağıla güvence altına alınmıştır.”

Tarihe en büyük salgın hastalık olarak geçen İspanyol gribinde toplamda 50 ila 100 milyon insanın hayatını kaybederken, yeni kurulan Sovyetler Birliği'nde 3 milyon civarında kişi ölmüştür. Bolşeviklerin en önemli önderlerinden Yakov Sverdlov da henüz 33 yaşında iken bu salgında hayatını kaybetmiştir

1918-1920 arasında tifüsten ölenlerin sayısı 1 milyon 600 bindir. Kıtıktan ve bulaşıcı hastalıklardan ölenlerin sayısı 15 milyonu bulmaktadır. O yıllarda Lenin şöyle diyor:

“Bir kırbaç sallanıyor üstümüze, bit ve tifüs ordularımıza doğru yayılıyor. Yoldaşlar, nüfusun kırıldığı, maddi herhangi bir kaynağın olmadığı, bütün halkın hayatının durduğu tifüs bölgelerindeki korkunç durumu hayal edebilmeniz mümkün değil. Bu nedenle biz diyoruz ki, ‘Yoldaşlar, bütün dikkatlerimizi bu sorun üzerine yoğunlaştırmalıyız. Ya bit sosyalizmi mağlup edecek, ya da sosyalizm biti!’”

Ve Sovyetler Birliği, Ekim Devrimi sonrası ilk kez modern kamu sağlık hizmetini hayata geçirir. 1956 yılında 5 milyondan fazla emekçi, sanatoryumlarda ve dinlenme evlerinde tedavi edilmiştir. Yaklaşık 6 milyon çocuk ve genç, tatil kamplarında çocuk sanatoryumlarında kalmıştır.

Sosyalizmin yaklaşık 40 yıllık deneyimi bile, kapitalizmden her yönden üstün olduğunu ortaya koyan verilerle doludur. Bunun başında da insan sağlığı vardır.

mit"ini yok eder. ABD artık eskiyen ve gerileyen emperyalisttir. Koronavirüs bu durumu daha görünür kılmış, herkesin görebileceği bir gerçek haline getirmiştir.

ABD’de yaşanan çöküş, gerçekte emperyalist-kapitalist sistemin çöküşüdür. Burjuva aydınların ve reformistlerin iddia ettikleri gibi sadece neo-liberalizmin değil, bir bütün olarak emperyalist sistemin dikışleri atmaktadır. İnsanlığa açlık ve ölüm dışında bir şey sunamadığı gibi, doğayı da katletmekte, dünyayı yaşanmaz hale getirmektedir. **Krizler, savaşlar, doğa felaketleri, salgın hastalıklar, sistemin “normali”dir artık.** Bir siyahinin öldürülmesiyle ABD’de başlayan “nefes alamıyoruz” eylemleri, esasında tüm insanlığın bu sistemde “nefes alamadığı”nı haykırmaktadır.

Nasıl ki, Roma İmparatorluğu’nun yıkılışı köleciler toplumunun sonunu getirmişse, (keza Fransa’nın gerilemesiyle feodalizm, İngiltere’ninkiyle serbest rekabetçi kapitalizm tarihe karıştıysa) ABD’nin çöküşü de emperyalist-kapitalist sistemin sonunu getirecektir. Tarihsel ve teorik olarak böyledir; fakat pratik olarak gerçekleşmesi elbette kendiliğinden olmayacaktır.

Koronavirüsle birlikte gözler önüne serilen sistemin çürümüşlüğüne “neo-liberalizm”le açıklayanlar; çözümü de “sosyal devlet”, “kamuculuk”, “Keynesyen ekonomik model” olarak görüyorlar. **Ufuklarının kapitalizmin dışına çıkmaması, sürekli düzen-ıçi çözüm arayışına götürüyor.** Bu onların en büyük handikapıdır. Sınıfsal, siyasal duruşlarının doğal sonucudur aynı zamanda. Fakat temeldeki yanlışlıkları bir yana, yöntemsel olarak da nesnellikten kopuk, kapitalizmin yapısal özelliklerini kavramaktan uzak önerilerdir bunlar. Çünkü ekonomik alanda “kamuculuk” siyasal alanda “sosyal devlet” kapitalizmin bir tercihi olarak ortaya çıkmadı. **’29 bunalımı sonrası ve sosyalist Sovyetler Birliği’nin varlığı koşullarında gerçekleşti.** Sosyalizmin uygulamaları (sağlık ve eğitim başta olmak üzere) dünya halkları tarafından ilgiyle izlenen ve kendi ülkesinde de gerçekleşmesini talep ettiği bir örnek yarattı. Bunun basıncı altında kalan kapitalistler, üstelik ciddi bir kriz içine düşünce, bu tür adımlar atmak zorunda kaldılar. Yani birçok faktörün içiçe geçtiği özgün bir dönem söz konusuydu.

Bugünkü koşullar ise çok farklıdır. Gerek nesnel gerekse öznel faktörler çok değişmiştir. **Burjuvazinin bir dönem yapmak zorunda kaldığı uygulamalara yeniden dönmesini beklemek, “akan suyla iki kez yıkanmak” gibi olmayacak bir şeydir.** Hele ki, içine

düştüğü durumu kavrayıp buna gönüllü olması, asla mümkün değildir. Burjuvaziden mantıklı ve insancıl adımlar beklemek ham hayaldir. O, her zaman sınıfsal yaklaşacak, azami karını esas alacaktır. Aksi halde kapitalizm, kapitalizm olmaz!

“Parasız sağlık”, “parasız eğitim” gibi temel hak ve özgürlükler mücadelesiyle kimi kazanımlar elde edilebilir kuşkusuz. Keza vergi sistemine dair (dolaylı vergilerin kaldırılması, son zamanlarda sıkça dillendirilen “servet vergisi” gibi) taleplerin yükseltilmesi mümkündür. Bu ve benzeri düzen-ıçi talepler, mücadelenin yükseltilmesi sonucunda kazanılabilir. Fakat **kapitalist sistem varolduğu sürece bu kazanımların da geçici olacağı, aslolarak da sömürüyü ve baskıyı ortadan kaldırmayacağı bilinmelidir.** Devrim ve sosyalizm hedefiyle yürütülmediği sürece reformların sınırları ve akıbeti bellidir ve tarihsel deneyimlerle kanıtlanmıştır. Hal böyleyken “sol” adına emperyalist-kapitalist sistemin krizine çözüm aramak, çöküşünü durduracak yöntemler önermek, ya bir siyasi cehalet ve körlüktür ya da burjuvazinin gönüllü işbirlikçiliğini üstlenmektir.

Sonuç yerine

Olağanüstü dönemler, öncesinde gizlenebilen veya önemsenmeyen pek çok şeyi gün yüzüne çıkarır. Şeyleri gerçek halleriyle görmemizi sağlar. Koronavirüs de böyle bir işlevi yerine getirmiştir. Sistemin tüm çarpıklıkları, arızaları, handikapları olanca çıplaklığı ile gözler önüne serildi. Aynı zamanda yalan ve demagogileri de güneş görmüş kar misali eriyip gitti.

Örneğin uzun süredir kapitalizmin teknolojik olarak gelişimi üzerinden üretimi artık robotların yapacağı, işçilere gerek kalmayacağı propaganda ediliyordu. “Elveda proletarya” cıgıllıkları kulakları sağır etmişti. Ancak koronavirüs salgını sırasında robotlar değil, yine işçiler üretime sürüldü. Fırınların çalışabilmesi için bile işçilere ihtiyaç duyuldu. Sağlık, taşımacılık, gıda gibi sektörlerde işçiler çalışmazsa hayat dururdu çünkü.

Koronavirüsün ortaya çıkardığı gerçeklerden bir diğeri ise, kapitalizmin azami kar dışında hiçbir şeyi umursamadığıydı. “Sermaye, kar olmasa ya da çok küçük bir kar olması halinde dehşete kapılır; munasip bir kar olsun aslan kesilir” demişti Marks. Ve şöyle devam etmişti: “Yüzde 10’luk emin bir karla her yere gider, her işe girer. Yüzde 20 ile canlanır. Yüzde 50 ile cüreti mutlaklaşır. Yüzde 100 ile bütün kanunları ayaklar altına alır. Yüzde 300 için işlemeyeceği cinayet yoktur.”

Böyle çalışan bir sistemden insan

sağlığını önemsemesi, insanca bir düzene geçmesi beklenebilir mi? **Kapitalizmin tek alternatifi sosyalizmdir. Bu teorik bir doğru olmanın ötesinde yaşanmış bir gerçektir.** En fazla 40 yıl süren sosyalist Sovyetler Birliği deneyimi, bunu somut olarak göstermiştir. Böyle bir olguyu görmezden gelip, çözümü “neo-liberalizme karşı devlet kapitalizmi” diyebileceğimiz bir formülde aramaya kalkmak, can çekişen sistemi suni teneffüsle yaşatmaya çalışmaktır.

Koronavirüs sonrası “hiç bir şey eskisi gibi olmayacak” sözleri çok edildi. Daha önceki salgınlarla da karşılaştırma yapılarak, salgın sonrası değişimlere dikkat çekildi. Bir çoğu koronavirüs sonrası yaşanacak değişimi; “ya otoriterlik artacak, ya da kamucu-halkçı bir sisteme geçilecek” şeklinde formüle etti. Yukarıda belirttiğimiz gibi “kamucu-halkçı sistem” hiçbir zaman kapitalizmin tercihi olmayacaktır, o yönde bazı gelişmeler olacaksa da, ancak büyük mücadeleler sonucu gerçekleşecektir. Ama daha önemlisi “kamucu-halkçı sistem” gibi düzen-ıçi çözümlerle sosyalizm seçeneğinin üstü kapatılmaktadır. “Otoriterlik” ile de faşizmin üstü örtülmektedir.

Koronavirüs sonrası dünyanın eskisi gibi olmayacağı, birçok değişimin yaşanacağı kesindir. Öncesinden başlayan halk ayaklanmalarının koronavirüsle birlikte daha radikal biçimlere bürünerek büyüyeceğinin ilk işaretlerini Lübnan ve Amerikan halkı vermiştir. Bunu diğerlerinin izleyeceğinden kuşku duyulmamalıdır. **Fakat değişim “ya... ya da...” şeklinde kesin çizgilerle ayrılarak gerçekleşmez. Marks’ın belirttiği gibi “devrim, daha güçlü karşı-devrimi yaratarak ilerler.” Nihai olarak sınıfsız-sömürsüz bir toplumun kazanacak olması, bu sürecin dümdüz gideceği anlamına gelmez.**

Fakat **değişim, “ya... ya da...” şeklinde kesin çizgilerle ayrılarak gerçekleşmez. Bazen birinin bazen diğerinin ağır basacağı içiçe geçen bir süreçtir bu.** Marks’ın belirttiği gibi “devrim, daha güçlü karşı-devrimi yaratarak ilerler.” Nihai olarak sınıfsız-sömürsüz bir toplumun kazanacak olması, bu sürecin dümdüz gideceği anlamına gelmez. Sosyalist devrimlerden bile geriye dönüşlerin yaşanması, bunu açıkça ortaya koymuştur.

İlkin hiçbir şeyin kendiliğinden değişmeyeceğini bilmemiz ve ona göre hareket etmemiz gerekir. Diğer sömürücü toplumalarda değişim ve geçiş süreci altyapıdaki değişimler ile başlamıştı. Oysa kapitalizmden sosyalizme geçiş, üstyapının ele geçirilmesi ile başlayacaktır. Bu da öznel faktörü, kitleleri örgütleyecek bir öncü gücün varlığını gerektirmektedir.

Geleceğin mutlak sosyalizmin olduğu bilinç açıklığı ile böyle bir öncü gücü yaratmak gerekir. Koronavirüs bunun ne denli yaşamsal ve acil bir görev olduğunu göstermiştir.

M. Fatih Öktülmüş Kavgamızda Yaşıyor!

Mehmet Fatih Öktülmüş 17 Haziran 1984'te aramızdan ayrıldı. O, ihtilalci komünist hareketin kurucusu, önderi, işkencede-cezaevinde direnişin simgesiydi. Örgütçülüğü, mütevazılığı, özverisiyle, tanıyan herkesin büyük bir sevgi saygısını kazanmıştı. Onun için, daha yaşarken Türkiye Devrimci Hareketi'ne malolan bir önder oldu. 12 Eylül yıllarında işkencede "ifade vermeme" geleneğini yarattı. Cezaevlerinde hiçbir faşist yaptırıma boyun eğmedi, tek başına da kalsa direnişin başını çekti. Sıkıyönetim mahkemelerinde yargılanan değil, yargılayan oldu. Tutsaklara giydirilmek istenen "tek tip elbise"yi parçalayıp attı. İstanbul cezaevlerinde Nisan 1984'te TİKB ve Devrimci Sol tutsaklarının başlattığı ölüm orucunda ilk ekipte yer aldı. Onun varlığı, direnişçilerin moralini ve umudunu arttıran, zafere olan inançları pekiştiren bir rol oynadı. Son nefesini vermeden önce Nazilere karşı Stalingrad cephesinde savaşıyordu. "Ölebiliriz ama biz kazanacağız" sözü, ondan sonraki ölüm oruçlarının sloganı oldu. Kavganın şairi Adnan Yücel'in imgesiyle o bir "Kutup Yıldızı"ydı. Yerinden sapmayan, dalma ışık saçan, yol gösteren... Onun ışığında yürümeye devam ediyoruz...

ÖLÜM ORUCU ŞEHİTLERİ ÖLÜMSÜZDÜR!